

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BAADEBYGGERFAMILIEN I FUGLELY

Breve til Jens Peter Christian Hansen fra Familien

1898 – 1906

Samlet af Morten Barfoed ©

Overvejelser

Jeg har haft en stak breve liggende, som min oldefar Jens Peter Christian Hansen modtog, primært i årene 1898 til 1906, fra sin familie, mens han sejlede rundt som maskinmester på handels-dampskibe.

I forbindelse med, at jeg har søgt at få mere at vide om hans barndomshjem i "Fuglely", Skovshoved Strandvej 296, er jeg begyndt at indscanne og tyde brevene, og har så gerne villet gøre dem tilgængelige for andre; primært familie, men jeg synes egentlig også, at de kan have lokal-historisk interesse, da der jo berettes om livet omkring år 1900 i Skovshoved.

Undervejs har jeg så overvejet hvordan jeg skulle skære denne historie, og der er et par valg jeg har taget som jeg synes det er relevant at tale om.

For det første, så har jeg valgt at medtage alle de breve jeg har fra perioden. Mange af dem er interessante i sig selv, men enkelte er mere gentagelser eller små noter. Men for helhedens skyld, for at give det mest komplette billede jeg kan, så er alle breve altså med.

Et andet valg er, at der for hvert brev både er det originale indscannede brev, og min tydning af det. De fleste breve er nogenlunde læselige, men Moderens – Emmas – er meget svære at læse. Det er dog lykkedes med hjælp fra min hustru Pernille, og var faktisk en spændende udfordring. Steder hvor jeg er meget i tvivl om tydningen, har jeg dog sat det ord, jeg efter bedste evne fandt frem til, i parentes.

Et tredje valg er, at jeg har bibeholdt stavning, inklusive stavfejl, manglende punktummer og så videre. Det er specielt markant i mange breve, at der netop mangler punktummer – og det gør der så, det bidrager synes jeg, til at fornemme personerne, der jo udtrykker sig i skrift her, og man kommer vel ikke nærmere dem end ved trofast at bibeholde tonen. Jeg tror de fleste stavfejl netop kommer fra brevene, men det kan ikke udelukkes at jeg har lavet slåfejl. Men det kan man jo så undersøge ved at kigge grundigt på original-brevet. Man gør nogle gange det når man sådan citerer fra breve, at man skriver et (sic) efter stavfejlen for at markere, at det er en stavfejl i originalen, og ikke i afskriften. Det ville så blive uhyrligt befolket af (sic)'er – og det ville skæmme. Nyd stavfejlene og de manglende punktummer, det har jeg gjort.

Det sidste jeg vil omtale er, at der jo i det materiale jeg har fundet, er meget mere – historier rundt om, fx om onklen der tog til Australien og hvis søn deltog i første verdenskrig, eller min mormors søster der var blandt Gentofte kommunes første cyklende sundhedsplejersker. Det kan være at de vil blive adderet som selvstændige dele eller en uddybelse af dette. Men nu og her vil jeg blot samle brevene. De fortæller helt af sig selv en historie.

Morten Barfoed

Baggrunden

Fra min barndom kan jeg huske følelsen af at komme cyklende ad Strandvejen, og så nå Skovshoved lige i udkanten af Klampenborg, der hvor den nye Strandvej går ud langs vandet til venstre, og en anden vej fører ind ad den gamle Strandvej, det gamle Skovshoved. Vejen til venstre havde jeg kørt ad mange gange i bil, med statuen af Knud Rasmussen der står og spejder mod det fjerne. Men den gamle vej førte ind til noget særligt, til et sted som jeg omfattede med en stor ærbødighed, hvor man lukkedes ind i et rum eller område, med en særlig historie, en særlig atmosfære. Her var noget bevaret, som jeg ikke kendte fra andre steder; et tidløst sted, hvor fortiden var levende. Nutiden fór forbi ude på den anden vej.

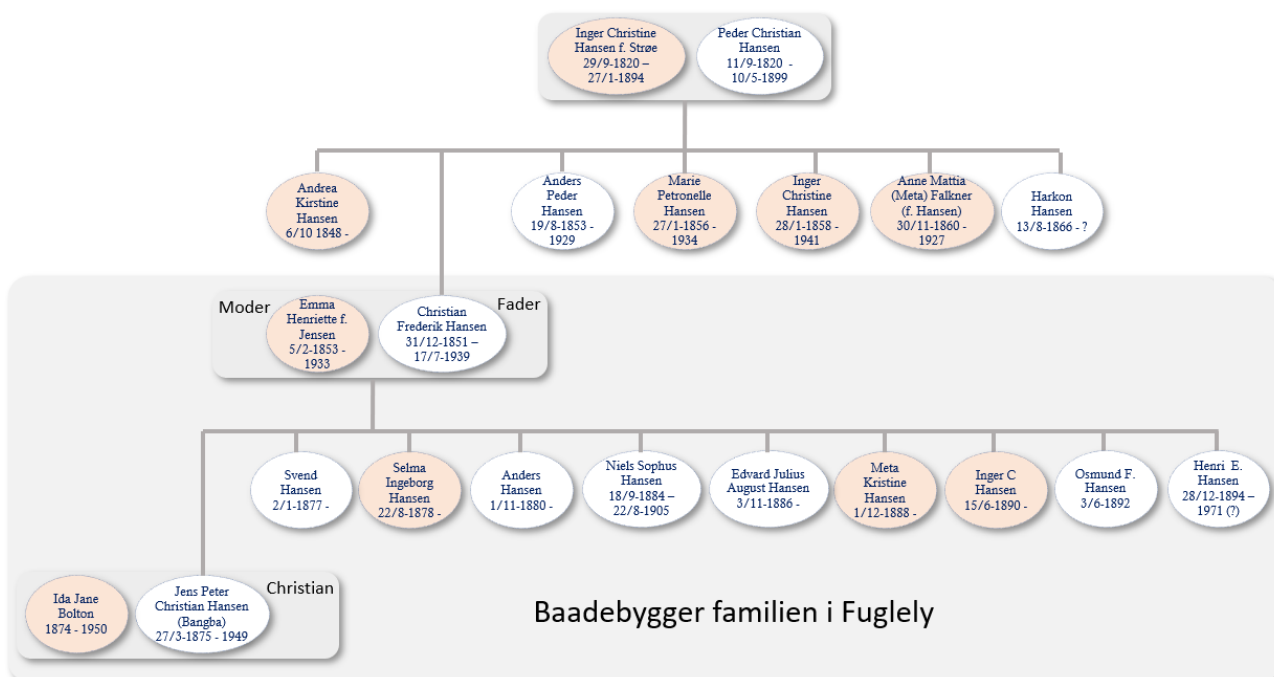
Jeg elskede den stemning, og kan huske følelsen af at bevæge mig ind igennem den lille krølle vejen slår, som er som en slags port, en beskyttelse imod fartglade bilister – op ad bakken forbi det store hvide slot til højre, og så se de forskelligartede huse, med hvert deres personlige udtryk. Jeg var ikke helt sikker på om det var i orden sådan at cykle der hvor nogen tydeligvis havde et liv der var helt deres eget. Men nydelsen var alligevel for stor, og når jeg skulle i den retning, så var eventyret så meget skønnere, end den teknisk perfekt anlagte kystvej.

Derinde, på Strandvejen 296, ligger der stadig i dag et hus som hedder "Fuglely", og det er centrum for min historie her. Her boede mine tipoldeforældre baadebygger Christian Frederik Hansen og hans hustru Emma Henriette Hansen og deres familie. De fik 10 børn, og min oldefar – min mormors far -

Jens Peter Christian Hansen (Christian) var den ældste af dem. Denne familie Hansen var en del af Skovshoveds historie fra 1850 til ca 1970.

Christian var i sine unge år maskinmester på forskellige dampskibe, og i kort og breve til og fra ham fra rundt om i Europa optræder skibsnavne som S/S "Gallia", S/S "Rita" og S/S "Hafnia"; hans brødre, søstre, forældre og andre familie-medlemmer har skrevet til ham og sendt ham magasiner og aviser, mens han besøgte de forskellige havne, hovedsageligt i perioden fra 1898 til 1906. Brevene er spændende og bevægende, der fortælles om baadebygger forretningen, om personer og folk i Skovshoved, en hård vinter, og en onkel der er flyttet til Australien sender breve til ham som beretter om livet der ude, og en familietragedie udspiller sig. At læse med i dag, mere end 100 år efter, er et privilegium og en ære må jeg sige, fordi der er en vældig ærlig generøsitet i disse breve, om stort og småt. De har naturligvis ikke dengang tænkt at de skulle deles, men da hver af personerne er videre nu, så synes jeg deres beretninger, og de følelser de udtrykker, har en almenmenneskelig værdi, de beretter om et dansk baadebygger hjem omkring år 1900, det hjem hvis husfader var min senere families 'bedstefar ved havet'.

Indhold

Overvejelser	2
Baggrunden	3
Indhold	5
Brev nummer 1: Fader	7
Brev nummer 2: Niels	8
Brev nummer 3: Fader	9
Brev nummer 4: Fader	10
Brev nummer 5: Moder	11
Brev nummer 6: Anders	13
Brev nummer 7: Moder	15
Brev nummer 8: Fader	17
Brev nummer 9: Kollega	18
Brev nummer 10: Fader	19
Brev nummer 11: Ingeborg	21
Brev nummer 12: Fader	23
Brev nummer 13: Fader	24
Nummer 14: En hotel-regning	25
Brev nummer 15: Niels	26
Brev nummer 16: Fader	28
Brev nummer 17: Fader	31
Brev nummer 18: Niels	33
Brev nummer 19: Meta	34
Brev nummer 20: Fader	35
Brev nummer 21: Svend	37
Brev nummer 22: Niels og hans helbred	39
Brev nummer 23: Niels	41
Brev nummer 24: Fader	43
Brev nummer 25: Niels	45
Brev nummer 26: Ingeborg	47
Brev nummer 27: Niels	48
Brev nummer 28: Niels	49
Brev nummer 29: Moder – en blomster-hilsen	51
Brev nummer 30: Niels	52
Brev nummer 31: Ingeborg	54
Brev nummer 32: Niels	55
Intermezzo: Ida Jane	56
Brev nummer 33: Mathiesen	57

Nummer 34: En regning for porcelæn	59
Brev nummer 35: Niels	60
Brev nummer 36: Moder	62
Brev nummer 37: Niels	63
Brev nummer 38: Niels	65
Brev nummer 39: Niels – og Fader og Moder	66
Kort nummer 40: Niels	68
Brev nummer 41: Fader.....	69
Brev nummer 42: Niels	72
Brev nummer 43: Fader.....	73
Brev nummer 44: Fader.....	73
Brev nummer 45: Moder og Niels – Lejlighed	74
Kort nummer 46: Til Ida Jane.....	76
Brev nummer 47: Niels	77
Brev nummer 48: Moder	79
Brev nummer 49: Niels	80
Brev nummer 50: Niels	82
Brev nummer 51: Onkel Anders	83
Brev nummer 52: Niels	85
Nummer 53: Et notat.....	87
Kort Nummer 54: fra Dordrecht.....	88
Brev nummer 55: Niels	89
Brev nummer 56: Niels' sidste brev	91
Brev nummer 57: Moder	93
Brev nummer 58: Fader.....	95
Brev nummer 59: Kort til Grace	96
Brev nummer 60: Fader.....	97
Brev nummer 61: Meta	98
Brev nummer 62: Meta	99
Til slut....	100
Nogle referencer	101

Brev nummer 1: Fader

Christian Frederik Hansen (Fader) var baadebygger. Han blev født den sidste dag i året 1851, i Skovshoved. Hans far Peder Christian Hansen kom fra Helsingør, og havde startet baadebyggeriet i Skovshoved. Det første brev vi har fra Fader til Jens Peter Christian (Christian) er fra 8. januar 1898:

Skovshoved 8-1-98

Kjære Christian

Haabende at Du er kommen lykkelig til Venedig sender jeg Dig disse faa Linier Du kan troe at vi var kede over at Du intet Brev fik til julen men vi anede jo ikke at I blev liggende saa længe ellers skulle vi nok skrevet, Dit Brev fik vi Juleaften og Telegrammet Julemorgen. Jeg fik Meddelelse igaar fra Kontoret at I var paseret Lagres de er voldsom flinke til at sende Bud baade naar I ere komne og naar I er afgaaet. Vi har haft Nytaarshilsen fra Onkel Hakon med et Billede af Huset hvor han bor. Af Nyheder er her ingen. Vi har voldsomt travlt Atlanterhavet har været slemt imod Thingvallaskibene vi havde en stor havarist fra "Island" en Havarist og en ny til "Norge" og en ny til "Hekla" saa her er nok at gjøre Anders fik en ordentlig Julegave 500 Kr saa han er ikke god at komme nær Kaptain Albrechtsen Lods Petersens Svoger som Du nok kjender er død og blev begravet i Søndags Konen var helt ude af sig selv og raabte og skreg paa Manden da de bar ham ud til Graven saa det var helt uhyggeligt at høre. Den gamle Madam Davidsen er ogsaa død ligeledes Ole Wolfgang og den gamle Marie Eriksen som blev begravet paa sin Fødselsdag. Vi har det ellers godt paa nær Edvard som har ligget i en 14 Dages Tid men vi haaber han snart skal komme op. Henri synger Juleaften hvor du er sød saa skal alle Folk ha Risengrød og spørger Doktoren om han skal vælte mandes Øl. Nu sender jeg samtidig en Pakke Aviser som jeg haaber Du ma faa ihænde og vil slutte med at ønske Dig et godt Nytår fra os alle sammen hav det nu godt og vær hilset mange gange fra din Moder og Fader

Hils Mester Iversen og Hansen Lyloff Rasmussen og Linde Beck og ønsk dem et godt Nytår

Skovshoved 8-1-98
Kjære Christian

Høgende at Du er kommen lykkelig til Venedig sender jeg Dig disse faa Linier Du kan troe at vi var kede over at Du intet Brev fik til julen men vi anede jo ikke at I blev liggende saa længe ellers skulle vi nok skrevet. Dit Brev fik vi Juleaften og Telegrammet Julemorgen. Jeg fik Meddelelse igaar fra Kontoret at I var paseret Lagres de er voldsom flinke til at sende Bud baade naar I ere komne og naar I er afgaaet. Vi har haft Nytaarshilsen fra Onkel Hakon med et Billede af Huset hvor han bor. Af Nyheder er her ingen. Vi har voldsomt travlt Atlanterhavet har været slemt imod Thingvallaskibene vi havde en stor Havarist fra "Island" en Havarist og en ny til "Norge" og en ny til "Hekla" saa her er nok at gjøre Anders fik en ordentlig Julegave 500 Kr saa han er ikke god at komme nær Kaptain Albrechtsen Lods Petersens Svoger som Du nok kjender er død og blev begravet i Søndags Konen var

helt ude af sig selv og raabte og skreg paa Manden da de bar ham ud til Graven saa det var helt uhyggeligt at høre. Den gamle Madam Davidsen er ogsaa død ligeledes Ole Wolfgang og den gamle Marie Eriksen som blev begravet paa sin Fødselsdag. Vi har det ellers godt paa nær Edvard som har ligget i en 14 Dages Tid men vi haaber han snart skal komme op. Henri synger Juleaften hvor du er sød saa skal alle Folk ha Risengrød og spørger Doktoren om han skal vælte Mandens Øl. Nu sender jeg samtidig en Pakke Aviser som jeg haaber Du ma faa ihænde og vil slutte med at ønske Dig et godt Nytår fra os alle sammen hav det nu godt og vær hilset mange gange fra

din Moder og Fader

Hils Mester Iversen og Hansen Lyloff Rasmussen og Linde Beck og ønsk dem et godt Nytår.

Brev nummer 2: Niels

Niels var 9 år yngre end Christian, og står her på billedet med sin mor i baggrunden 11-12 år gammel. Han skrev flittigt til Christian, og vi har følgende fine hilsen fra ham som bare 13-årig:

Skovshoved 8-1-98

Kære Broder!

Nu vil jeg først fortælle dig hvorledes det gik her hjemme Nytaarsaften. Du kan tro vi havde Sjøv herhjemme med at skyde det nye Aar ind for det første var der hos Niels Rasmussen hejst en Radinadetønde (?) op i hans Flagstang og i Frosts (Divan?) der hængt et gammelt Lagen og alle Sildekasserne var sat op i Stejlerne og Ole Steffensens Sejldugslusthus var flænget fra Ende til anden og en Trillebør oven paa. Du skal vel ogsaa høre hvad jeg har faaet i Julepræsent af Anders fik jeg en Bog og et Dukketeater og af Svend et Penalæske. Nu ved jeg ikke hvad jeg mer skal skrive om da jeg snart skal i Seng. Nu vil jeg slutte for denne Gang fra Niels

Skovshoved 8-1-98

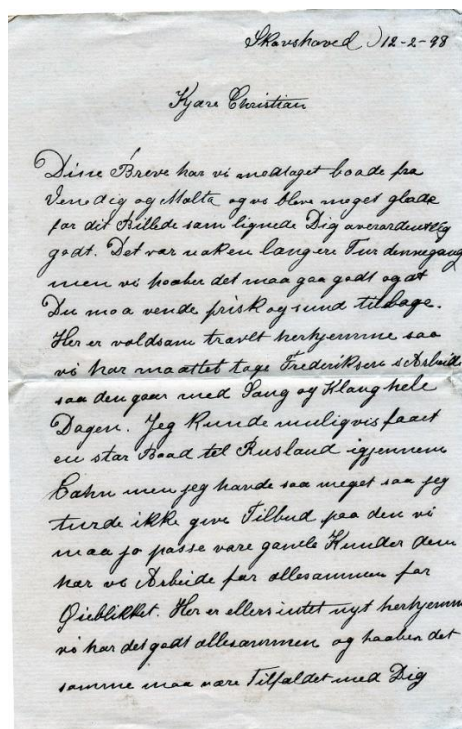
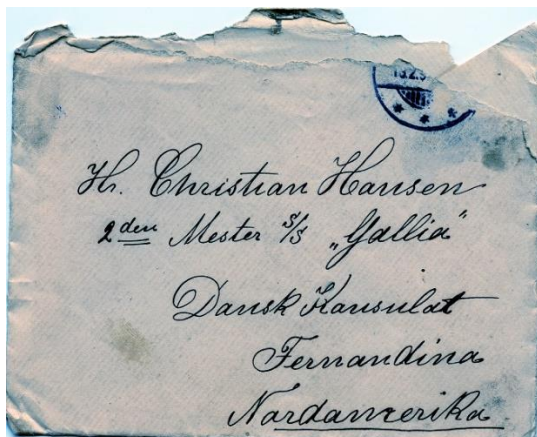
Kære Broder!

Nu vil jeg først fortælle dig hvorledes det gik her hjemme Nytaarsaften. Du kan tro vi havde Sjøv herhjemme med at skyde det nye Aar ind for det første var der hos Niels Rasmussen hejst en Radinadetønde op i hans Flagstang og i Frosts (Divan?) der hængt et gammelt Lagen og alle Sildekasserne var sat

op i Stejlerne og Ole Steffensens Sejldugslusthus var flænget fra Ende til anden og en Trillebør oven paa. Du skal vel ogsaa høre hvad jeg har faaet i Julepræsent af Anders fik jeg en Bog og et Dukketeater og af Svend et Penalæske. Nu ved jeg ikke hvad jeg mer skal skrive om da jeg snart skal i Seng. Nu vil jeg slutte for denne Gang fra Niels.

Brev nummer 3: Fader

I 1898 sejlede Christian som 2den maskinmester på dampskibet S/S "Gallia"- og er i februar en tur i Amerika. Der er fede olie-fingeraftryk på brevet, det er nok Christians.

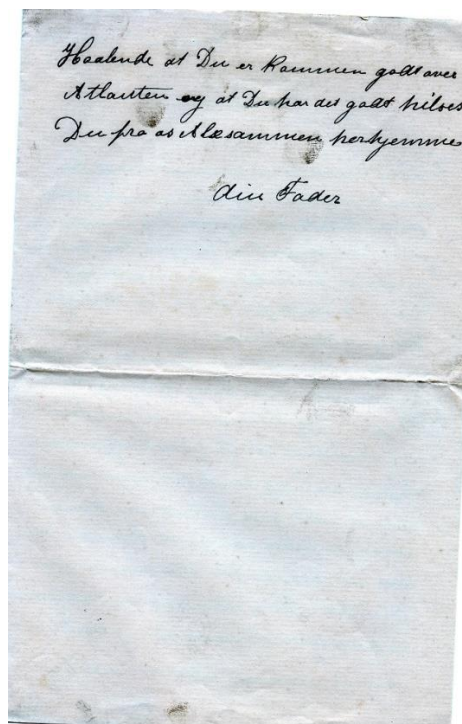
Skovshoved 12-2-98

Kjære Christian

Dine Breve har vi modtaget baade fra Venedig og Malta og vi blev meget glade for dit Billede som lignede dig overordentlig godt. Det var nok en længere Tur dennegang men vi haaber det maa gaa godt og at Du maa vende frisk og sund tilbage. Her er voldsom travlt herhjemme saa vi har maattet tage Frederiksen i Arbejde saa den gaar med Sang og Klang hele Dagen. Jeg kunde muligvis faaet en stor Baad til Rusland igjennem Cahn men jeg havde saa meget saa jeg turde ikke give Tilbud paa den vi maa jo passe vore gamle Kunder dem har vi Arbejde for allesammen for Øieblikket. Her er ellers intet nyt herhjemme vi har det godt alle sammen og haaber det samme ma være Tilfældet med Dig.

Haabende at Du er kommen godt over Atlanten og at du har det godt hilser du fra os Alesammen herhjemme

din Fader

Brev nummer 4: Fader

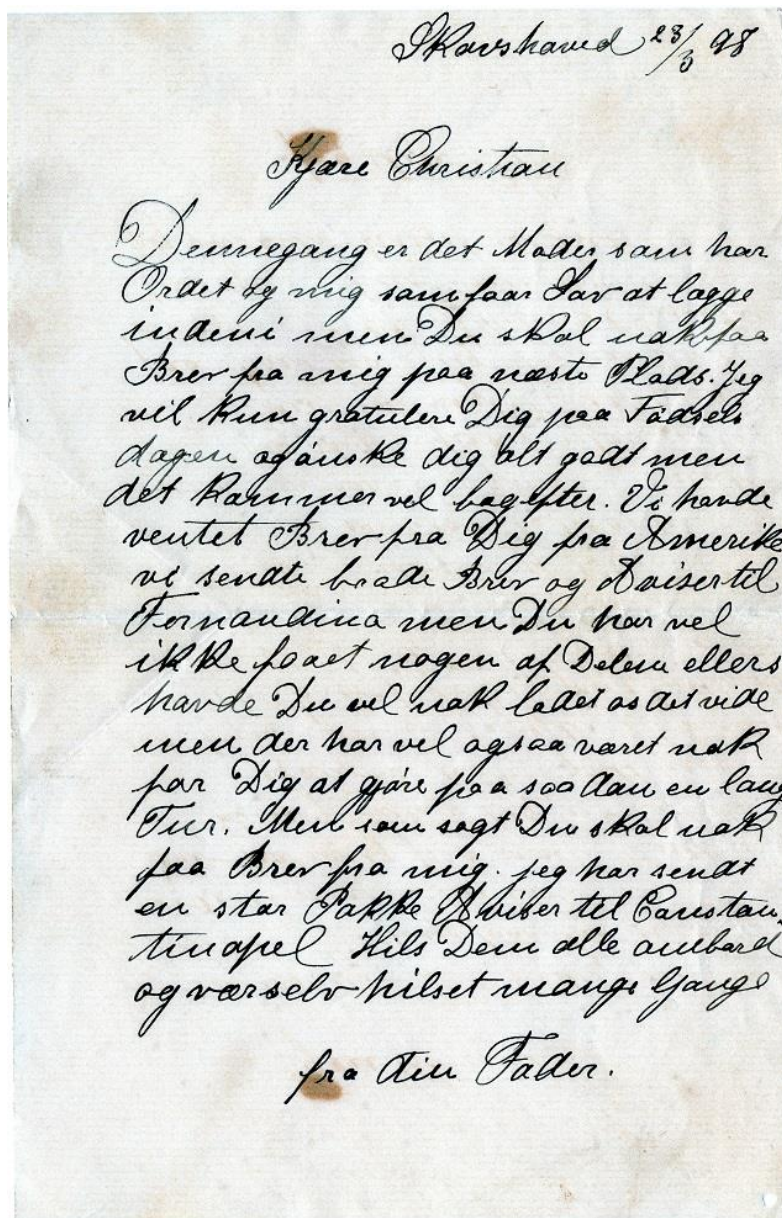
Ofte når familien skriver til Christian har de sendt ham aviser, men det er lige så ofte usikkert om de er nået frem. Alligevel er postgangen relativt hurtig. Fader har dateret brevet d. 23/3-1898, og på stemplet bag på kuverten fremgår det, at det er modtaget i Constantinopel 5 dage senere. At 'Moder har ordet' er en henvisning til **Brev nummer 5: Moder**

Skovshoved 23/3-98

Kjære Christian

Denne gang er det Moder som har Ordet og mig som faar Lov at lægge indeni men Du skal nok faa Brev fra mig paa det næste Plads. Jeg vil kun gratulere Dig paa Fødselsdagen og ønske dig alt godt men det kommer vel bagefter. Vi havde ventet Brev fra Dig fra Amerika vi sendte baade Brev og Aviser til Fernandina men Du har vel ikke faaet nogen af Delene ellers havde Du vil nok lade os det vide men der har vel ogsaa været nok for Dig at gøre paa saadan en lang Tur. Men som sagt Du skal nok faa brev fra mig, jeg har sendt en stor Pakke Aviser til Constantinopel. Hils Dem alle ombord og vær selv hilset mange Gange

Fra din fader

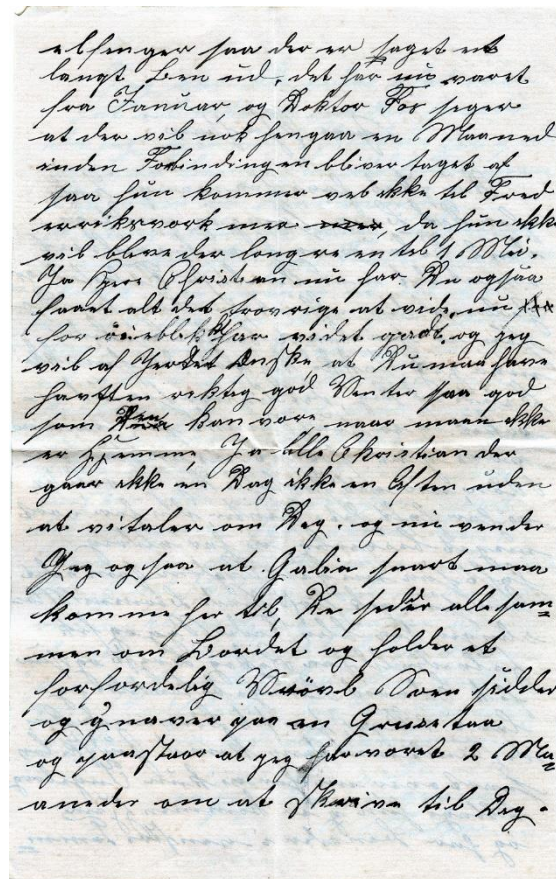
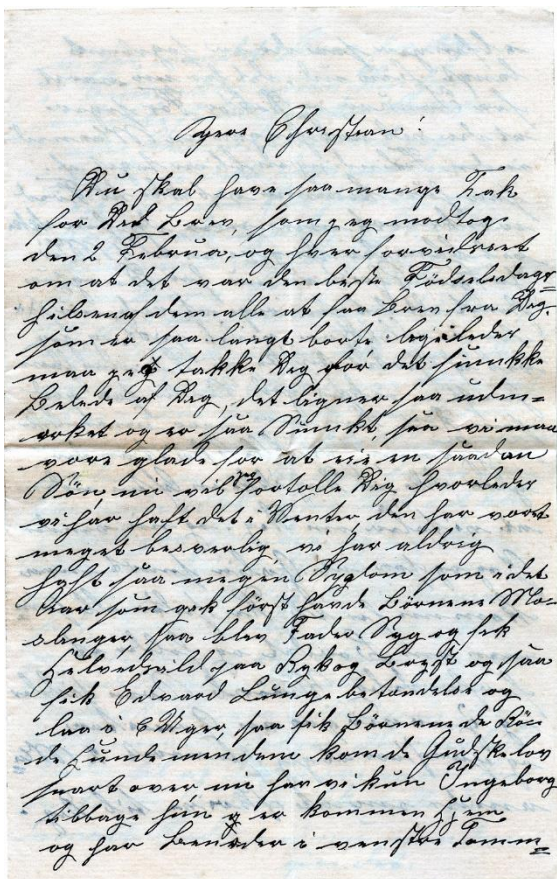
Brev nummer 5: Moder

Brevet her fra Moder er svært at læse; hendes skrift er anderledes end den almindelig skråskrift – og hun artikulerer ikke alle bogstaver tydeligt. Men der er masser af kærlige tanker i brevet, og vi får også en lille historie der viser, at hun har noget at skulle have sagt i pengesager. Brevet er udateret men hører sammen med **Brev nummer 4: Fader**.

Kjære Christian!

Du skal have saa mange Tak for Dit Brev, som jeg modtog d. 2. Februar, og hver forsikret om at det var den bedste Fødselsdag Hilsen af dem alle at faa Brev fra Dig som er saa langt borte. Ligeledes maa jeg takke Dig for det smukke Billede af Dig, det ligner saa udmærket og er saa smukt saa vi maa være glade for at se en saadan Søn, nu vil jeg fortælle dig hvorledes vi har haft det i Vinter, den har været meget besværlig, vi har aldrig haft saa megen Sygdom som i det Aar som gik først havde Børnene Mæslinger, saa blev Fader syg og fik Helvedsild paa Ryg og Lunger og saa fik Edvard Lungebetændelse og laa i 6 Uger, saa fik Børnene de Røde Hunde men dem kom de gudskelov snart over nu har vi kun Ingeborg tilbage hun er kommen Hjem og har (betændelse?) I venstre Tommelfinger

saa der er taget et langt (ben?) ud, det faa vi Svaret for Januar og Doktor Fog siger at der vil nok hengaa en Maaned inden Forbindingen bliver taget af saa hun kommer vel ikke til (Frederiksværk?) (saa?), da hun ikke vil blive der længere end til 1. Maj. Ja, kjære Christian, nu har du ogsaa faaet alt det traurige at vide, nu for øjeblikket ... vidst godt og jeg vil af Hjertet ønske at du maa have haft en rigtig god Vinter saa god som den kan være naar man ikke er Hjemme, Ja lille Christian, der gaar ikke en Dag ikke en Aften uden at vi taler om Dig og nu vender jeg og høre at (Gerlion) snart maa komme her til, De sidder alle sammen om bordet og holder et forfærdelig Vrøvl, Sven sidder og gnaver paa en grissetaa og paastaar at jeg har været 2 Maaneder om at skrive til dig

Vi har vendet Brev fra dig i Amerika men Du (har?) vel ikke faaet hverken Breve eller Aviser. Nu vil Jeg haabe at dette brev maa naa Dig til din Fødselsdag og ønsker Alt muligt godt i det kommende Aar for Dig min kjære Dreng, frem for alt Sundhed, saa kommer nok alt det øvrige af sig selv. Du maa ikke bryde Dig om at der er Pletter paa Papiret det er Henri som stod ved siden af mig med et stykke Smørrebrød og blodt jeg rejser mig saa er han paa min Stol og har lagt sin lille Haand paa Papiret og jeg kan ikke faa Tid at Skrive det om. Vi er Inbudne til Konfirmasjon hods Tante Marie, Edvard skal jo konfirmeres den 3 April, jeg var der ind forleden. De ville have at Fader skulle gaa i kommisjon for 4000 men det fik jeg da overtalt Fader til at lade være med saa da Tante (Andrea) ikke ville saa maatte Fader endnu mindre gøre det.

Jeg var ikke videre glad over at udrette et saadan ærinde da jeg kjender Christian saa godt og var bange for udfaldet men det over al forvenning Betingelserne var Skrevne de vendede kun paa Faders Underskrift, jeg mente at det (var) en let sag for Dem som (kender) saa mange at faa nogen til at gaa i ja for Dem, men De svarede at der var ingen som de kunde bede der om, saa skal Bedstefader til det, han husker ikke at han har gjort det en gang før men lad Dem om det, vi er jo udenfor det Gudskelov, nu ender jeg min Skrivelse og haaber at du maa finde ud af det, det er jo noget utydeligt. En rigtig god Fødselsdag og en Jertelig Hilsen fra os alle sammen,

Er jeg Din Hengivne

Moder

Vi har vendt Brev fra dig i Amerika men Du (har?) vel ikke faaet hverken Breve eller Aviser. Nu vil Jeg haabe at dette brev maa naa Dig til din Fødselsdag og ønsker Alt muligt godt i det kommende Aar for Dig min kjære Dreng, frem for alt Sundhed, saa kommer nok alt det øvrige af sig selv. Du maa ikke bryde Dig om at der er Pletter paa Papiret det er Henri som stod ved siden af mig med et stykke Smørrebrød og blodt jeg rejser mig saa er han paa min Stol og har lagt sin lille Haand paa Papiret og jeg kan ikke faa Tid at Skrive det om. Vi er Inbudne til Konfirmasjon hods Tante Marie, Edvard skal jo konfirmeres den 3 April, jeg var der ind forleden. De ville have at Fader skulle gaa i kommisjon for 4000 men det fik jeg da overtalt Fader til at lade være med saa da Tante (Andrea) ikke ville saa maatte Fader endnu mindre gøre det.

Jeg var ikke videre glad over at udrette et saadan ærinde da jeg kjender Christian saa godt og var bange for udfaldet men det over al forvenning Betingelserne var Skrevne de vendede kun paa Faders Underskrift, jeg mente at det (var) en let sag for Dem som (kender) saa mange at faa nogen til at gaa i ja for Dem, men De svarede at der var ingen som de kunde bede der om, saa skal Bedstefader til det, han husker ikke at han har gjort det en gang før men lad Dem om det, vi er jo udenfor det Gudskelov, nu ender jeg min Skrivelse og haaber at du maa finde ud af det, det er jo noget utydeligt. En rigtig god Fødselsdag og en Jertelig Hilsen fra os alle sammen,

Er jeg Din Hengivne
Moder

Brev nummer 6: Anders

Dette brev er fra Anders, den 4. i rækken. Født i 1880 var han 5 år yngre end Christian. Her skriver han som 18-årig.

21/4. 98

Kære Christian!

Du maa undskylde, at de i mit sidste Brev omtalte Fotografier ikke fandtes i Brevet, men Grunden er, at jeg ikke havde dem fuldt færdige. De følge imidlertid hermed.

Du har saavel til Svend som til fader skrevet, at du havde sendt Brev til mig, men jeg har endnu ikke modtaget noget, men det kan jo være det kommer. Jeg har ellers ikke ret meget at skrive til dig om, thi mit sidste Brev var jo udførlig.

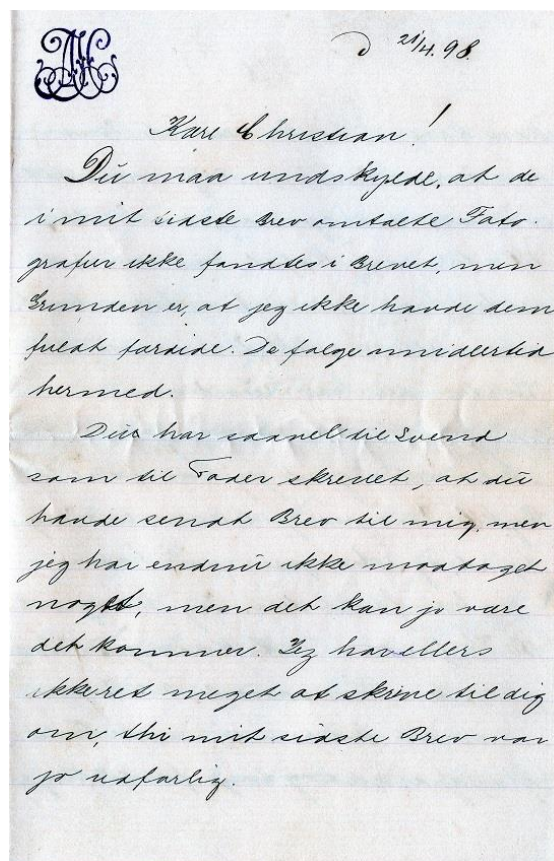
Man kan mærke nu at Sommeren nærmer sig, men det er saamænd ogsaa paa Tide, da et mere koldt Foraar end dether har vi vist sjælden haft, men det er sikkert den milde Vinter, der har Grunden.

Jeg ved ikke om jeg sidst skrev til dig, at jeg har faet Cykle. Svend er jo bleven en slags Agent, og det er gennem ham jeg har faaet den. Jeg har givet 118 Kr for den. Det kan jo blive ganske morsomt til Sommer at køre ud med Fotografaparatet og tage forskellige Plader rundt omkring.

Wilhelm Jensen er kommen hertil fra England, hvor han har taget flere engelsk Eksamer. Han vilde meget gerne hilse paa dig. Han bliver her en 3 Maaneders Tid saa det er jo ikke aldeles udelukket at det kan komme til at ske. Du kan tro at han ikke er lidt vigtig. Han siger det kniber med at kunne tale Dansk! Hm! Det er ellers underlig, for han har jo dog ikke været saa længe borte. Naar man taler med ham, hænder det han kan sige "Ja hvad er det nu der hedder paa Dansk? Paa engelsk hedder det saadan og saadan -." Men jeg gør tykt Nar ad ham, naar jeg kan komme afsted med det. Det minder mig om "Peter Wenslov", der skrev hjem til sinde Forældre at det var saa vanskeligt for ham at forstaa dansk. Han var paa et norsk Skib, der laa i Svendborg.

Jeg kan midlertid bringe dig en venlig Hilsen til dig fra ham. Nu vil jeg slutte mit Brev for denne Gang, idet jeg haaber du har det godt. Jeg haaber du skriver til mig fra Hamborg.

Venlig hilsen din Bror Anders

Bemærk det flotte monogram:

Man kan mærke nu at Sam-
 mens svarer sig, men det
 er svarer ogsaa paa Tude;
 alle et mere Kaldt Taaar end
 det her har vi vist ejlden haft,
 men det er sikkert den sidste
 "Tinder, der har Grunden.
 Jeg vil ikke sige jeg selv
 skole til dig, at jeg har faaet
 Opkøb. Saend er jo Oleen en Slags
 Lynt, og det er gennem ham
 jeg har faaet den. Jeg har givet
 180 Kr. for den. Det kan jo blive
 ganske morsomt til Sam-
 mens at høre sig med Fato-
 grafaparater og bage forskellige
 Opladningsanordninger.
 Mikkelson Jensen er kommen
 hertil fra England, hvor han
 har købt ~~et~~ flere engelske foto-
 apparer. Han vilde meget gerne
 hilsen paa dig, han bliver her
 en Maanedes Tid saa det
 er jo ikke aldeles udelukket at
 det kan komme til at ske.
 Du kan saa at sige ikke er lidt
 rigtig. Har signet det kniber
 med at kunne tale Dansk!
 Jm! det er ellers underligt, for
 han har jo dog ikke været
 i England barde. Naar man
 taler med ham, hører det kan

kan sige "Ja hvad er det nu
 det hedder paa Dansk? Der
 engelsk hedder det saadan og
 saadan —". Men jeg var lykkelig
 over at høre, naar jeg kan komme
 mig afsted med det. Det minder
 mig om "Peter Menstav", der elsker
 ogsaa til sine Faralar, at det var en
 namskelig for ham at faa et
 dansk. Han var paa et nært
 Skib, og der var i Svendborg.
 Jeg kan huske den Gange
 dig en uendelig Hilsen til dig
 fra ham. Nu vil jeg slutte mit
 Brev fra denne Gang; det jeg hader
 at du har det godt.
 Din troende Hilsen
 din Svoger
 Anders
 Jeg tænker nu paa Sam-
 mens fra gamle og

Fotografiet her er fra ca. 1896-1897, så Anders er 16-17 år gammel.

Brev nummer 7: Moder

Christians mor hed Emma Henriette. Hun og Christian Frederik blev gift i november 1874 blot 4 måneder før hun fødte deres første søn. Her er hun på et fotografi fra omkring 1896 – 97, ca. 45 år gammel, hun har båret og født 10 børn. Det må have været en hård omgang. Hun er født i Hvidøre, der tidligere var en lille separat landsby, men senere blev en del af Skovshoved.

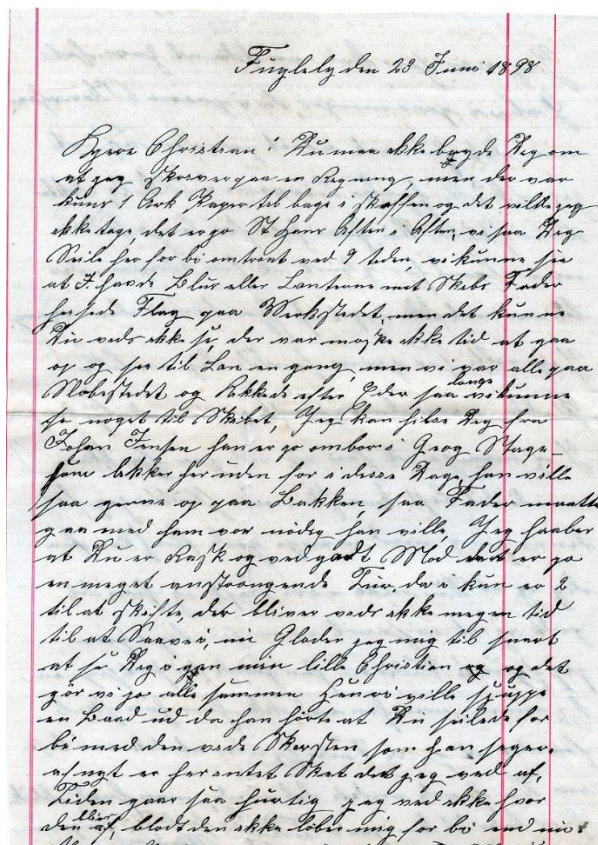

Hendes skrift er svær at læse, og hun laver en del stavefejl, så det har været sin sag at tyde hende. Men hun er følsom og kærlig i sine breve, og kalder sin store 23-årige maskinmester søn for 'Lille Christian'.

Fuglely 23 Juni 1898

Kjære Christian

Du maa ikke bryde Dig om at jeg skriver paa en Regning, men der var kuns 1 Ark Papir tilbage i skuffen og det ville jeg ikke tage, det er jo St. Hans Aften i Aften, vi saa Dig seile her forbi omtrent ved 9 tiden, vi kunne see at I havde Blus eller Lanterne midt Skibs Fader hejsed flag paa Værkstedet, men det kunne Du vids ikke se, der var maskeikke Tid at gaa op og see til Lan en gang, men Vi var alle paa Slæbestedet og kiggede efter Eder saa længe vi kunne see noget til Skibet, Jeg kan hilse Dig fra Johan Jensen han er jo ombord i Georg Stage som liker her uden for i disse Dage, han ville saa gerne op paa Bakken, saa Fader maatte gaa med ham hvor nødig han ville. Jeg haaber at Du er Rask og ved godt Mod det er jo en meget anstrengende Tur, da i kun er 2 til at skifte, der bliver vidst ikke meget tid til at saave i, nu glæder jeg mig til snart at se Dig igen min lille Christian og det gør vi jo alle sammen. Henri ville sgruppe en Baad ud da han hørte at Du seilede forbi med den vide Skorsten som han siger. af nyt er her intet sket det jeg ved af Tiden gaar saa hurtig jeg ved ikke hvor den bliver af, blodt den ikke løber mig forbi om nu.

Jeg var saa ked over ikke at have set Gallia i gaarmorges, da i passerede Skovshoved, men det har nok været paa den Tid at jeg skulle hjælpe Børnene i Skole, dette Brev skulle Du have haft for længe siden, men Svend har glemt at faa Adressen, der bliver nok ikke noget af hjemturen denne gang. Jeg ville saa gerne sende dig en lille Pakke, naar du igen stanser ved København. Jeg maa se at faa at vide paa hvilken maade det bedst kan ske. Nu slutter jeg for denne gang med mange gode Ønsker for dig og at Du maa være rask og have det godt og at vi snart maa see dig igen. jeg spurgte Fader om han havde forhørt om Examen, men han ved ikke hvor han skal faa det at hvide, Fader syndes at det var bedst om du havde anden del med, man hved aldrig hvorledes det kan gå i Tiden

Lev hvel Din hengivne
Moder

Jeg var saa ked over ikke at have set
Gallia i gaarmorges, da i passerede Skovshoved
men det har nok været paa den Tid at jeg skulle hjælpe
Børnene i Skole, dette Brev skulle Du have haft for længe siden,
men Svend har glemt at faa Adressen, der bliver nok
ikke noget af hjemturen denne gang. Jeg ville saa gerne
sende dig en lille Pakke, naar du igen stanser ved
København. Jeg maa se at faa at vide paa hvilken
maade det bedst kan ske. Nu slutter jeg for denne gang
med mange gode Ønsker for dig og at Du maa være
rask og have det godt og at vi snart maa see dig igen.
jeg spurgte Fader om han havde forhørt om Examen,
men han ved ikke hvor han skal faa det at hvide, Fader
syndes at det var bedst om du havde anden del med,
man hved aldrig hvorledes det kan gå i Tiden

Skovshoved Havn i 1897

Brev nummer 8: Fader

I brevet her beretter Fader om den samme hændelse som Moder i det foregående brev. Det er det eneste eksempel blandt brevene på at de beskriver sådan helt det samme. Pudsigt er der her en henvisning til Johan Petersens søn 'Lille fanden'; han har da fået sig et noget tvivlsomt øgenavn.

Skovshoved 7 Juli 189...

Kære Christian

Dit brev har vi modtaget fra Holland og du kan tro da jeg læste om Uheldet for Dig i maskinen syntes jeg strax det var kedeligt men da der jo absolut ikke foreligger nogen fejl fra Din side og det der skete havde vel skeet om der havde været noksaa mange 1ste Mestre ombord saa den sag haaber jeg ikke vil gjøre noget for Dit vedkommende. Vi har det godt alle sammen herhjemme men der er et forfærdeligt Regnvejr som stopper os voldsomt i Arbeidet. Vi saa Dig da Du paserede Sct. Hans aften og der var ganske rigtig Flag paa Værkstedet. Johan Jensen fra Georg Stage var netop iland saa vi var Alle samlede paa Slæbestedet da i paserede han ville absolut paa Dyrehavsbakken men saa saa jeg en damper kommer frem ved Middelgrunden og saa sagde jeg nu vil jeg først see om det er Gallia og meget rigtig slog det til. Igaar da i paserede var jeg i Gjelskov og kjøbe Lærketræ men havde bedt om at passe paa naar i paserede fra Gjelskov tog jeg til Kjøbenhavn og der hørte jeg at i var paseret kl. 9 og havde taget Captainens kone ombord men da jeg kom hjem var der ingen der havde seet jer enskiønt de var paa Pladsen alle sammen. Af nyheder er her ikke mange det gaar saadan ved det gamle alt sammen. Vi havde en Ildebrand forleden nemlig "Oven Stalden" i Charlottenlund der brændte heelt ned men der er allerede bygget en ny bagved den gamle saa Geschæften gaar uforandret. Samtidig med Brevet sender jeg nogle Blade haabende begge Dele vil komme Dig ihænde. Jeg saa igaar at Johan Petersens Søn Lille fanden er kommen hjem saa han kom nok ikke til New Orleans denne gang heller. Ja nu ved jeg ikke mer at skrive denne Gang. Moder havde skrevet et meget langt brev men som sædvanlig blev det liggende i Skuffen uden at blive afsendt. Nu tænker jeg vel i kommer paa Rheden naar i kommer tilbage og saa faar vi vel nok tale med Dig. Nu være Du hilset mange gange fra os alle sammen men vi haaber Du har det godt og alt maa gaa godt for Dig

Din Fader

Skovshoved 7 Juli 189.

Kære Christian

Dit brev har vi modtaget fra Holland og du kan tro da jeg læste om Uheldet for Dig i maskinen syntes jeg strax det var kedeligt men da der jo absolut ikke foreligger nogen fejl fra Din side og det der skete havde vel skeet om der havde været noksaa mange 1ste Mestre ombord saa den sag haaber jeg ikke vil gjøre noget for Dit vedkommende. Vi har det godt alle sammen herhjemme men der er et forfærdeligt Regnvejr som stopper os voldsomt i Arbeidet. Vi saa Dig da Du paserede Sct. Hans aften og der var ganske rigtig Flag paa Værkstedet. Johan Jensen fra Georg Stage var netop iland saa vi var Alle samlede paa Slæbestedet da i paserede han ville absolut paa Dyrehavsbakken men saa saa jeg en Damper kommer frem ved Middelgrunden og saa sagde jeg nu vil jeg først see om det er Gallia og meget rigtig slog det til. Igaar da i paserede

var jeg i Gjelskov og kjøbe Lærketræ men havde bedt om at passe paa naar i paserede fra Gjelskov tog jeg til Kjøbenhavn og der hørte jeg at i var paseret kl. 9 og havde taget Captainens kone ombord men da jeg kom hjem var der ingen der havde seet jer enskiønt de var paa Pladsen alle sammen. Af nyheder er her ikke mange det gaar saadan ved det gamle alt sammen. Vi havde en Ildebrand forleden nemlig "Oven Stalden" i Charlottenlund der brændte heelt ned men der er allerede bygget en ny bagved den gamle saa Geschæften gaar uforandret. Samtidig med Brevet sender jeg nogle Blade haabende begge Dele vil komme Dig ihænde. Jeg saa igaar at Johan Petersens Søn Lille fanden er kommen hjem saa han kom nok ikke til New Orleans denne gang heller. Ja nu ved jeg ikke mer at skrive denne Gang. Moder havde skrevet et meget langt brev men som sædvanlig blev det liggende i Skuffen uden at blive afsendt. Nu tænker jeg vel i kommer paa Rheden naar i kommer tilbage og saa faar vi vel nok tale med Dig. Nu være Du hilset mange gange fra os alle sammen men vi haaber Du har det godt og alt maa gaa godt for Dig

saa saatraviligt blev det liggende i Skuffen uden at blive afsendt. Nu tænker jeg vel i kommer paa Rheden naar i kommer tilbage og saa faar vi vel nok tale med Dig. Nu være Du hilset mange gange fra os alle sammen men vi haaber Du har det godt og alt maa gaa godt for Dig

Din Fader.

Et 'Slæbested' er der hvor skibene slæbes op fra vandet, dvs en let hældende rampe ned i havnebassinnet.

Brev nummer 9: Kollega

Christian sejlede jo på dampskibe, som der var en del af omkring århundredskiftet. Her kommenterer en hjælpsom kollega på et problem med damprøret. Skibet her er stadig S/S "Gallia" og nedenfor er der et datablad for skibet.

Frederikshavn den 1 Juli 1898

Kære Mester Hansen

Jeg er i dag ankommet hertil, og erfarer fra Kontoret, at det igen har været galt med Damprøret, da jo Revnen er paa langs af Røret er det jo ikke saa slemt, og jeg haaber at det er blevet godt loddet, da kan der ikke være noget i Vejen for at det kan holde i lang Tid igen. Jeg haaber at De i god Tid prøver det med fuld Damptryk, og holder det saa kan der ikke være noget i Vejen, - maaske har De ogsaa ladet det prøve på Verkstedet med koldt Tryk @ 200 To saa er det jo mere beroligende. Jeg har ogsaa skrevet til Kapt. Maaske ønsker han jeg kommer ombord naar i passerer ellers vil jeg helst vente til i kommer fra Østersøen. Jeg haaber snart at høre lidt fra Dem angaaende Røret og hvad der kan være, maaske er det paa Vei? Mange hilsner sendes Dem og alle ombord fra deres hengivne
A. Iversen

Adr. til N A Knudstrup. Frederikshavn
Jeg rejser nok tilbage til Kjøbenhavn førstkommende
Tirsdag eller Onsdag

HANDELS- OG SØFARTSMUSEET PÅ KRONBORG	
ss Gallia. N W Q G.	Int. - 1.
Bygget 1897 - W. Gray & Co. Ltd., W. Hartlepool.	
1 Stk. 188 NHK. - 710 IHK. Tregangsmaskine Cylinderdiameter: 20-31½-53" Slaglængde: 36"	
2 Stk. enkeltbundede Kedler hver med 2 riflede Fyrgange. Arbejdstryk 160 Pund pr. Kvadrattomme. Risteflade 63 Kvadratfod. Hedeflade 3.110 Kvadratfod.	
1 Sæk. Donkeykedel med 80 Pund Arbejdstryk.	
Kedler og Maskine fra Central Marine Engineering Works, West Hartlepool.	
Klinkbygget af Staal.	
1 Dæk. 2 Master. 4 Luger.	
Bak 29' Bro 72' Poop 17'	
4 vandtætte Skodder.	
Vandballast: Dobbeltbundtank 535 Tons Forpeaktank 45 - Agterpeak tank 49 -	
278,4 x 39,5 x 21,9	
153 / 3.001 dw. 1.862 brutto 1.183 netto	
Ifølge Anmeldelse Nr. 135 / 1897 dat. 6/3 1897 er Skibet bygget til:	
A/S. Dampskibsselskabet Union, København.	
Registrering foretaget 6/3 1897.	

Frederikshavn den 1 Juli 1898

Kære Mester Hansen!

Jeg er i Dag ankommet her til, og erfarer fra Kontoret, at det igen har været galt med Damprøret, da jo Revnen er paa langs af Røret er det jo ikke saa slemt, og jeg haaber at det er blevet godt loddet, da kan der ikke være noget i Vejen for at det kan holde i lang Tid igen. - Jeg haaber at De i god Tid prøver det med fuld Damptryk, og holder det saa kan der ikke være noget i Vejen, - maaske har De ogsaa ladet det prøve paa Verkstedet med koldt Tryk @ 200 & saa er det

jo mere beroligende. Jeg har ogsaa skrevet til Kapt. Maaske ønsker han jeg kommer ombord naar i passerer ellers vil jeg helst vente til i kommer fra Østersøen. Jeg haaber snart at høre lidt fra Dem angaaende Røret og hvad der kan være, maaske er det paa Vei? Mange hilsner sendes Dem og alle ombord fra deres hengivne
A. Iversen

Adr. til N A Knudstrup
Frederikshavn

Jeg rejser nok tilbage til Kjøbenhavn førstkommende
Tirsdag eller Onsdag

Brev nummer 10: Fader

Her er det igen Fader der skriver på vegne af ham og Moder. Der er så mange ting i brevet her som det er spændende at bide mærke i. Fader fortæller om bræddeaktion på Applebyes plads i København, og om samtaler og omgang med forskellige branchefolk; han fortæller om en bryllupsinvitation (jeg mangler stadig at finde ud af hvem Ingrid er), og andre sager der angår venner og familie. Så er der tonen hvor han skriver at han jo ikke beretter om store sager ”men det var jo maaske heller ikke godt om man skulle mælde om store Omvæltninger da de jo var muligt det ikke alt sammen var glædeligt”; en balance mellem overmod og resignation. På fotografiet ses fader i værkstedet, med hammer i hånd.

Skovshoved 13 Nvbr 1898

Kjære Christian

Da Du tale om sidst Du var her at Du vilde gaa iland for at gaa paa Sesionen vil jeg lade dig vide at Sesionerne er forbi for iaar. Da jeg var paa Bræddeaktion i Fredags paa Appelbyes Plads ved Langebro var jeg ombord i S/S ”Fyen” som laa og lossede jeg blev da budt paa Middag af Linde og skulle hilse Dig mange gange fra ham og 1ste Mester Jakobsen. Da jeg kom paa Dækket kom Maskininspektoren ombord og han bad mig da skaffe at vide nar Du kunde komme til at afjene din Værnepligt da det var Meningen at Du skulle over i en af de store Baade da Du jo var en af hans egne. Jeg har forhørt paa Udskrivningskontoret og der blev svaret at i Marts Maaned afholdtes en Extrasesion hvor Du da kunde fremstille Dig men Du skulle give Ansøgning til Ministeriet med Angivelse af Grundene hvorfor Du var udebleven med to Mands Underskrift. Nu har jeg lovet Maskininspecteuren at komme ind og lade ham eller Fisker vide hvad de havde sagt og saa siger de vel nok hvorledes Ansøgningen skal stiles men nu maa Du jo endelig svare hvorledes Du vil have det da Du jo gjør bedst i at blive færdig med det snarest mulig.

Af Nyheder er her ingen vi har det godt alle sammen og haaber det samme for Dig. Jeg talte med Mester Iversen forleden Aften han bad mig hilse naar jeg skrev til Dig. Bedstefader har været daarlig nu igjen men han er nu i Bedring. Vi har faaet Indbydelse til Ingrids Bryllup til den 3die December det skal staa hos Wivel i Tivolis Fasadebygning og som biver meget flot. Vi var til Guldbryllup i Løverdags hos Hans Sørensen det stod paa Hotellet og vared hele Natten med Festmaaltid og Dans. Ja nu ved jeg intet meer at skrive og Moder sidder og sover i Sofaen saa nu maa jeg vel slutte mit Brev hvis Indhold jo ikke er store Sager men Du vil vil jo gjerne høre lidt herhjemme fra om ogsaa det er lidt magert men det var jo maaske heller ikke godt om man skulle mælde om store Omvæltninger da de jo var muligt det ikke alt sammen var glædeligt. Haabende at vi seer Dig passere i morgen og haabende i bedste Velgaaende slutter jeg med en Hilsen til Dig fra os Alle

Din Fader og Moder

Lad mig nu (see) Du lader os vide hvad Bestemmende Du tager

Konstnævnet 13. Novbr 1898.

Kjære Christian

Da Du talte om sidst Du var
mer at Du vilde gaa iland for at
gaa paa Pesticanen vil jeg lade Dig
vide at Pesticanen er færdig for
nu. Da jeg var paa Brødderak-
tiani i Fredags paa Appellvej Plads
med Langebro var jeg ombord i
Hs. "Fyen" som saa og lussede jeg
blev da budt paa Middag af Pude
og skulle hilse Dig mange Gange
fra ham og 1de Mester Jakobsen.
Da jeg kom paa Dokket Kam
Maskininspektøren ombord og
han bad mig da skaffe at ville
naar Du kunde komme til

at aftjene din ~~Pligt~~ da det
var Meningen at Du skulle over
i en af de store Baade da Du
jo var en af hans egne. Jeg har
forhørt paa Udskrivningskam.
torst og der blev svaret at i Marts
Maaned afholdtes en Extrasesion
naar Du da kunde fremstille
Dig men Du skulle give Ansøg-
ning til Ministeriet med Ansig-
nelse af Grundene hvorfor Du var
indebleven med to Mandes Udskr.
skrift. Nu har jeg lavet Maskin-
inspektøren at komme ind og
lale ham eller Fisker vilde hvad
de havde sagt og saa siger de vel
nok hvad der Ansøgningen skal
stiles men nu maa Du jo
endelig svare hvorledes Du vil
have det da Du jo gjar bedt i at
blive færdig med det snarest mulig

At Nylæder er mer ingen vi har det
godt allesammen og haaber det samme
for Dig. Jeg talte med Mester Førsen
forleden. Aften han bad mig hilse
naar jeg skrev til Dig. Bestefader
har været dødelig nu igjen men
han er nu i Bedring. Vi har faaet
Guldbydelse til Hegerids Bryllup
til den 3^{die} December det skal
slaa hos Wivel i Tivolis Faa.
debygning og saa bliver meget
flot. Vi var til Guldbyllup
i Lørdags hos Hares Pærensen
det stod paa Hotellet og varede
hele Natten med Festmaaltid
og Dans. Ja nu ved jeg intet
meer at skrive og holder sidder
og saver i Papern saa nu maa
jeg vel slutte mit Brev hvis
fuldhold jo ikke er store Sager

men Du vil jo gerne høre
lidt herhjemme fra om ogsaa
det er lidt magert men det var
jo maaske heller ikke galt om
man skulle mælde om store
Omvaltninger da de jo var
umuligt det ikke allesammen
var gladeligt. Haabende at
vi seer Dig passere imorgen
og haaber det i bedste Velgaaende
slutter jeg med en Hilsen til
Dig fra os alle

Dine Fæder og Moder

Lad mig nu seer Du lader os vilde
svare Bestemmelser Du tager

Brev nummer 11: Ingeborg

Ingeborg var barn nummer 3 i rækken, den ældste søster. Hendes brev her kunne tyde på, at hun som pige måske ikke har haft den letteste adgang til sin fader. Hun skriver også om Christine der er kommet ind i familien – Christine var storebror Svends hustru – at hun *jo bliver forudrettet* for Ingeborg. Men til bror Christian kan hun tydeligvis henvende sig, hun beder ham hjælpe sig med, hvordan hun skal forholde sig.

Skovshoved 24-11-98

Kære Broder!

Da der vist ikke er nogen andre der har tænkt paa og skrive til Dig, vil jeg skrive et Par Linier til Dig. Jeg var i Torsdags inde hos Lods Petersen til Pøsegilde, da det var Emils Fødselsdag, der traf jeg sammen med Hansen der har overtaget Mollerups forretning, ham skulde jeg hilse Dig mange Gange fra. I Lørdags var det Ingrid's Fødselsdag, jeg var ikke derinde fordi jeg ikke havde Raad til det, nu skal vi jo til Bryllup og hele min Dragt har jeg selv maattet betalt, Bedstefader fordrede mig 14 Kr, men det er jo ikke ret meget til en Kjole. Jeg har i længere Tid søgt efter en Plads, men her i Kjøbenhavn er det umulig og opdrive, og jeg vil ikke tage ud og tjene som almindelig Tjenestepige, jeg har tænkt paa og rejse til England, nu vil jeg lære og Stryge til Nytaar og saa naar jeg har lært det vil jeg rejse, vil Du saa ikke underrette mig om hvor meget en Rejse koster derover, for jeg vil ikke bede Fader om det, han har altid kastet saa meget paa Svend og Anders, men saa snart jeg beder om nogle Penge, skal jeg altid høre saa meget Vrøvl. Jeg ville ikke være hjemme længere siden Christine er kommen ind i familien bliver hun jo forudrettet for mig. Men nu er det Slut. Naar Du kommer paa Reden vil jeg tale med Dig. Husk mig og skriv til mig og lade mig vide hvorledes jeg skal forholde mig. Med Hilsen til eder alle om Bord er jeg Din Søster Ingeborg

Du skriver i Dit Brev at du ikke ved Ingrid's Adresse
Hendes Navn bliver

Traback

Du kan jo hvis Du er i Stettin til den Dag adressere det til

Wivels Lokaler

Klokke 8½ før bliver det vist ikke

Skovshoved den 24-11-98

Kære Broder!

Da der vist ikke er nogen andre, der har tænkt paa og skrive til Dig, vil jeg skrive et Par Linier til Dig. Jeg var i Torsdags inde hos Lods Petersens til Pøsegilde, da det var Emils Fødselsdag, der traf jeg sammen med Hansen der har overtaget Mollerups Forretning, ham skulde jeg hilse Dig mange Gange fra. I Lørdags var det Ingrid's Fødselsdag, jeg var ikke derinde fordi jeg

ikke havde Raad til det, nu skal vi jo til Bryllup og hele min Dragt har jeg selv maattet betalt, Bedstefader fordrede mig 14 Kr, men det er jo ikke ret meget til en Kjole. Jeg har i længere Tid søgt efter en Plads, men her i Kjøbenhavn er det umulig og opdrive, og jeg vil ikke tage ud og tjene som almindelig Tjenestepige, jeg har tænkt paa og rejse til England, nu vil jeg lære og stryge til Nytaar og saa naar jeg har lært det vil jeg rejse, naar Du saa en Gang skriver til mig, vil Du saa ikke underrette mig om hvor meget en Rejse koster derover, for jeg vil ikke bede Fader om det, han har altid kastet saa meget paa Svend og Anders, men saa snart jeg beder om

måge Denge, skal jeg altid høie saa
 mig et Ord. Jeg vil ikke saa hyem
 længere siden. Christine er kommen
 ind i Familien bliver hun jo for-
 tredret for mig. Men nu er det
 Slut.

Naar Du kommer paa Reise
 vil jeg tale med Dig. Husk nu
 og skriv til mig og lad mig
 vide hvorledes jeg skal forholde
 mig.

Med Hilsen til eder alle
 om Dord er jeg Din
 Søster Ingeborg.

Selma Ingeborg omkring 1896 – 97 med en af sine brødre i baggrunden. På tidspunktet hvor hun skriver brevet, skal hun til "Ingrids" bryllup, der som faderen skriver i det foregående brev skal stå den 3. December – hun har selv måttet bekoste dragten, men Bedstefader har dog hjulpet.

Du skriver i Dit Brev
 at Du ikke ved Ingrids
 Adresse.

Hendes Navn bliver
 Tröback

Du kan jo hvis Du er i S. teller
 til den Dag adressere det til
 Wincels Lokaler
 Skakke 8 1/2 for bliver
 det vist ikke.

Kuverten, denne gang sendt til Swinemünde i Tyskland

Brev nummer 12: Fader

Faderes lille brev her følger op på Christians session. Jeg har en tom kuvert fra 1 marts 1899, måske har brevet været i den kuvert. (det er jo blot 6 dage efter brevets datering).

Skovshoved 23-2-99

Kjære Christian

Jeg har været i Kjøbenhavn i dag for at høre om Sesionen Datoen er endnu ikke fastsat men det bliver i sidste Halvdel af Marts Maaned derpaa var jeg oppe hos Synkenberg fra Kontoret og han sagde at saa kunde Du jo blive ombord til Skibet gik fra Helsingør. Hvis Du vil have detskal jeg sende Din Jernkuffert til Helsingør men vi venter Dig nu hjem paa Søndag saa kan vi jo tale nærmere om den Sag. Sig det nu til Mester Friis da han bad mig om i Telefonen om at lade ham det vide. Hils Dem nu alle sammen ombord og vær selv hilsen

Din Fader

Kom endelig hjem hvis Du kan paa Lørdagften

København 23-2-99

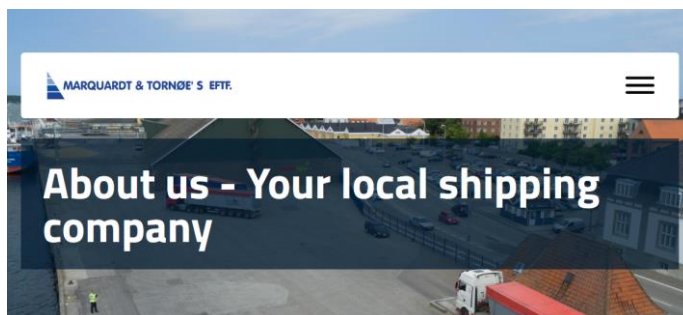
Kjære Christian

Jeg har været i Kjøbenhavn i dag for at høre om Sesionen Datoen er endnu ikke fastsat men det bliver i sidste Halvdel af Marts Maaned derpaa var jeg oppe hos Synkenberg fra Kontoret og han sagde at saa kunde Du jo blive ombord til Skibet gik fra Helsingør. Hvis Du vil have det skal jeg sende Din Jernkuffert til Helsingør men vi venter Dig nu hjem paa Søndag saa kan vi jo tale nærmere om den Sag. sig det nu til Mester Friis da han bad mig om i Telefonen om at lade ham det vide. Hils Dem nu alle sammen ombord og vær selv hilsen

Din Fader
Kom endelig hjem hvis Du kan paa Lørdagften

Kuverten er sendt til: 2den Maskinmester Chr. Hansen - S/S "Gallia" - Herrer Marquardt & Tornøe - Nykjøbing p. F. – Altså 'Nykøbing på Falster. Marquardt & Tornøe er et 'Skibsmægler firma'. Så de har blandt sikkert meget andet modtaget og sendt post på vegne af folkene på skibene. Firmaet var grundlagt i 1862 - nedenfor til venstre et fotografi af 'Marquardt & Tornøes' facade, mellem 1900 og 1930, fra Falsters egnhistoriske Arkiv. Firmaet findes stadig som det kan ses nedenfor til højre.

Fra flere kuverter fremgår det, at skibene jo snildt kunne være sejlet videre, når brevene nåede frem. Så måtte skibsmægleren eftersende brevet der så får flere adresser, af og til 3 – 4 stykker

Brev nummer 13: Fader

Her i brevet nedenfor nævnes Ida for første gang. Ida Jane Bolton som hun hed, var født i august 1877, og var altså ca. 2 år yngre end Christian. Min mor husker historien om, at Auntie Kitty – Ida Jane's søster, havde fortalt Ida Jane, at der var 'landet en flot dansk sømand' på havnen i Sunderland. Det kunne hun åbenbart ikke stå for. Præcis hvornår de mødtes ved jeg ikke, men noget tyder på at Ida på det her tidspunkt har mødt familien Hansen og fra et senere brev ved vi, at hun har været i Skovshoved i sommeren 1899.

Skovshoved, den 4/4 99

Kjære Christian

Dine Papire har vi afsendt til England og haaber vi Du maa have modtaget dem det var nok en lang Tid for Dig og gaa ved Holtenuu saa der havde jo været Leilighed til at sende dem derned men de ere vel nok Kommet Dig ihænde. Jeg talte med Maskininspektøren igaar vi var ovre i Grønningen og drak Kaffe han var jo nok saa fornøiet paa dine Vegne. Han fortalte mig at Maskinmesteren paa "Frisia" havde faaet 3 Maaneders Karantæne og Luis Nilsen skulle ombord og være 1ste Mester. Vi har det godt her, hjemme alle sammen og haaber at høre det samme fra Dig. Reisetilladelsen laa i min Regnskabslog saa vi kunde søgt længe for at finde den det var saadan rent tilfældig at jeg fandt den skjøndt jeg havde fat i den om Aftenen Du kan se jeg optegnede Beløbet af en Regning paa den uden at ane det var den jeg troede det var et af Burmeisters Breve. Vi har haft Brev fra Ida hun havde jo saadan en god Reise jeg har ogsaa været ombord i "Filonia" (?) hos Andresen og han sagde hun havde været oppe hele Tiden. Af Nyheder er her ingen siden Du reiste og haaber vi at høre lidt fra Dig hvorledes Du har det. Vær nu hilset mange Gange fra os Alle. og skriv snart.

Dine Forældre

Nils sidder her ved Siden af og beder hilse Dig han har helt glemt at skrive da han ikke har haft en Pen i Haanden paa et halvt Aar siger han.

Skovshoved 4/4 99

Kjære Christian

Dine Papire har vi afsendt til England og haaber vi Du maa have modtaget dem det var nok en lang Tid for Dig og gaa ved Holtenuu saa der havde jo været Leilighed til at sende dem derned men de ere vel nok Kommet Dig ihænde. Jeg talte med Maskininspektøren igaar vi var ovre i Grønningen og drak Kaffe han var jo nok saa fornøiet paa dine Vegne. Han fortalte mig at Maskinmesteren paa "Frisia" havde faaet 3 Maaneders Karantæne og Luis Nilsen skulle ombord og være 1ste Mester. Vi har det godt her, hjemme alle sammen og haaber at høre det samme fra Dig. Reisetilladelsen laa i min Regnskabslog saa vi kunde søgt længe for at finde den det var saadan rent tilfældig at jeg fandt

den skjøndt jeg havde fat i den om Aftenen Du kan se jeg optegnede Beløbet af en Regning paa den uden at ane det var den jeg troede det var et af Burmeisters Breve. Vi har haft Brev fra Ida hun havde jo saadan en god Reise jeg har ogsaa været ombord i "Filonia" hos Andresen og han sagde hun havde været oppe hele Tiden. Af Nyheder er her ingen siden Du reiste og haaber vi at høre lidt fra Dig hvorledes Du har det. Vær nu hilset mange Gange fra os Alle. og skriv snart.

Dine Forældre

Nils sidder her ved Siden af og beder hilse Dig han har helt glemt at skrive da han ikke har haft en Pen i Haanden paa et halvt Aar siger han.

Nummer 14: En hotel-regning

Følgende er ikke et brev, men en regning, fra et hotel i Holtenau, dateret 25. – 28. oktober 1899. Det er ikke let at tyde, så derfor vil jeg ikke gøre det, men det kan dog ses at der er tale om mad og drikke, omfattende blandt "Kaffee", "Butterbrot" og et par "Grog". Vi kan kun gisne om hvorfor Christian har gemt regningen her – måske har det været nogle dejlige dage sammen med Ida?

Fotografiet er fra omkring år 1900, det viser Hotel International i Holtenau som må være stedet hvor Christian har opholdt sig, da der henvises til ejeren C. Möhle der har underskrevet regningen. På kortet ses Holtenau med gult, beliggende ved Kieler kanalens munding – den kanal der er en vandvej hele vejen gennem det nordlige Tyskland til Nordsøen. Kieler kanalen var netop blevet åbnet i 1895 og dermed var skibsfarten imellem Østersøen og Nordsøen blevet gjort lettere.

Holtenau den 28. Okt. 1899

Rechnung

für Herrn Hansen, Dampfer, "Rita"
von C. Möhle, Holtenau.

25.	1 Logis mit Buffen ²⁰⁰ / Saft ¹⁰⁰	3 00
	1 Kaff. 200 / 2 Kaff. 200 / 2 Kaff. 200	4 50
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	1 50
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	4 50
	2 Grog ²⁰⁰ / 2 Grog ²⁰⁰	4 00
26.	1 Logis mit Buffen ²⁰⁰ / Saft ¹⁰⁰	3 00
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	1 45
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	1 40
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	3 50
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	4 50
	1 Kaff. 200	- 50
27.	1 Logis mit Buffen ²⁰⁰ / Saft ¹⁰⁰	3 00
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	1 50
	1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200 / 1 Kaff. 200	1 00
	1 Kaff. 200	40
28.	1 Logis mit Buffen ²⁰⁰ / Saft ¹⁰⁰	3 00
		23, 40

Frankant 23. 40

28/10. 1 Milchsuppen 1. 20.

1 Fl. Portwein 3. 50.

Summe 28, 10 M.

Vorkauf erfüllt

C. Möhle

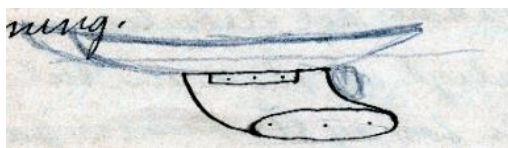
Brev nummer 15: Niels

Nu er det igen broder Niels der skriver – han laver på det tidspunkt nogle små både og har brug for Christians hjælp. Her er der en vidunderlig beskrivelse af søskendeflokken, i dette brev skrevet kort før århundred skiftet.

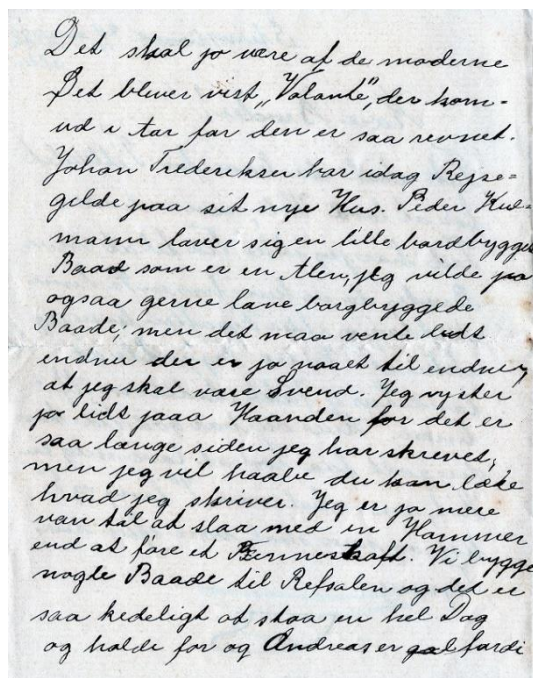
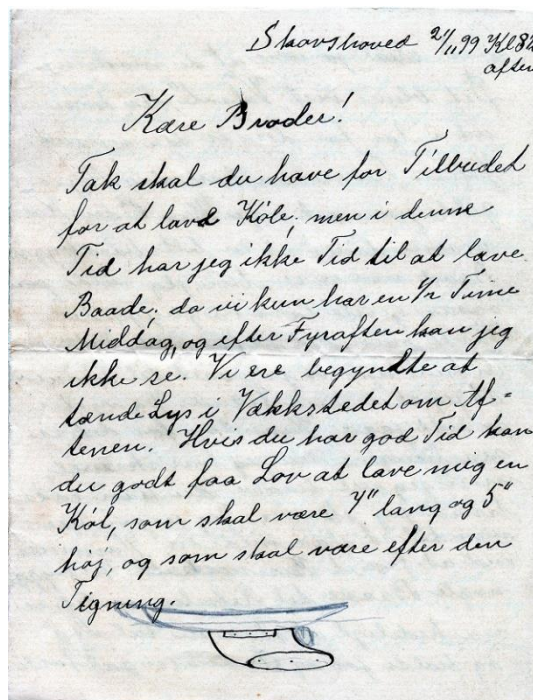
Skovshoved 21/11 '99 kl 8½ aften

Kære Broder!

Tak skal du have for Tilbudet for at lave Køle, men i denne Tid har jeg ikke Tid til at lave Baade, da vi kun har ½ Time Middag, og efter Fyraften kan jeg ikke se. Vi ere begyndt at tænde Lys i Værkstedet om Aftenen. Hvis du har god Tid kan du godt faa Lov at lave mig en Køl, som skal være 4" lang og 5" høj, som skal være efter den Tegning:

Det skal jo være af de moderne. Det bliver vist "Valande" der kommer ud i Aar for den er saa revmet. Johan Frederiksen har i dag Rejsegilde paa sit nye Hus. Peder Kulmann laver sig en lille bordbygget Baad som er en Alen, jeg vilde jo ogsaa gerne lave bordbyggede Baade men det maa vente lidt endnu, der er jo naaet til endnu at jeg skal være Svend. Jeg ryster jo lidt paa Haanden for det er saa længe siden jeg har skrevet men jeg vil haabe du kan læse hvad jeg skriver. Jeg er jo mere van til at slaa med en Hammer end at føre et Penneskraft. Vi bygge nogle Baade til Refsalen og det er saa kedeligt at staa en hel Dag og holde for og Andreas er gal fordi

han skal staa og banke men det gaar vel nok.
 Nu er det snart Køjetid. Man har stukket Ild
 under Kedlen til the til Anders og Svend.
 Eduard staar og gnir paa sin Violin, Meta Inger
 Osmund og Henry er gaaet i seng klokken er ni
 det blæser herhjemme. Vandet var saa højt i
 Aftes det gik helt op paa Pladsen. Anders ville
 have vi skulle flytte Grissene men fader sagde til
 Anders om han vilde (rubbe?) op med sig.
 Eduard vil have sig en Skotsh hue og jeg vil
 ogsaa gerne have mig en. Jeg vil haabe Viserne
 paa mit Uhr sidder der endnu og at du køber
 mig en Kasse til det, det skulle

han skal staa og banke men det
 gaar vel nok. Nu er det snart
 Køjetid. Man har stukket Ild
 under Kedlen til the til Anders
 og Svend. Eduard staar og gnir
 paa sin Violin. Meta Inger Osmund
 og Henry er gaaet i seng. Klokken
 er ni. Det blæser herhjemme.
 Vandet var saa højt i Aftes det
 gik helt op paa Pladsen. Anders
 vilde have vi skulle flytte Gris-
 sene men fader sagde til Anders
 om han vilde rubbe op med
 sig. Eduard vil have sig en
 skotsh hue og jeg vil ogsaa
 gerne have mig en. Jeg vil haabe
 Viserne paa mit Uhr sidder
 der endnu og at du køber mig
 en Kasse til det, det skulle

da være en af Jern siger Far for en af Horn
 holder saamænd ikke til dig. Olsen har været
 noget glad i denne Uge i Tirsdags var han til
 Sølvbryllup hos os og i Søndags til Bryllup hos
 Christian Jensen, som var forlovet med Olsen
 Søsterdatter. Nu tror jeg næsten jeg er færdig
 med at fortælle, jeg skal nok skrive en gang
 imellem til dig, men saa maa du ogsaa skrive
 lidt til mig saa snart her er noget nyt saa skal du
 nok faa det at vide for jeg kan nok forstaa du
 længtes efter at høre noget herhjemme fra. Naar
 du igen ser Ida saa hils hende mange Gange fra
 mig. Nu vil jeg slutte for denne gang fra din

hengivne Broder

Niels

da være en af Jern siger Far
 for en af Horn holder saamænd ikke
 til dig. Olsen har været noget
 glad i denne Uge i Tirsdags var han
 til Sølvbryllup hos os og i Søndags til
 Bryllup hos Christian Jensen,
 som var forlovet med Olsen
 Søsterdatter. Nu tror jeg næsten jeg er færdig
 med at fortælle, jeg skal nok skrive
 en gang imellem til dig, men saa maa
 du ogsaa skrive lidt til mig saa
 snart her er noget nyt saa skal
 du nok faa det at vide for jeg
 kan nok forstaa du længtes
 efter at høre noget herhjemme fra.
 Naar du igen ser Ida saa hils hende
 mange Gange fra mig. Nu vil jeg
 slutte for denne gang fra din
 hengivne Broder
 Niels.

Brev nummer 16: Fader

Med i samme kuvert, som **Brev nummer 15: Niels**, er der her et længere og herligt brev fra fader. Specielt er beskrivelsen af deres sølvbryllup helt vidunderlig.

Skovshoved 21/11 '99

Kjære Christian

Vi har modtaget dit Brev idag og vi ere altid glade naar vi høre fra Dig. Du har det godt og er velfornøiet og det er jo det bedste. Du skrev i det forrige Brev at nu havde vi vel faaet Lodsbaaden ud ja det gik storartet vi sat den i Vandet alene tre det varede 2 Timer saa var den ude og saa laa vi den op i Havnen og der lavede vi den fuldstændig i Orden. Du kan tro det var et godt Stykke Arbeide Regningen var paa 1450 Kr. saa det er jo noget der hjælper og de vare velfornøiede med det alt sammen. Du kan tro her var Sjøv den 14 Nvbr. I to Dage varede det vi begyndte med at spise Frokost Kl. 10 og saa gik det til om Morgenen Kl. 3½. Vi fik mange smukke Sølvting og 80 Telegrammer og lykønskninger af Dem i Værkstedet fik jeg et smukt Skrivertøi. Du kan tro her var Gemytlighed og der blev talt og drukket Skaaler baade for Dig og Ida. Jeg har aldrig før seet Lods Petersen saa lystig han og Konen maatte bliver her om Natten han mødte med sin russiske Medalje og den første Tale han holdt begyndte med nu reiser den

lille Medaillemand sig op saa har i Andre at tie saalænge han taler. Bacher og hans kone var ogsaa med han blev saa fuld tilsidst saa han sank helt sammen men han er ellers meget gemytlig han sang og holdt tale uafbrudt Ole var ogsaa med paa Talerstolen han begyndte med at Hansen og jeg (Olsen) vi har kendt hinanden fra den Gang Grisene gik løse i Skovshoved og Du ved jo at han er gemytlig naar han har en lille en paa. Andreas maatte gaa hjem Kl. 1 grundet paa at han kunde hverken høre eller see. Der blev jo danset lidt i den store Stue da pludselig seer jeg Andreas med Trøien vendt ud og ind med en stor Meisel i den ene Haand og en Klaphammer i den anden danse rundt og synge Kobbersmedevisen og han slog paa Meislen saa det klingede i hele Huset saa maatte jeg jo see at faa ham hjem da han slet ikke vidste hvad han gjorde men ellers gik det storartet vi morede os alle sammen udmærket. Ja nu har Du faaet et lille Referat af hvorledes det spændte af. Jeg var oppe hos Hæckschers forleden om Daniels Baad og den er slaaet paa Panden

Skovshoved 21/11 '99

Kjære Christian

Vi har modtaget Dit Brev idag og vi ere altid glade naar vi høre fra Dig. Du har det jo godt og er velfornøiet og det er jo det bedste. Du skrev i det forrige Brev at nu havde vi vel faaet Lodsbaaden ud ja det gik storartet vi sat den i Vandet alene tre det varede 2 Timer saa var den ude og saa laa vi den op i Havnen og der lavede vi den fuldstændig i Orden. Du kan tro det var et godt Stykke Arbeide Regningen var paa 1450 Kr. saa det er jo noget der hjælper og de vare velfornøiede med det alt sammen. Du kan tro her var Sjøv den 14 Nvbr. i to Dage varede det vi begyndte med at spise Frokost Kl. 10 og saa gik det til om Morgenen Kl. 3½. Vi fik mange smukke Sølvting og 80 Telegrammer og Lykønskninger af Dem i Værkstedet fik jeg et smukt Skrivertøi. Du kan tro her var Gemytlighed og der blev talt og drukket Skaaler baade for Dig og Ida. Jeg har aldrig før seet Lods Petersen saa lystig han og Konen maatte blive her om Natten han mødte med sin russiske Medalje og den første Tale han holdt begyndte med nu reiser den

lille Medaillemand sig op saa har i Andre at tie saalænge han taler. Bacher og hans kone var ogsaa med han blev saa fuld tilsidst saa han sank helt sammen men han er ellers meget gemytlig han sang og holdt Tale uafbrudt Ole var ogsaa med paa Talerstolen han begyndte med at Hansen og jeg (Olsen) vi har kendt hinanden fra den Gang Grisene gik løse i Skovshoved og Du ved jo at han er gemytlig naar han har en lille en paa. Andreas maatte gaa hjem Kl. 1 grundet paa at han kunde hverken høre eller see. Der blev jo danset lidt i den store Stue da pludselig seer jeg Andreas med Trøien vendt ud og ind med en stor Meisel i den ene Haand og en Klaphammer i den anden danse rundt og synge Kobbersmedevisen og han slog paa Meislen saa det klingede i hele Huset saa maatte jeg jo see at faa ham hjem da han slet ikke vidste hvad han gjorde men ellers gik det storartet vi morede os alle sammen udmærket. Ja nu har Du faaet et lille Referat af hvorledes det spændte af. Jeg var oppe hos Hæckschers forleden om Daniels Baad og den er slaaet paa Panden

”Ole var ogsaa med paa Talerstolen han begyndte med at Hansen og jeg (Olsen) vi har kendt hinanden fra den Gang Grisene gik løse i Skovshoved og Du ved jo at han er gemytlig naar han har en lille en paa”

Strandvejen gennem Skovshoved omkring 1860. Tegning af H. G. F. Holm.

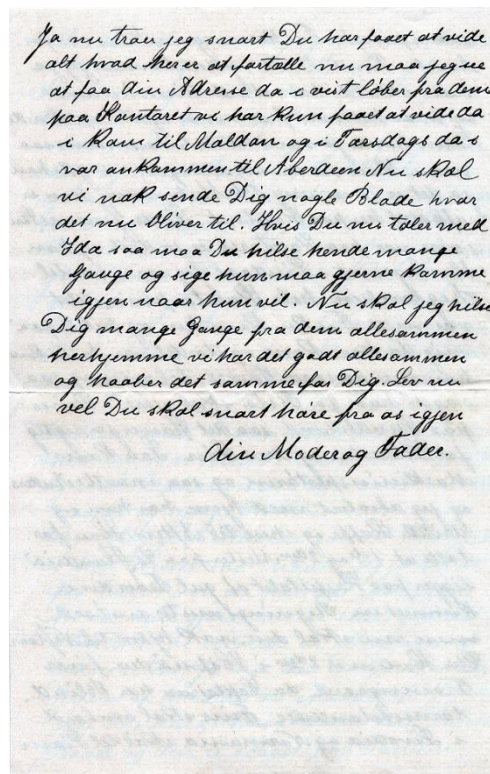
saa spurgte Fisker mig om Du var forlovet i Sunderland og dertil svarede jeg ja han skulde have at vide hvem hun var og hvor hun var fra om vi syntes om hende hun havde jo været her hele Sommeren saa man kan see de ved alting. Saa sagde han ja det er jo en ung 1ste Mester men han er afholdt her paa Kontoret. Lods Jensens Søn som var paa Kontoret er jo død og han blev begravet i Søndags jeg var med til Begravelsen hele Kontorpersonalet var med Fisker kom hen og hilsen paa mig da han kom og da det var forbi kom han hen og sagde Farvel til mig os saa sagde han ja ”Rita” skal gjøre 3 Reiser paa Sunderland saa det passer jo rigtig for Kæresten og deres Søn. Saa kom Maskininspektøren og saa mate anders og jeg absolut med hjem hos ham og drikke Kaffe og spile til aften. Han fortalte at 1ste og 2den Mester paa S/S Flandria” ligger paa Hospitalet af gul Feber der er kommet en Regeringsmester ombord men nu skal den nok hjem til Nytaar Chr. Hansen er 2den i Hafnia den fører Fraensgard da Captainen har Blindtamsbetændelse. Friis skal ombord i Livadia og Normania skal til Siam.

saa spurgte Fisker mig om Du var forlovet i Sunderland og dertil svarede jeg ja han skulde have at vide hvem hun var og hvor hun var fra om vi syntes om hende hun havde jo været her hele Sommeren saa man kan see de ved alting. Saa sagde han ja det er jo en ung 1ste Mester men han er afholdt her paa Kontoret. Lods Jensens Søn som var paa Kontoret er jo død og han blev begravet i Søndags jeg var med til Begravelsen hele Kontorpersonalet var med Fisker kom hen og hilsen paa mig da han kom og da det var forbi kom han hen og sagde Farvel til mig og saa sagde han ja ”Rita” skal gjøre 3 Reiser paa Sunderland saa det passer jo rigtig for Kæresten og deres Søn. Saa kom Maskininspektøren og saa mate anders og jeg absolut med hjem hos ham og drikke Kaffe og spile til aften. Han fortalte at 1ste og 2den Mester paa S/S Flandria” ligger paa Hospitalet af gul Feber der er kommet en Regeringsmester ombord men nu skal den nok hjem til Nytaar Chr. Hansen er 2den i Hafnia den fører Fraensgard da Captainen har Blindtamsbetændelse. Friis skal ombord i Livadia og Normania skal til Siam

Ja nu tror jeg snart du har faaet at vide alt hvad her er at fortælle nu maa jeg see at faa din Adresse da i vist løber fra dem paa Kontoret vi har kun faaet at vide da i kom til Maldau og i Torsdags da i var ankommet til Aberdeen Nu skal vi nok sende Dig nogle Blade hvor det nu bliver til. Hvis Du nu taler med Ida saa maa Du hilse hende mange gange og sige hun maa gjerne komme igjen naar hun vi. Nu skal jeg hilse Dig mange Gange fra dem allesammen herhjemme vi har det godt allesammen og haaber det samme for Dig. Lev nu vel Du skal snart høre fra os igjen.

Din Moder og Fader.

Kuverten som disse 2 breve lå i, viser hvor vidt et brev kunne komme omkring; Det er først sendt til det danske konsulat i Amsterdam, Holland. De har sendt det videre til Skibsmægler "Wald. Brandt" i Sunderland. Derfra er det så sendt videre til det danske konsulat i Caen i Frankrig, hvor Christian har modtaget det. Hvor er det godt, at det nåede frem!

Brev nummer 17: Fader

Igen er det næste brev her en guldgrube af beskrivelser. Henri, den yngste, der er 5 år gammel, lyder som en lille fræk og uimponeret fyr og hans omskrivning af den lille historie i "Klods-Hans" refererer nok til forældrenes sølvbryllup. Markant er beskrivelsen også af børnenes sygdom, og i det hele taget vinteren 1899 – 1900, der har været rigtig hård.

Skovshoved 14/12 '99

Kjære Christian

Vi har modtaget dit Brev og seer deraf at Du først har modtaget vort Brev i Caen men at Du ikke har modtaget Aviserne endnu og der var dog en ordentlig Portion nu har vi igjen afsendt en stor Pakke Aviser som vi haaber Du maa modtage inden de bliver alt for gamle men som jeg skrev i mit Brev I fare fra det ene Sted til det Andet saa man er aldrig sikker paa hvor man har Jer og hvorvidt Mægleren sender Aviserne ved jeg jo ikke. Vi har det godt alle sammen Eduard og Inger har jo Skarlegensfeber men de ligger kun og længes efter at komme op. Henri holder jo Hatten endnu og forleden da Olsen sagde til ham nu faar Du det vel med sagde han det troer Du vel han er ellers god kan Du tro. Der stod i Klodshans igaar, to Sjovere i samtale den ene spurgte naa Karl hvordan morede i jer til Kresjans Bryllup den anden svarede storartet storartet vi aad og vi drak og vi tævede hinanden, men nu har Henri forandret

det til hvordan morede i jer til Kresjans Sølvbryllup og saa gaar det jo glat nok. Vi har haft lidt Vinter i den sidste Tid i aften fryser det en halv snes Grader. Vi har haft svært med Storme og forleden et usædvanligt Høivande 4' over dagligt Vandet og en vældig sø saa Du kan tro at her saa godt ud Vandet gik lige op til Svedekisten og i Havnen stod det lige op til Verandatrappen en deel af Bolværket gik istykker foroven og noget af Fylden skyllede rundt i Haven. Det meste af Rundholter Brædder og Bard som laa i Materialehuset maatte vi ramme ud da Søen truede med at slaa Gulvet op hele det øverste af Slæbestedet sloges løst men vi var saa heldige at faa kastet en Dræk om det og saa til Spils saa vi reddede dog saa meget at vi kunde lægge Resterne tilbage og trække Baade ud over der var jo andre som led meget værre Tab som Du nok seer i Aviserne. Her er ellers intet nyt det gaar i den gamle Dur. Vi var oppe med to Redningsbaade i Onsdags og er i Gang med to igjen. Nu

Skovshoved 14/12 '99

Kjære Christian

Vi har modtaget dit Brev og seer deraf at Du først har modtaget vort Brev i Caen men at Du ikke har modtaget Aviserne endnu og der var dog en ordentlig Portion nu har vi igjen afsendt en stor Pakke Aviser som vi haaber Du maa modtage inden de bliver alt for gamle men som jeg skrev i mit Brev I fare fra det ene Sted til det Andet saa man er aldrig sikker paa hvor man har jer og hvorvidt Mægleren sender Aviserne ved jeg jo ikke. Vi har det godt alle sammen Eduard og Inger har jo Skarlegensfeber men de ligger kun og længes efter at komme op. Henri holder jo Hatten endnu og forleden da Olsen sagde til ham nu faar Du det vel med sagde han det troer Du vel han er ellers god kan Du tro. Der stod i Klodshans igaar, to Sjovere i samtale den ene spurgte naa Karl hvordan morede i jer til Kresjans Bryllup den anden svarede storartet storartet vi aad og vi drak og vi tævede hinanden, men nu har Henri forandret

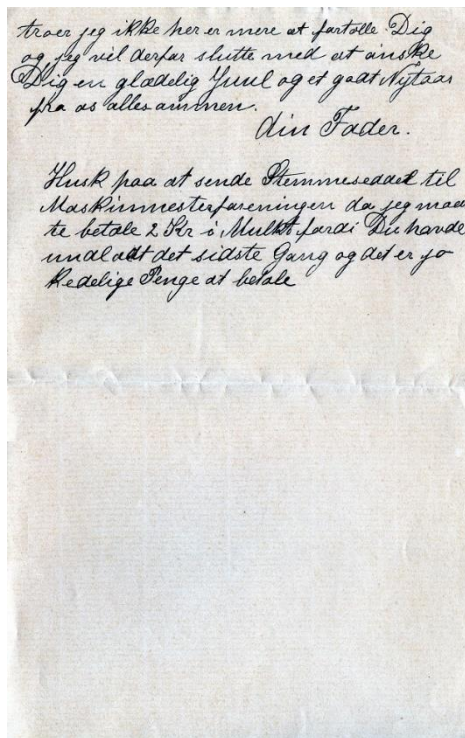
det til hvordan morede i jer til Kresjans Sølvbryllup og saa gaar det jo glat nok. Vi har haft lidt Vinter i den sidste Tid i aften fryser det en halv snes Grader. Vi har haft svært med Storme og forleden et usædvanligt Høivande 4' over dagligt Vandet og en vældig sø saa Du kan tro at her saa godt ud Vandet gik lige op til Svedekisten og i Havnen stod det lige op til Verandatrappen en deel af Bolværket gik istykker foroven og noget af Fylden skyllede rundt i Haven. Det meste af Rundholter Brædder og Bard som laa i Materialehuset maatte vi ramme ud da Søen truede med at slaa Gulvet op hele det øverste af Slæbestedet sloges løst men vi var saa heldige at faa kastet en Dræk om det og saa til Spils saa vi reddede dog saa meget at vi kunde lægge Resterne tilbage og trække Baade ud over der var jo andre som led meget værre Tab som Du nok seer i Aviserne. Her er ellers intet nyt det gaar i den gamle Dur. Vi var oppe med to Redningsbaade i Onsdags og er i Gang med to igjen. Nu

troer jeg ikke her er mere at fortælle Dig og jeg vil derfor slutte med at ønske Dig en glædelig Juul og et godt Nytaar fra os alle sammen

Din Fader

Husk paa at sende Stemmeseddel til Maskinmesterforeningen da jeg maatte betale 2 Kr i Mulkt fordi Du havde undladt det sidste Gang og det er jo kedelige Penge at betale

Her et billede fra magasinet "KLODS-HANS" vinteren 1899.

Brev nummer 18: Niels

I samme kuvert som **Brev nummer 17: Fader**, var der dette fra Niels. Som hos Fader fortælles der at de er ramt af skarlagensfeber. Det havde været dejligt at have en tegning af S/S "RITA" fra Christians hånd, men den levede tydeligvis ikke længe.

Skovshoved d. 15 Decbr 99

Kære Christian!

Tak skal du have for dig Brev og Tegningen af "Rita". Henri har allerede haft fat i den og revet den i Stykker for ellers skulde det være indrammet, men naar det ikke er pænt saa vil jeg ikke lave noget ve det. Det er noget koldt herhjemme, de er 10 Graders Frost, saa jeg vilde jo gerne have den strikkede Trøje og en god varm Hue for det er jo ikke varmt og lige paa Joden og holde for. Der er falden nogen Sne og det har blæst godt og lang Kysten har det høje Vand gjort mange Ulykker ned ved Helsingør stod det nyt Badehotel under Vand og var naer ved at falde sammen hos os har det jo ogsaa gjort Skade det har taget vores Slæbested, og Olsen har jo haft travlt med at fiske Strandgods op

af Vandet sidste Søndag havde han et helt Læs Brænde som han havde fisket op af Vandet. Det var jo en skam du ikke kom hjem til Jul, men jeg vil haabe, at du ogsaa har en god Jul Eduard og Inger og Osmund har Skarlegensfeber medens Henri og Meta ikke ere syge. Jeg vil sgu ikke være syg siger Henry til Olsen (~~men Olsen siger tror du jeg er tosset at ligge i Sengen~~) jeg har ikke saa meget at skrive om for her er ikke ellers noget nyt herhjemme da det ikke er saalænge siden jeg har skrevet. Nu vil jeg haabe du kommer til København i Februar for en længere Tid. Anders er nu kommet hjem og er noget gnaven for Henry og Osmund driller ham og Henri kalder ham for en "Mobyliig Unge" og Anders render rundt om Bordet efter dem. Nu vil jeg slutte for denne Gang kjære Kristian og jeg vil derfor ønske dig en glædelig Jul. Fra din hengivne Broder Nils.

Skovshoved d. 15 Decbr 99

Kære Christian!

Tak skal du have for dit Brev og Tegningen af "Rita". Henri har allerede haft fat i den og revet den i Stykker for ellers skulde det være indrammet, men naar det ikke er pænt saa vil jeg ikke lave noget ve det. Det er noget koldt herhjemme, de er 10 Graders Frost, saa jeg vilde jo gerne have den strikkede Trøje og en god varm Hue for det er jo ikke varmt og lige paa Joden og holde for. Der er falden nogen Sne og det har blæst godt og lang Kysten har det høje Vand gjort mange Ulykker ned ved Helsingør stod det nye Badehotel under Vand og var naer ved at falde sammen hos os har det jo ogsaa gjort Skade det har taget vores Slæbested, og Olsen har jo haft travlt med at fiske Strandgods op

af Vandet sidste Søndag havde han et helt Læs Brænde som han havde fisket op af Vandet. Det var jo en skam du ikke kom hjem til Jul, men jeg vil haabe, at du ogsaa har en god Jul Eduard og Inger og Osmund har Skarlegensfeber medens Henri og Meta ikke ere syge. Jeg vil sgu ikke være syg siger Henry til Olsen (~~men Olsen siger tror du jeg er tosset at ligge i Sengen~~) jeg har ikke saa meget at skrive om for her er ikke ellers noget nyt herhjemme da det ikke er saalænge siden jeg har skrevet. Nu vil jeg haabe du kommer til København i Februar for en længere Tid. Anders er nu kommet hjem og er noget gnaven for Henry og Osmund driller ham og Henri kalder ham for en "Mobyliig Unge" og Anders render rundt om Bordet efter dem. Nu vil jeg slutte for denne Gang kjære Kristian og jeg vil derfor ønske dig en glædelig Jul. Fra din hengivne Broder Nils.

Brev nummer 19: Meta

Meta var barn nummer 7, født 1. december 1888. Nedenstående brev ligger sammen med **Brev nummer 20: Fader** som er fra 30. december 1899, så her er hun netop blevet 11 år. Hendes vignet ved underskriften synes jeg er hyggelig, der skal lige laves et lille sving ned i H'et for Hansen. Med hensyn til fotografi af hende, så er det sværere, for på nuværende tidspunkt er det ikke klart hvilken af pigerne på vores fotografi med søskendeflokken der er hende.

Jeg skal hilse dig fra Henri og Inger og os alle sammen

Skovshoved den

Kære Kristian!

Nu vil jeg skrive et lille Brev til dig og fortælle dig hvordan vi har haft det i Julen. Vi har haft det godt men der er bare det kedelige af at Henri er bleven syg og har Skarlagens feber og det har været være med ham end med Eduard og Inger. Vi har det ellers godt alle sammen. Eduard og Inger er nu oppe af Sengen og har det godt. Nu vil jeg fortælle dig hvad vi fik. Jeg maa allerførst fortælle hvad vi fik af Tante Andrea. Henri fik en lille Herregaard og lille Vogn af Mor. Osmund fik en lille Vogn som kunne ga af sig selv naar man trak den op. Eduard fik et Dukketeater og Inger fik to smaa smukke Ting det var en

lille Kaffekande og en thekedel af Messing og et par Vanter. Jeg fik en Skoletaske og af Mor fik jeg en lille Gaas som laa paa en talerken. Nu fik vi jo saa mange Gotter og Nødder og anden Juledag saa var Hakon og Thora her ude og afhende fik ogsaa Gotter. Vi fik ogsaa mange Julebøger af Svend men Anders fik vi slet ikke noget. Du skulde bare sig en dejlig Ting jeg fik af Ida – til min Fødselsdag det var et Sy Etui af brun fløjl.

Nu ved jeg ikke mer hvad jeg skal skrive Og vi har det alle sammen godt og nu vil jeg slutte mit Brev

Fra din
hengivne søster
Meta H

Skovshoved den

Kære Kristian!

Nu vil jeg skrive et lille Brev til dig og fortælle dig hvordan vi har haft det i Julen. Vi har haft det godt men der er bare det kedelige af at Henri er bleven syg og har Skarlagens feber og det har været være med ham end med Eduard og Inger. Vi har det ellers godt alle sammen. Eduard og Inger er nu oppe af Sengen og har det godt. Nu vil jeg fortælle dig hvad vi fik. Jeg maa allerførst fortælle hvad vi fik af Tante Andrea. Henri fik en lille Herregaard og lille Vogn af Mor. Osmund fik en lille Vogn som kunne ga af sig selv naar man trak den op. Eduard fik et Dukketeater og Inger fik to smaa smukke Ting det var en

en lille Kaffekande og en Thekedel af Messing og et Par Vanter jeg fik en Skoletaske og af Mor fik jeg en lille Gaas som laa paa en Talerken. Nu fik vi jo saa mange Gotter og Nødder og anden Juledag saa var Hakon og Thora her ude og af hende fik jeg ogsaa Gotter. Vi fik ogsaa mange Julebøger af Svend men Anders fik vi slet ikke noget. Du skulde bare sig en dejlig Ting jeg fik af Ida – til min Fødselsdag det var et Sy Etui af brun fløjl.

Nu ved jeg ikke mer hvad jeg skal skrive Og vi har det alle sammen godt og nu vil jeg slutte mit Brev

Fra din

hengivne søster

Meta H

Brev nummer 20: Fader

Christian Frederik Hansen, familiefaderen og baadebyggeren, lavede som det fremgår her for neden reparationer af både og byggede også nye både. Det var små både, som oftest redningsbåde han byggede og der er også i brev nummer 1 en henvisning til 'en havarist' som gør at de har vældigt travlt i værkstedet.

Skovshoved 30/12 99

Kjære Christian

Vi har modtaget dit Brev i dag og takker for Dine gode Ønsker for det nye Aar. Du skriver at Du ingen Breve eller Aviser har modtaget men her er sendt flere Breve og en Masse Aviser Maskinhefte (Navigationstidende) og mange andre Blade som naturligvis ligger hos Mægleren i Sunderland thi vi ved jo aldrig hvor i gaar hen saa man kan sende det til Dig direkte og derfor er det sendt til Brandt i Sunderland. Dennes gang sender jeg ingen Aviser, thi de har Skarlegensfeber alle sammen Ingeborg med, og hun skal jo have alle Aviserne til gennemsyn og da det er meget smittende nu da de skaller er jeg bange for at sende Aviserne. Vi havde jo ventet at høre fra jer til Juleaften en saa var i jo undskyldt naar i ikke kunde komme ind paa eideren. Du skrev jo fra Burntisland at i nok var kommen en Dag for tidlig afsted for Julen men saa fik i jo baade Juul og Nytaar ved Land. Da det jo ikke er længe siden jeg skrev et langt Brev til Dig som jeg haaber skulle komme Dig ihænde har jeg ikke nogen Nyheder at fortælle Dig vi har det jo ellers godt alle sammen Eduard og Inger er jo oppe Ingeborg er ogsaa

over det værste men Henri er seen til at blive bedre men han kommer vel nok over det han sagde rigtignok til mig forleden Aften aa jeg tror jeg døer men som sagt han kommer vel over det. Her er godt at bestille jeg skal til Byen paa Tirsdag til det forenede Dampskibsselskab der er en gammel Baad fra Island (Øen) som skal gøres istand og en ny at bygge saa Vinteren gaar godt her med det jeg nu har. Ja nu ved jeg intet mere at fortælle dig denne gang jeg skal nok snart skrive igjen men Dagene gaar den ene omtrent som den anden og det kan jo for saa vidt være meget godt da det jo ikke altid er det bedste med mange Begivenheder. Nu være du hilset fra Moder dine Sødskende og mig vi samstemmer alle i at ønske Dig og Ida et godt og glædeligt Nytaar

Din Fader

D.S. Svend har afsendt en heel Deel til Dig som vel ligger paa den Plads i skulle til men skriv dertil og forhør Dig om det. Jeg sender indlagte Kort som jeg har modtaget fra Maskininspekteuren

Skovshoved 30/12 99

Kjære Christian

Vi har modtaget Dit Brev idag og takker for Dine gode Ønsker for det nye Aar. Du skriver at Du ingen Breve eller Aviser har modtaget men her er sendt flere Breve og en Masse Aviser Maskinhefte (Navigationstidende) og mange andre Blade som naturligvis ligger hos Mægleren i Sunderland thi vi ved jo aldrig hvor i gaar hen saa man kan sende det til Dig direkte og derfor er det sendt til Brandt i Sunderland. Dennes gang sender jeg ingen Aviser, thi de har Skarlegensfeber alle sammen Ingeborg med, og hun skal jo have alle Aviserne til gennemsyn og da det er meget smittende nu da de skaller er jeg bange for at sende Aviserne. Vi havde jo ventet at høre fra jer til Juleaften en saa var i jo undskyldt naar i ikke kunde komme ind paa eideren. Du skrev jo fra Burntisland at i nok var kommen en Dag for tidlig afsted for Julen men saa fik i jo baade Juul og Nytaar ved Land. Da det jo ikke er længe siden jeg skrev et langt Brev til Dig som jeg haaber skulle komme Dig ihænde har jeg ikke nogen Nyheder at fortælle Dig vi har det jo ellers godt alle sammen Eduard og Inger er jo oppe Ingeborg er ogsaa

over det værste men Henri er seen til at blive bedre men han kommer vel nok over det han sagde rigtignok til mig forleden Aften aa jeg tror jeg døer men som sagt han kommer vel over det. Her er godt at bestille jeg skal til Byen paa Tirsdag til det forenede Dampskibsselskab der er en gammel Baad fra Island (Øen) som skal gøres istand og en ny at bygge saa Vinteren gaar godt her med det jeg nu har. Ja nu ved jeg intet mere at fortælle dig denne gang jeg skal nok snart skrive igjen men Dagene gaar den ene omtrent som den anden og det kan jo for saa vidt være meget godt da det jo ikke altid er det bedste med mange Begivenheder. Nu være du hilset fra Moder dine Sødskende og mig vi samstemmer alle i at ønske Dig og Ida et godt og glædeligt Nytaar

Din Fader.

D.S. Svend har afsendt en heel Deel til Dig som vel ligger paa den Plads i skulle til men skriv dertil og forhør Dig om det. Jeg sender indlagte Kort som jeg har modtaget fra Maskininspekteuren.

Fotografiet nedenfor viser havneområdet i Burntisland i begyndelsen af 1900 tallet, nogle år senere end tidspunktet for brevet. Men mon ikke det ligner det som Christian har mødt. Christian må på det tidspunkt have sejlet en del i England; 14/12 1899 er han i Sunderland, og 11/2 1900 er han i Newcastle, og da Ida Jane er fra Sunderland, der ligger lige ved Newcastle og ikke langt fra Burntisland her (det ligger oppe ved Edingburgh), så de må have kunnet mødes.

Og her ovenfor en ældre tegning udført af John Abraham Slezar, omkring år 1700.

Brev nummer 21: Svend

Brevet her fra Svend fortæller flere ting, som ellers kun indirekte er til at opdage. Først må det siges, at Svend er den næstældste i søskendeflokken. Han er født i januar 1877 og er her i starten af det nye århundrede altså 23 år gammel. Fra et brev fra Ingeborg i november 1898 forstås det at Christine, hans hustru er kommen ind i familien, og på afsenderadressen her fremgår det, at Svend og Christine ikke har boet i Fuglely på dette tidspunkt, men på Strandvejen 343. Han arbejdede som 'kommis', altså en købmands ekspedient – og klager i dette brev lidt over kulden på lageret.

d 11/2-00

Kjære Christian!

Jeg kan ikke begribe at Du ikke har faaet mit sidste Brev jeg har skrevet til Dig men saa er det vel ikke kommet Dig i Hænde imedens du har været i Havn. Jeg har sendt dig de sidste aviser jeg haaber Du har modtaget Dem jeg har sendt til Dig ellers maa de ligge hos Ida Jeg har ikke noget at skrive til Dig om her foregaar ikke noget af Interesse.

Jeg haaber snart at høre fra Dig – Børnene er raske og oppe alle sammen. Niels har for resten været syg de sidste Par Dage men er nu i Bedring. Jeg haaber Du har det godt. Du må undskylde jeg ikke har skrevet til Dig noget (...) men vi har gjort lager op og har haft meget travlt. Du sejler paa en god Rute Du kommer da i Land af og til og faar set Dig lidt om det er vel koldt ligesom her allevegne hvor Du kommer

d 11/2 00

Kjære Christian!

Jeg kan ikke begribe at du ikke har faaet mit sidste Brev jeg har skrevet til dig men saa er det vel ikke kommet dig i Hænde imedens du har været i Havn. Jeg har sendt dig de sidste aviser jeg haaber du har modtaget dem jeg har sendt til dig ellers maa de ligge hos Ida jeg har ikke noget at skrive til dig om her foregaar ikke noget af Interesse.

Jeg haaber snart at høre fra dig - Børnene er raske og oppe alle sammen. Niels har for resten været syg de sidste par dage men er nu i bedring. Jeg haaber du har det godt. Du må undskylde jeg ikke har skrevet til dig noget (...) men vi har gjort lager op og har haft meget travlt. Du sejler paa en god rute du kommer da i land af og til og faar set dig lidt om det er vel koldt ligesom her allevegne hvor du kommer

hen for her er (Knusende?) Koldt jeg sidder herude på Lageret og skriver det er helt mekanisk for Penneskaftet fryser omtrent fast til Fingeren. Du kommer vel ikke hjem for det første I bliver vel ved med at være lejet ud – Nu haaber jeg snart at høre fra Dig igen og det skal ikke vare længe før jeg skriver igen. Christine har skrevet til Ida – det er vist et stabilt Brev hun kan vel ikke stave sig igennem men Meningen er vel god nok ellers kan du jo (...) lave noget naar

Du skal være Tolk

Du være hilset fra
Christine
Og
Mig selv mange gange
Din
Svend

Hils Ida fra os begge

Du maa undskylde skriften men jeg skal nok skrive anderledes naar der bliver lidt varme i Luften

hen for her er knusende koldt
jeg sidder herude på lageret og
skriver det er helt mekanisk
for Penneskaftes fryser omtrent
fast til Fingeren. Du kommer
vel ikke hjem for det første I
bliver vel ved med at være
lejet ud ~ Nu haaber jeg snart
at høre fra dig igen og det skal
ikke vare længe før jeg skriver igen.
Christine har skrevet til Ida
det er vist et stabilt Brev
hun kan vel ikke stave sig
igennem men Meningen
er vel god nok ellers kan
du jo selv lave noget naar

Du skal være Tolk

Du være hilset fra
Christine
og
mig selv mange gange
Din
Svend

Hils Ida fra os begge

Du maa undskylde skriften
men jeg skal nok
skrive anderledes
naar der bliver
lidt varme i
Luften

Brev nummer 22: Niels og hans helbred

Her er det igen Niels der skriver. Nu er han 15½ år gammel, men ikke ved rigtigt godt helbred, og kan ikke komme med ud i Ulvedalene. Men han fortæller igen om aktiviteterne i værkstedet, det både der skal bygges, og så sidder de ”og spise Klejner og drikker Solbærrom” – og det lyder hyggeligt,

Skovshoved d 14-2-1900

Kære Christian!

Nu er det snart længe siden, at jeg har skrevet til dig og derfor vil jeg nu fortælle dig lidt om hvordan det staar til herhjemme. Jeg har været syg og har maattet ligge i Sengen i otte Dage, jeg har haft Gigt og Reumatisme i Ryggen. Det er saa koldt herhjemme vi har 10 Graders Frost og Far har maattet købe mig en strikket Trøje da jeg jo ikke kunne vente til du kom hjem med en. Jeg vil haabe du har det godt, vi herhjemme have det alle godt. Vi har fornylig bygget en Baad til ”Svitsen” da den mistede en ved ”Pateias” Forlis. ”Dania” gik her forbi i Gaar den skulle til Helsingør i Dok det er en stor Kasse at se paa men Far siger, at nu er den ikke mer en af de største. Jeg har ogsaa faaet mig en ny Vinterfrakke saa jeg er jo stabil som Henry siger.

Her er meget Sne her der er mange Folk i Ulvedalene om Søndagen men jeg maa ikke gaa derop for jeg er forkølet og maa ikke gaa ud det er jo kedeligt at være indesluttet i 8 Dage men det gaar vel nok. Vi har og en stor (xtra?) velbygget Barkas oppe den er fra Island en af Damperne har haft den med herved. Vi sidder og spise Klejner og drikker Solbærrom. Jeg vil haabe at du ikke helt har glemt Kølen jeg skal have jeg skulle have lavet en bordbygget Baad men Far har ikke Lyst til at tegne men den er næsten tegnet færdig den er en Alen og 4 Tommer. Nu vil jeg haabe at snart faar Brev fra dig det er noget længe siden at du har ladet høre fra dig. Nu vil jeg slutte for denne Gang
fra

Niels

Mange Hilsener fra moder og mine Sødskenne
Niels

Skovshoved d 14-2-1900

Kære Christian!

Nu er det snart længe siden, at jeg har skrevet til dig og derfor vil jeg nu fortælle dig lidt om hvordan det staar til herhjemme. Jeg har været syg og har maattet ligge i Sengen i otte Dage, jeg har haft Gigt og Reumatisme i Ryggen. Det er saa koldt herhjemme vi har 10 Graders Frost og Far har maattet købe mig en strikket Trøje da jeg jo ikke kunne vente til du kom hjem med en. Jeg vil haabe du har det godt, vi herhjemme have det alle godt. Vi har fornylig bygget en Baad til ”Svitsen” da den mistede en ved ”Pateias” Forlis. ”Dania” gik her forbi i Gaar den skulle til Helsingør i Dok det er en stor Kasse at se paa men Far siger, at nu er den ikke mer en af de største. Jeg har ogsaa faaet mig en ny Vinterfrakke saa jeg er jo stabil som Henry siger.

Her er meget Sne her der er mange Folk i Ulvedalene om Søndagen men jeg maa ikke gaa derop for jeg er forkølet og maa ikke gaa ud det er jo kedeligt at være indesluttet i 8 Dage men det gaar vel nok. Vi har og en stor (xtra?) velbygget Barkas oppe den er fra Island en af Damperne har haft den med herved. Vi sidder og spise Klejner og drikker Solbærrom. Jeg vil haabe at du ikke helt har glemt Kølen jeg skal have jeg skulle have lavet en bordbygget Baad men Far har ikke Lyst til at tegne men den er næsten tegnet færdig den er en Alen og 4 Tommer. Nu vil jeg haabe at snart faar Brev fra dig det er noget længe siden at du har ladet høre fra dig. Nu vil jeg slutte for denne Gang
fra

Niels

Mange Hilsener fra Moder og mine Sødskenne.
Niels.

Her til venstre, et still-billede fra en kort film som den store danske film pioner Peter Elfelt optog netop i vinteren 1899 fra Ulvedalene. Filmen kan findes på DR's arkiv. Så det er den vinter Niels taler om – og måske er der nogle fra søskende flokken med på den lille film, hvem ved.

Niels' sygdom:

Som Niels selv skriver, så var han her syg. Med en så stor børneflokk, er sygdomme nok en del af hverdagen, og vi har i brevene hørt at flere af børnene havde skarlagensfeber. Men Niels havde mere alvorlige helbredsproblemer at døje med, og han blev ikke særlig gammel. Han blev født den 18. september 1884, og døde som kun 21-årig, den 22. august 1905. Igennem brevene optræder hans sygdom flere gange, både i hans egne og i dem fra forældrene. Han dør af 'Pericarditis' – et problem forbundet med hjertet; måske en lungebetændelse som han pådrager sig her i den hårde vinter 1899 – 1900, som breder sig til hjertet?

Niels skriver selv, d. 14. februar 1900: "...men jeg maa ikke gaa derop for jeg er forkølet og maa ikke gaa ud det er jo kedeligt at være indesluttet i 8 Dage...". Så igen 10 marts 1900: "... da jeg nu igen har ligget i Sengen jeg har været forkølet og mine Lunger har heller ikke været rigtig i Orden saa jeg har ligge i 14 Dage....".

Det virker bekymrende: Fader skriver 20. marts 1900: "... Her er jo intet særligt Nyt herhjemme vi har det godt naar vi blot kunde faa Nils rask ....". Videre, Niels selv 15. maj 1900: "... Jeg har nu været ude i 14 Dage og befinder mig meget vel undtagen mine Ben. De er hævnne op, saa at jeg maa gaa med dem indbundne jeg kan ikke komme nogle Steder da jeg ikke kan faa andet Fodtøj paa en Fars Træsko ....", og storesøster Inger 30 juni 1900: "Det er det samme med Niels ikke spor bedre".

Der er et problem med benene: Niels skriver 30. juni 1900: "Jeg har det meget godt nu bare mine Ben vilde komme sig lidt de er saa tykke men jeg gaar meget godt saa jeg kan gaa og pusle lidt nede i Værkstedet det er jo ikke meget jeg kan bestille." – og hvor alvorligt det har været, fremgår så af følgende brev fra Ingeborg: 8. oktober 1900: "... dernæst kan jeg fortælle Dig at det er meget bedre med Niels, Du kan tro han har været daarlig vi havde aldrig tænkt os at han havde levet denne Sommer over, men nu ser det dog ud som om at det skal gaa fremad til det bedre....."

Desværre blev det aldrig godt, og Niels døde i august 1905. I sit brev fra starten af september 1905 fortæller Moder Emma Christian om dagen op til hans død.

Brev nummer 23: Niels

Brevet her kan ud fra kuverten dateres til 10. marts 1900. Niels skriver som ovenfor nævnt om at være syg, med forkølelse og problemer med lungerne, og fortæller også om hans ben der har gjort ondt, og så lidt hverdagsliv fra Skovshoved, vejr og mennesker.

Skovshoved d 10-00

Kære Kristian!

Tak for dit sidste Brev som jeg blev meget glad for da jeg nu igen har ligget i Sengen jeg har været forkølet og mine Lunger har heller ikke været rigtig i Orden saa jeg har ligget i 14 Dage. Vi har haft et forfærdeligt Vejr herhjemme det har snet saa der har ligget store Driver men nu er det bart igen. Far og Mor skal i Aften til Bryllup saa du kan tro Moder har travlt. Du kan tro det er kedeligt at gaa inde hele Dagen for

jeg har endnu ikke faaet Lov at gaa ud. Vi har meget at bestille i Værkstedet Johan Frederiksen laver den store Barkas i Stand og Henry kommer ind og fortæller mig hvilke Viser han synger. Far siger, at han er lige saa rask til at arbejde som til at synge. Svend fik sit Brev igaar. Her har (udred?) meget i Sundet og den har kunnet baaret langt ud. Jeg vil haabe at naar du kommer hjem har Kølen færdig for jeg skal nok have lavet et pænt Skog jeg har foræret Maskininspektør Hansens

Skovshoved d 10-00

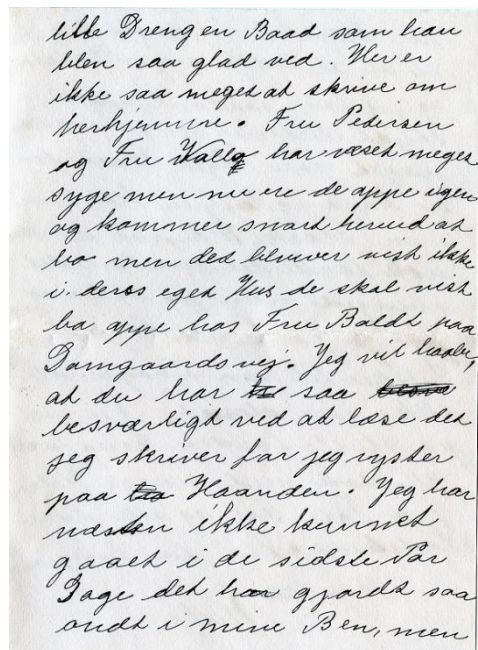
Kære Kristian!

Tak for dit sidste Brev som jeg blev meget glad for da jeg nu igen har ligget i Sengen jeg har været forkølet og mine Lunger har heller ikke været rigtig i Orden saa jeg har ligget i 14 Dage. Vi har haft et forfærdeligt Vejr herhjemme det har snet saa der har ligget store Driver men nu er det bart igen. Far og Mor skal i Aften til Bryllup saa du kan tro Moder har travlt. Du kan tro det er kedeligt at gaa inde hele Dagen for

jeg har endnu ikke faaet Lov at gaa ud. Vi har meget at bestille i Værkstedet Johan Frederiksen laver den store Barkas i Stand og Henry kommer ind og fortæller mig hvilke Viser han synger. Far siger, at han er lige saa rask til at arbejde som til at synge. Svend fik sit Brev igaar. Her har været meget i Sundet og den har kunnet baaret langt ud. Jeg vil haabe at naar du kommer hjem har Kølen færdig for jeg skal nok have lavet et pænt Skog jeg har foræret Maskininspektør Hansens

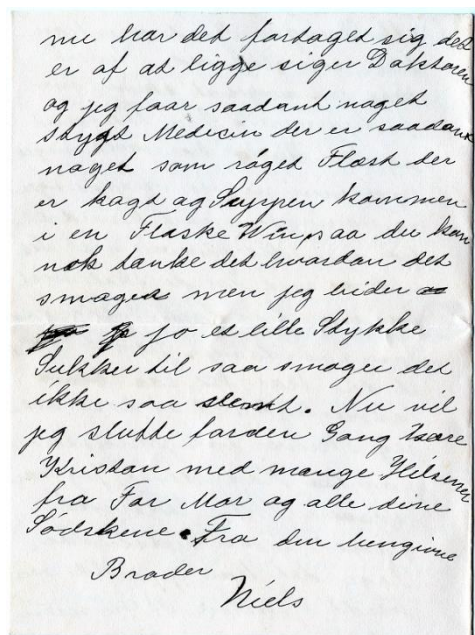
lille Dreng en Baad som han blev saa glad ved. Her er ikke saa meget at skrive om herhjemme. Fru Pedersen og Fru (Kall) har været megen syge men nu er de oppe igen og kommer snart herud at bo men det bliver vist ikke i deres eget hus de skal vist bo oppe hos Fru Boldt paa Damgaardsvej. Jeg vil haabe at du har saa besværligt ved at læse det jeg skriver for jeg ryster paa Haanden. Jeg har næsten ikke kunnet gaaet i de sidste (...) Dage det har gjort saa ondt i mine Ben men

lille Dreng en Baad som han blev saa glad ved. Her er ikke saa meget at skrive om herhjemme. Fru Pedersen og Fru Kall har været megen syge men nu er de oppe igen og kommer snart herud at bo men det bliver vist ikke i deres eget Hus de skal vist bo oppe hos Fru Boldt paa Damgaardsvej. Jeg vil haabe at du har saa besværligt ved at læse det jeg skriver for jeg ryster paa Haanden. Jeg har næsten ikke kunnet gaaet i de sidste Par Dage det har gjort saa ondt i mine Ben, men

nu har det fortaget sig det er af at ligge siger Doktoren og jeg faar saadant noget stygt medicin der er saadan noget som røget Flæsk der er kogt og Suppen kommer i en Flaske (Wimp) saa du kan nok tænke det hvordan det smager men jeg bider jo et lille Stykke Sukker til saa smager det ikke saa slemt. Nu vil jeg slutte for den Gang kære Kristian med mange Hilsener fra far Mor og alle dine søskende. Fra din hengivne

Broder
Niels

nu har det fortaget sig det er af at ligge siger Doktoren og jeg faar saadant noget stygt Medicin der er saadant noget som røget Flæsk der er kogt og Suppen kommer i en Flaske Wimp sa du kan nok tænke det hvordan det smager men jeg bider jo et lille Stykke Sukker til saa smager det ikke saa slemt. Nu vil jeg slutte for den Gang kære Kristian med mange Hilsener fra Far Mor og alle dine søskende. Fra din hengivne
Broder
Niels

En 'Barkas' optræder mange gange. Som en der ikke har haft meget med søfart at gøre, ud over at tilhøre en generation der har besejlet Storebælt med færge – så måtte der lige en forklaring til. Den kom Carsten Vittrup Jensen med på sin hjemmeside www.carstenvittrup.dk:

"Betegnelsen 'barkas' er egentlig et lidt misvisende ord for disse forfinede både. Ordet henviser til en båd, det vil sige en trillebåd. Barkasserne var således havenes trillebåde, en betegnelse, der passer fint til de oprindelige ro-barkasser, som var bredbodede, rummelige arbejdsbåde beregnet til at fragte gods og mandskab frem og tilbage til skibet, når det lå på reden. Barkasserne skulle endvidere være så store og fyldige, at de var i stand til at føre et varpeanker ud, og de skulle kunne bære en lille kanon. De var derfor skibets største båd og 'barkasse' blev derfor en definition på de større krigsskibes største båd."

Brev nummer 24: Fader

Her i dette brev får vi lidt indsigt i forretningen, der er stigende lønninger og konkurrence fra baadebyggere i Norge og i Svendborg. Der har været bryllup mellem Thora og Hakon (jeg er ikke sikker på hvem det er) - og så er det svært at få Niels rask.

Skovshoved 20-3-1900

Kjære Christian

Det er nu længe siden jeg har skrevet til Dig men jeg syntes at der var en Tid vi skrev meget til Dig men Du klagede stadig over at Du aldrig fik vore Breve og det kan gerne være det maaske har været Aarsagen hvorfor jeg ikke har skrevet nu lader det jo til at det gaar lidt bedre saa nu maa jeg prøve igjen. Dig Brev fra Caen modtog vi i Søndag vi er altid glade naar vi høre fra dig men vi ønskede jo nok at tale med Dig da det nu er længe siden men naar Du kun har det godt og alt gaar godt og vel saa opnaar vi vel nok at komme til at tale med Dig engang. Her er jo intet særligt Nyt herhjemme vi har det godt naar vi blot kunde faa Nils rask. Han har jo skrevet til Dig og du har vel nok faaet hans Brev og naar Du har Tid da skriv til ham saa meget Du kan da han gaar og kjeder sig inden Døre, Som Du vel nok har hørt har Hakon og Thora holdt Bryllup dem 10 Marts der var stort Gilde kan Du tro hos Vognmand Rasmussens der var hele Huset fuldt af Fremmede og en meget flot Middag hvor Champagnen flød i Strømme men Du tænker vel hvad kan det nytte at fortælle mig det naar jeg intet faa af det. Jeg har haft meget at bestille i Aar og har endnu jeg har haft Frederiksen i Arbeide nu i 5 Uger da jeg har en stor Barkasse fra D.F.D.S som de bruger oppe paa Island for resten den samme som Erlandsen og Christiansen byggede for 14 Aar siden og desforuden har jeg allerede bygget 8 Baaade og begyndt paa No 9 og 10 og 11 i indeværende Aar jeg havde et udmærket Stykke Arbeide til S/S "Em L Svitzer" som mistede sin Starbaad og beskadiget den anden ved Bjergningen (vel rettere mislykkede) af S/S "Patria" men der skal ogsaa noget til for nu er Daglønnen 0,45 i Timen 4,5 om Dagen til kl. 5½ Søndagsarbeide er faldet helt bort da der forlanges 3.50 for Arbeide til Middag saa du forstaaer vi er godt med nu naar man blot selv kunde lægge paa Prisen saa gik det vel nok men man kan jo ikke saadan komme og forlange nu fik jeg jo Paalæg ifjor hos Toldvæsenet saa nu kan jeg jo

Skovshoved 20. 3 - 1900
Kjære Christian

Det er nu længe siden jeg har skrevet til Dig men jeg syntes at der var en Tid vi skrev meget til Dig men Du klagede stadig over at Du aldrig fik vore Breve og det kan gerne være det maaske har været Aarsagen hvorfor jeg ikke har skrevet nu lader det jo til at det gaar lidt bedre saa nu maa jeg prøve igjen. Dig Brev fra Caen modtog vi i Søndag vi er altid glade naar vi høre fra dig men vi ønskede jo nok at tale med Dig da det nu er længe siden men naar Du kun har det godt og alt gaar godt og vel saa opnaar vi vel nok at komme til at tale med Dig engang. Her er jo intet særligt Nyt herhjemme vi har det godt naar vi blot kunde faa Nils rask. Han har jo skrevet til Dig og du har vel nok faaet hans Brev og naar Du har Tid da skriv til ham saa meget Du kan da han gaar og kjeder sig inden Døre, Som Du vel nok har hørt har Hakon og Thora holdt Bryllup dem 10 Marts der var stort Gilde kan Du tro hos Vognmand Rasmussens der var hele Huset fuldt af Fremmede og en meget flot Middag hvor Champagnen flød i Strømme men Du tænker vel hvad kan det nytte at fortælle mig det naar jeg intet faa af det. Jeg har haft meget at bestille i Aar og har endnu jeg har haft Frederiksen i Arbeide nu i 5 Uger da jeg har en stor Barkasse fra D.F.D.S som de bruger oppe paa Island for resten den samme som Erlandsen og Christiansen byggede for 14 Aar siden og desforuden har jeg allerede bygget 8 Baaade og begyndt paa No 9 og 10 og 11 i indeværende Aar jeg havde et udmærket Stykke Arbeide til S/S "Em L Svitzer" som mistede sin Starbaad og beskadiget den anden ved Bjergningen (vel rettere mislykkede) af S/S "Patria" men der skal ogsaa noget til for nu er Daglønnen 0,45 i Timen 4,5 om Dagen til kl. 5½ Søndagsarbeide er faldet helt bort da der forlanges 3.50 for Arbeide til Middag saa du forstaaer vi er godt med nu naar man blot selv kunde lægge paa Prisen saa gik det vel nok men man kan jo ikke saadan komme og forlange nu fik jeg jo Paalæg ifjor hos Toldvæsenet saa nu kan jeg jo

har Vognmand Rasmussens der var hele Huset fuldt af Fremmede og en meget flot Middag hvor Champagnen flød i Strømme men Du tænker vel hvad kan det nytte at fortælle mig det naar jeg intet faa af det. Jeg har haft meget at bestille i Aar og har endnu jeg har haft Frederiksen i Arbeide nu i 5 Uger da jeg har en stor Barkasse fra D.F.D.S som de bruger oppe paa Island for resten den samme som Erlandsen og Christiansen byggede for 14 Aar siden og desforuden har jeg allerede bygget 8 Baaade og begyndt paa No 9 og 10 og 11 i indeværende Aar jeg havde et udmærket Stykke Arbeide til S/S "Em L Svitzer" som mistede sin Starbaad og beskadiget den anden ved Bjergningen (vel rettere mislykkede) af S/S "Patria" men der skal ogsaa noget til for nu er Daglønnen 0,45 i Timen 4,5 om Dagen til kl. 5½ Søndagsarbeide er faldet helt bort da der forlanges 3.50 for Arbeide til Middag saa du forstaaer vi er godt med nu naar man blot selv kunde lægge paa Prisen saa gik det vel nok men man kan jo ikke saadan komme og forlange nu fik jeg jo Paalæg ifjor hos Toldvæsenet saa nu kan jeg jo

ikke komme igjen iaar særlig da han sagde ifjor at han var jo ikke eneraadende han havde ogsaa sine Hensyn at maatte tage. Til Skibsinspecteuren ved D.F.D.S talte jeg ogsaa om Forhøielse af Prisen men saa truer de baade med Norge og med Svendborg og man vil jo nødig miste det Arbeide saalænge der er Mulighed for at man kan blive ved særlig da Fiskerne jo ingenting tjener og nu da Daglønnen er sat saadan op bliver det vel endnu mindre da en Mand naar han arbeider i Taarbæk skal have 5 Kr og jeg en Krone det bliver 6 Kr og det kan man jo ikke indlade sig paa naar det er Kredit. Jo nu har du vel faaet nok af at høre om Arbeide men jeg kommer ingensteder saa jeg maa fortælle hvad der ligger forhaanden. Da Du jo nu snart fylder 25 Aar saa vil jeg spørge Dig om du kunde sende Dine Papire herhjem saa kunde vi maaske see at faa ordnet det for Dig med Certifikatet jeg skal tale med Maskininspecteuren om det og høre hvad han siger for det er

ikke Kammre ifjor iaar særlig da han sagde ifjor at han var jo ikke eneraadende han havde ogsaa sine Hensyn at maatte tage. Til Skibsinspecteuren ved D.F.D.S talte jeg ogsaa om Forhøielse af Prisen men saa truer de baade med Norge og med Svendborg og man vil jo nødig miste det Arbeide saalænge der er Mulighed for at man kan blive ved særlig da Fiskerne jo ingenting tjener og nu da Daglønnen er sat saadan op bliver det vel endnu mindre da en Mand naar han arbeider i Taarbæk skal have 5 Kr og jeg en Krone det bliver 6 Kr og det kan man jo ikke indlade sig paa naar det er Kredit. Jo nu har du vel faaet nok af at høre om Arbeide men jeg kommer ingensteder saa jeg maa fortælle hvad der ligger forhaanden. Da Du jo nu snart fylder 25 Aar saa vil jeg spørge Dig om du kunde sende Dine Papire herhjem saa kunde vi maaske see at faa ordnet det for Dig med Certifikatet jeg skal tale med Maskininspecteuren om det og høre hvad han siger for det er

længe siden han spurgte mig om Du nu snart kunde faa Dine Papire i Orden men det maa Du selv om mig jeg skal nok besørge det hvis Du vil have det. Jeg skal hilse Dig mange Gange fra Maskinmester Petersen han er ombord i S/S "Em L. Svitzer" og fra Juncker han var her i Kone forleden. Ja nu har jeg ikke mere dennegang jeg skal snart sende Dig et Brev igjen. Samtidig ed Brevet sender jeg dig nogle Aviser som vi haaber du maa modtage

Længe siden han spurgte mig om Du nu snart kunde faa Dine Papire i Orden men det maa Du selv om mig jeg skal nok besørge det hvis Du vil have det. Jeg skal hilse Dig mange Gange fra Maskinmester Petersen han er ombord i S/S "Em L. Svitzer" og fra Juncker han var her i Kone forleden. Ja nu har jeg ikke mere dennegang jeg skal snart sende Dig et Brev igjen. Samtidig med Brevet sender jeg dig nogle Aviser som vi haaber Du maa modtage.

Og saa til Slut ønskes Du alt godt paa Fødselsdagen fra os alle sammen herhjemme

Din Fader

Din Fader.

Kuverten her kom først til Joseph Brown & Son i Newcastle i England – og blev så sendt videre til den Norske konsul I Deauville i Frankrig

Brev nummer 25: Niels

Det er nu maj 1900, og Niels skriver igen med nyt fra hjem, by og hav, kunne man sige. Tit i sproget har vi disse ældre grammatiske former som Niels burger, med fx flertals former for verber ("Vi har i Dag faaet Kort, at i ere gaaede fra London til Newcastle"). Jeg synes det har en poesi over sig.

Skovshoved d-15-5-00

Kære Kristian.

Tak skal du have for dit Brev og den smukke Bog som du kan tro jeg blev glad for. Du maa undskylde at det har været saa længe inden jeg skrev det er ikke fordi jeg ikke har Tid men jeg har ventet paa, at Anders skulle tage de sidste "Klods Hans" med hjem da vi ikke har faaet dem for de tre sidste Uger før i Gaar. Jeg har nu været ude i 14 Dage og befinder mig meget vel undtagen mine Ben. De er hævne op, saa at jeg maa gaa med dem indbundne jeg kan ikke komme nogle Steder da jeg ikke kan faa andet Fodtøj paa en Fars Træsko. Du kan tro jeg læste flittigt i Bogen paa to Dage havde jeg læst den ud og den var udmærket. Vi har i Dag faaet Kort, at i ere gaaede fra London til Newcastle det er ellers længe i har ligget der. Det har været haardt Vejr her, der var en Stenbaad der sank ude ved Tuborg og der druknede 3 Mand og en Murstenspram ude under Hveen hvor Skipperen, hans Kone og et lille Barn druknede paa 14 Maaneder og de har endnu ikke fundet Ligene. Fru Asmussen flyttede ud i Gaar og nu har vi snart alle Landliggerne herude det er jo ogsaa et dejligt Vejr men om Natten kan det sommetider falde ind med Frost. Jeg skal hilse dig fra Ingeborg hun har det ikke rigtig godt hendes Mave kan ikke komme i Orden. Vi har nu faaet Bedstefaders Chatol hjem du kan tro det er blevet fint det er helt poleret op saa det skinner.

Vil du være saa god at hilse Iste Styrmand Nielsen fra mig han kan jo huske mig fra "Dacia" og jeg kan ogsaa godt huske ham. Her er ellers ikke meget nyt herhjemme. Jeg vil haabe at det bliver til noget med at du faar Ferie det kunde da ogsaa være rart at have det lidt godt en Gang inellem men det bliver vel i (før) sidste paa Sommeren hvis det da bliver til noget. Nu vil jeg slutte for den Gang kære Christian med mange Hilsener fra faer og Moer og alle dine Sødkende.

Niels

Skovshoved d-15-5-00
Kære Kristian.
Tak skal du have for dit Brev og den smukke Bog, som du kan tro jeg blev glad for. Du maa undskylde at det har været saa længe inden jeg skrev det er ikke fordi jeg ikke har Tid men jeg har ventet paa, at Anders skulle tage de sidste "Klods Hans" med hjem da vi ikke har faaet dem for de tre sidste Uger før i Gaar. Jeg har nu været ude i 14 Dage og befinder mig meget vel undtagen mine Ben

de er hævne op, saa at jeg maa gaa med dem indbundne jeg kan ikke komme nogle Steder da jeg ikke kan faa andet Fodtøj paa end Fars Træsko. Du kan tro jeg læste flittigt i Bogen paa to Dage havde jeg læst den ud og den var udmærket. Vi har i Dag faaet Kort, at i ere gaaede fra London til Newcastle det er ellers længe i har ligget der. Det har været haardt Vejr her, der var en Stenbaad der sank ude ved Tuborg og der druknede 3 Mand og en Murstenspram ude under Hveen

hvor Skjæperen ~~af~~ Hans
 hans Hone og et lille Barn
 druknede paa 14 Maaneder
 og de har endnu ikke fundet
 Ligene Fru Asmussen flyttede
 hede ud i Gaar og nu har
 vi snart alle Landliggerne
 herude det er jo ogsaa et
 dejligt Vejr men om Na-
 ten kan det samme-
 sider falde ind med Frost
 Jeg skal hilse dig fra
 Yngelbaag men har det
 ikke rigtig godt herude
 Maue kan ikke komme
 i Orden. Vi har nu faaet
 Bedstefaders Chatol fejret
 du kan ha det er bli-
 ved pink det er held videre
 og saa det skinner.

Vil du være saa god at
 hilse 1ste Skjermant Niels
 fra mig han kan jo
 huske mig fra "Dania" og
 jeg kan ogsaa godt huske
 ham. Her er ellers ikke
 meget nyt herhjemme. Jeg
 vil haade, at det bliver til
 noget med at du faar Feie
 det kunde da ogsaa være
 rart at have det lidt godt
 en Gang imellem men det
 bliver vel i far ridd ~~to~~ paa
 Sommeren hvis det da
 bliver til noget. Nu vil
 jeg slutte for den Gang
 Hare Christian med mange
 Hilsener fra Fær og Moer
 og alle dine Lødskeude. Niels

Niels nævner her 'Landliggerer': "Fru Asmussen flyttede ud i Gaar og nu har vi snart alle Landliggerne herude det er jo ogsaa et dejligt Vejr ..." - det var byboere fra København og Helsingør, som i sommeren flyttede på landet – blandt andet langs Øresundskysten og her jo Skovshoved.

Fra en beretning om Peder Chritian Hansen – Christian Frederik Hansens far, der kom til Skovshoved i 1851 - hedder det: "Blandt Bedstefars mange venner, var Major Hansen, skibsreder i København, han ejede en ejendom i Skovshoved....Når han om sommeren flyttede ud til Skovshoved havde kusken medbragt en stol som blev placeret i Bådebyggeriet. Majoren var meget interesseret i Bådebyggeriet og kom hver dag på besøg, hvor han siddende i sin stol fulgte arbejdet og røg på sin lange pibe." – så han var en slags landligger.

En nutidig brochure fra Gentofte kommune: "Skovshoved – et bymiljø" - beskriver det således:

"Det pittoreske ved fiskerbefolkningens levevis tiltrak gæster fra København, som lejede sig ind hos fiskerfamilierne om sommeren. Fra 1800-årenes anden halvdel kom Københavns landliggerer og udflugts-gæster til Skovshoved med dampskib. med dampsporvognens indtog i 1884 og de efterfølgende trafikforbedringer blev det nemmere for københavnere at komme til Skovshoved ikke alene for at nyde naturen, men også for at bosætte sig"

Brev nummer 26: Ingeborg

Ingeborg skriver her en lille hilsen, datoen er 30. juni 1900, det ligger i samme kuvert som **Brev nummer 27: Niels**. Ingeborg døger med noget med sin hånd, der henvises også til det i et par andre breve.

Kære Christian!

For lang Tid siden skulde det have været af Sted til Dig men det er ikke blevet til noget før i Dag. Jeg har taget Ida fotografi ud af Convoluttten da vi vil sende det til hende det er jo hendes den 18 Juli saavidt jeg husker.
Skriv snart til os.

Det er det samme med Niels ikke spor bedre

Venlig (Hilsen) fra os alle
Din Søster

Ingeborg

Kære Christian!
For lang Tid siden skulde det have været af Sted til Dig men det er ikke blevet til noget før i Dag. Jeg har taget Ida Fotografi ud af Convoluttten da vi vil sende det til hende det er jo hendes den 18 Juli saavidt jeg husker.
Skriv snart til os.
Det er det samme med Niels ikke spor bedre
Venlig fra os alle
Din Søster
Ingeborg.

Venlig Hilsen fra
Rasmussen har var her i Gaar hele Eftermiddagen Han har en Maanedes Ferie saa han kommer snart igen

Undskyld Skriften men min Haand er ligesom helt lam.

Venlig Hilsen fra
Rasmussen. Han var her i Gaar hele Eftermiddagen. Han har en Maanedes Ferie saa han kommer snart igen.
Undskyld Skriften men min Haand er ligesom helt lam.

Brev nummer 27: Niels

Brev fra Niels med små historier fra Skovshoved

Skovshoved den 30 Juni 1900

Mange Kjærlige Hilsner fra Mor (moderens skrift)

Kære Kristian!

Nu er det snart længe siden jeg har skrevet til dig du skulle have haft Brev i Visby men vi vidste ikke, at I kom til at ligge der saalænge. Jeg sender hermed to Fotografier et til Dig og et til Ida som du maaske vil give hende naar du ser hende igen, og hilse hende mange Gange fra mig. Vi har selv et meget stort Fotografi af mig, det har kostet tolv kr. Jeg har det meget godt nu bare mine Ben vilde komme sig lidt de er saa tykke men jeg gaar meget godt saa jeg kan gaa og pusle lidt nede i Værkstedet det er jo ikke meget jeg kan bestille. Vi bygge en lille Baad paa 9' til "Valante", den er solgt til Norge. Jeg har endnu ikke faaet lavet en til Kølen du lavede til mig, men der er jo Tid nok endnu. Du kan tro her var Ballade Sankt Hans nat, man kunde ikke sove jeg var oppe da klokken var (3) om Morgenen for at se paa dem der kom hjem fra Bakken, du kan tro der var nogle kønne Karle imellem, saa kom der en foruden Hat, saa var der en foruden Sko, og smaa Dreng der ikke var større end Osmund. Skoleleder Sjørling er død og bliver begravet i Dag, og det er Maskininspektør Erhard Hansens Fødselsdag, han er 45 Aar men det ved du maaske. Jeg sender hermed nogle "Klods Hans" som jeg vil have du modtager. Henri var igaar til Skovtur med de andre, der gaar i Skole og du kan tro han var træt da han kom hjem, han havde drukket saa meget Svensk Sodavand saa han havde mavepine. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Kristian med mange Hilsener fra os alle din hengivne Broder

Niels

Skovshoved den 30 Juni 1900
 mange Kjærlige Hilsener
 fra Mor.

Kære Kristian!

Nu er det snart længe siden jeg har skrevet til dig du skulle have haft Brev i Visby men vi vidste ikke, at I kom til at ligge der saalænge. Jeg sender hermed to Fotografier et til Dig og et til Ida som du maaske vil give hende naar du ser hende igen, og hilse hende mange Gange fra mig. Vi har selv et meget stort Fotografi af mig, det har kostet tolv kr. Jeg har det meget godt nu bare mine Ben vilde komme sig lidt de er saa tykke men jeg gaar meget godt saa jeg kan gaa og pusle lidt nede i Værkstedet det er jo ikke meget jeg kan bestille. Vi bygge en lille Baad paa 9' til "Valante", den er solgt til Norge. Jeg har endnu ikke faaet lavet en til Kølen du lavede til mig, men der er jo Tid nok endnu. Du kan tro her var Ballade Sankt Hans nat, man kunde ikke sove jeg var oppe da klokken var (3) om Morgenen for at se paa dem der kom hjem fra Bakken, du kan tro der var nogle kønne Karle imellem, saa kom der en foruden

Hat, saa var der en foruden Sko, og smaa Dreng der ikke var større end Osmund. Skoleleder Sjørling er død og bliver begravet i Dag, og det er Maskininspektør Erhard Hansens Fødselsdag, han er 45 Aar men det ved du maaske. Jeg sender hermed nogle "Klods Hans" som jeg vil have du modtager. Henri var igaar til Skovtur med de andre, der gaar i Skole og du kan tro han var træt da han kom hjem, han havde drukket saa meget Svensk Sodavand saa han havde mavepine. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Kristian med mange Hilsener fra os alle din hengivne Broder

Niels.

Brev nummer 28: Niels

Brevet her fra Niels er en perle, fuld af den slags små detaljer, der viser noget om familiens hverdag og om Niels' tanker om det. Her nævnes for første gang maskinmester-posten på Vandværket, hvor Christian senere kom til at arbejde. Men brevet må hellere få lov til at tale for sig selv.

(Korrekt dato er 23/8 – det fremgår af flere ting i brevet)

Skovshoved d 23-4-00

Kære Kristian!

Tak for dit Brev som jeg modtog i Formiddags, du kan tro jeg blev glad ved at høre lidt fra Dig. Vi har det alle godt og er glade ved at høre at du ogsaa har det godt. Jeg takker dig mange Gange for Bogen med Betegnelserne over London den er meget interessant at læse men jeg ville naturligvis hellere se det i Virkeligheden. Det kan nok være hvor du bliver fin naar du faar Guldtrøse om Kasketten og snore paa Armen det bliver vel ikke før du engang kommer til København. Pladsen som Maskinmester ved Vandværket er besat for over et Aar siden da der allerede er lagt Vandrør ind i Husene det er vist kun en Kedelpasser der er siger Fader.

Det var Ingeborgs Fødselsdag i Gaar saa vi havde jo fremmede og den 18 September altsaa i næste Maaned er det min, saa vil jeg haabe at du har noget godt til mig. Den 1ste November er det Anders og den 3die dito er det Eduard, den 1ste December er det Metas, den 29 dito er det Henrys, den 15 Juli Ingers, den 3 Juni Osmunds, 5. Februar Moders. Det er jo en længere Tur du skal denne Gang der er vist ikke saa varmt som hernede. Far og Anders var i Fredensborg fra i Fredags og til Tirsdag da Kongen skal derud og bo. Du kan tro der er nok at bestille i Værkstedet der bliver for øjeblikket bygget en til Dampskibet "Jægersborg" der stødte sammen med en engelsk Skon-

Skovshoved d 23-4-00
Kære Kristian!

Tak for dit Brev som jeg modtog i Formiddags du kan tro jeg blev glad ved at høre lidt fra Dig. Vi har det alle godt og er glade ved at høre at du ogsaa har det godt. Jeg takker dig mange Gange for Bogen med Betegnelserne over London den er meget interessant at læse men jeg ville naturligvis hellere se det i Virkeligheden. Det kan nok være hvor du bliver fin naar du faar Guldtrøse om Kasketten og snore paa Armen det bliver vel ikke før du engang kommer til København. Pladsen som Maskinmester ved Vandværket er besat for over et Aar siden da der allerede er lagt Vandrør ind i Husene det er vist kun en Kedelpasser der er siger Fader.

Det var Ingeborgs Fødselsdag i Gaar saa vi havde jo fremmede og den 18 September altsaa i næste Maaned er det min, saa vil jeg haabe at du har noget godt til mig. Den 1ste November er det Anders og den 3die dito er det Eduard, den 1ste December er det Metas, den 29 dito er det Henrys, den 15 Juli Ingers, den 3 Juni Osmunds, 5. Februar Moders. Det er jo en længere Tur du skal denne Gang der er vist ikke saa varmt som hernede. Far og Anders var i Fredensborg fra i Fredags og til Tirsdag da Kongen skal derud og bo. Du kan tro der er nok at bestille i Værkstedet der bliver for øjeblikket bygget en til Dampskibet "Jægersborg" der stødte sammen med en engelsk Skon-

ner. Det har været en dejlig Sommer kan du tro vi har næsten haft godt Vejr hver Dag, saa du kan tro, at jeg er ikke meget oppe undtagen naar jeg skal spise. Jeg har købt mig en lille Dampmaskine til at fordrive Tiden med men jeg gaar jo ogsaa og pusler lidt i Værkstedet. Her er ikke til at opdrive en ordentlig Klods til at lave en Baad af for din Køl ligger herhjemme endnu. Vi skal bygge 3 Baade til Alfred Christensen og tre til Burmeisters sag der er jo nok at bestille for i Aar. Svend har været ude paa en længere Tur som Far har fortalt dig om. Den lille Cigarmager Andersen er død han havde vist faet for meget Sprut, det var en af den Slags,

merk. Det har været en dejlig Sommer kan du tro vi har næsten haft godt Vejr hver Dag, saa du kan tro, at jeg er ikke meget oppe undtagen naar jeg skal spise. Jeg har købt mig en lille Dampmaskine til at fordrive Tiden med men jeg gaar jo ogsaa og pusler lidt i Værkstedet. Her er ikke til at opdrive en ordentlig Klods til at lave en Baad af for din Køl ligger herhjemme endnu. Vi skal bygge 3 Baade til Alfred Christensen og tre til Burmeisters sag der er jo nok at bestille for i Aar. Svend har været ude paa en længere Tur som Far har fortalt dig om. Den lille Cigarmager Andersen er død, han havde vist faet for meget Sprut, det var en af den Slags,

som skulle have en Morgenbutler. Her har været flere Ildebrande Rungsted Badehotel og Christoffersens Vaskeri i Holte og en Villa oppe paa Ordrup Jagtvej. Far har lovet at lave os en Baad mere det blev ikke til noget da der blev saa meget at bestille i Værkstedet men jeg vil haabe, at jeg selv bliver saa rask, at jeg kan bygge mig en, og du kan tro at den skal nok blive fin saa, at naar du kommer her forbi kan komme ud med en Kasse bajersk Øl, som du vel nok længtes efter sommetider. Moder vil gerne have lidt at vide hvordan Ida har det og hvornaar vi faar hende at se igen. Du maa hilse hende mange Gange og takke hende for de smukke Ting hun sendte over. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange Hilsener fra Olsen, Købmanden og os alle. Nils

Jeg vil haabe at du kan læse det alt sammen

som skulle have en Morgenbutler. Her har været flere Ildebrande Rungsted Badehotel og Christoffersens Vaskeri i Holte og en Villa oppe paa Ordrup Jagtvej. Far har lovet at lave os en Baad mere det blev ikke til noget da der blev saa meget at bestille i Værkstedet men jeg vil haabe, at jeg selv bliver saa rask, at jeg kan bygge mig en, og du kan tro at den skal nok blive fin saa, at naar du kommer her forbi kan komme ud med en Kasse bajersk Øl, som du vel nok længtes efter sommetider. Moder vil gerne have lidt at vide hvordan Ida har det og hvornaar vi faar hende at se igen. Du maa hilse hende mange Gange og takke hende for de smukke Ting hun sendte over. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange Hilsener fra Olsen, Købmanden og os alle. Nils

At "Far og Anders var i Fredensborg fra i Fredags og til Tirsdag da Kongen skal derud og bo" må handle om at de skal hjælpe til for at få slottet klar. Her til venstre et foto fra en kort film af Peter Elfelt fra 1903, hvor kongefamilien cykler rundt på pladsen foran slottet.

Brev nummer 29: Moder – en blomster-hilsen

Med i **Brev nummer 28: Niels** var der denne dejlig hilsen fra Moder

Kjære Christian

*Venlige Tanker og mange kjærlige Hilsner fra Hjemmet. Din Moder.
Hils din Ida mange gange fra os alle*

Brev nummer 30: Niels

Centralt i dette brev står en brydekamp på Dyrehavsbakken mellem den danske Magnus Bech-Olsen og amerikaneren Ernst Roeber (født i Tyskland).

Skovshoved den Sept 1900

Kære Christian!

Tak for dine Breve og Gratulationen. Det første Brev fik jeg til min Fødselsdag medens jeg fik det andet 3 Dage efter. Vi ere flyttede nedenunder igen, og Moder har travlt med at sylte der er jo saa meget Frugt i Aar saa det er jo ikke dyrt. Jeg vilde ønske jeg havde en Køl til da jeg har faaet lavet to bordbyggede Baade, du kan tro det pynter paa den ene, den er færdig med Sejl og vi har ogsaa været ude at seje med den, de ere 1 Alen 13 Tommer lange byggede med sex Gange den øverste er Mahonitræ saa du kan tro de ere fine. Fader var ude at sejle med den ene i Søndags den var knab til at ro op. Hvis du vilde lave mig en Køl til du behøver ikke at smelte Bly til den da jeg selv har, og hvis du saa kunde sende

den til mig, saa jeg kunde faa den anden færdig med, den behøver ikke at være saa fin som den anden. Vi bygge for Øjeblikket 3 Baade til Alfred Christensen, han bygger en Damper ude i Hellerup. Værftet paa Strandmøllen bliver vist ikke til noget, da han ikke maa bygge havn slæber de alle Maskinerne hjem igen som de havde derude. Bech-Olsen var ude paa Travbanen i Søndag og brydes med en Amerikaner der hedder Roeber men det er vist Humbug forrige Søndag brødes han ogsaa men da blev det uafgjort og det har vist nok været lavet saadan at der blev en Brydekamp til for at trække Penge af Folk da der jo altid stopfuld. Johan Frederiksen var jo ogsaa derude han havde et Brad og 4 Pæle med sig for at kunde se rigtig der var jo mange der blev misundelige paa ham og rev Pælene op af Jorden, andre laante Ølkasser for en Krone. Jeg sender dig nogle Aviser hvor du kan se hvordan

det gik for sig derude. Hakon og Thora var herude igaar og Hakon købte den ene af mine Baade. Den du har lavet Køl til vil jeg ikke sælge. Det har blæst her i den sidste Uge og oppe under Island ere alle Fiskefartøjerne løbet paa Grund. Jeg skal hilse dig fra de gamle Fiskerne Jacobsen de var gaaende herved i gaar og lavet mig en Køl til den Baad Hakon har købt den er jo ikke saa fin som den du har lavet. Du kan tro det er et kjedeligt Vejr det blæser og regner hver Dag. Købmand Nielsen er ude paa en Tur til Troldhætten nu har han jo Tid nok naar Sommergæsterne

Skovshoved den Sept 1900
Kære Christian!
Tak for dine Breve og Gratulationen. Det første Brev fik jeg til min Fødselsdag medens jeg fik det andet 3 Dage efter. Vi ere flyttede nedenunder igen, og Moder har travlt med at sylte der er jo saa meget Frugt i Aar saa det er jo ikke dyrt. Jeg vilde ønske jeg havde en Køl til da jeg har faaet lavet to bordbyggede Baade, du kan tro det pynter paa den ene, den er færdig med Sejl og vi har ogsaa været ude at seje med den, de ere 1 Alen 13 Tommer lange byggede med sex Gange den øverste er Mahonitræ saa du kan tro de ere fine. Fader var ude at sejle med den ene i Søndags den var knab til at ro op. Hvis du vilde lave mig en Køl til du behøver ikke at smelte Bly til den da jeg selv har, og hvis du saa kunde sende

de den til mig, saa jeg kunde faa den anden færdig med, den behøver ikke at være saa fin som den anden. Vi bygge for Øjeblikket 3 Baade til Alfred Christensen, han bygger en Damper ude i Hellerup. Værftet paa Strandmøllen bliver vist ikke til noget, da han ikke maa bygge havn slæber de alle Maskinerne hjem igen som de havde derude. Bech-Olsen var ude paa Travbanen i Søndag og brydes med en Amerikaner der hedder Roeber men det er vist Humbug forrige Søndag brødes han ogsaa men da blev det uafgjort og det har vist nok været lavet saadan at der blev en Brydekamp til for at trække Penge af Folk da der jo altid stopfuld. Johan Frederiksen var jo ogsaa derude han havde et Brad og 4 Pæle med sig for at kunde se rigtig der var jo mange der blev misundelige paa ham og rev Pælene op af Jorden, andre laante Ølkasser for en Krone. Jeg sender dig nogle Aviser hvor du kan se hvordan

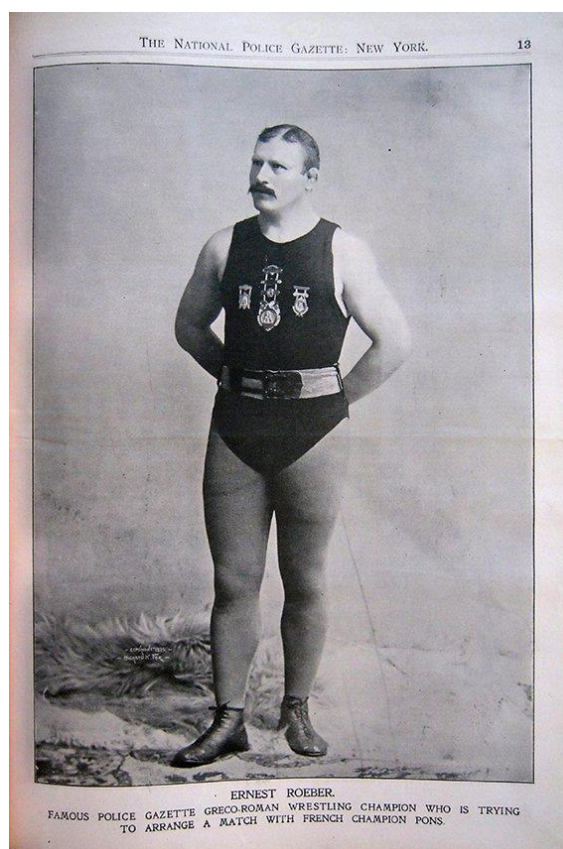
det gik for sig derude. Hakon og Thora var herude igaar og Hakon købte den ene af mine Baade. Den du har lavet Køl til vil jeg ikke sælge. Det har blæst her i den sidste Uge og oppe under Island ere alle Fiskefartøjerne løbet paa Grund. Jeg skal hilse dig fra de gamle Fiskerne Jacobsen de var gaaende herved i gaar og lavet mig en Køl til den Baad Hakon har købt den er jo ikke saa fin som den du har lavet. Du kan tro det er et kjedeligt Vejr det blæser og regner hver Dag. Købmand Nielsen er ude paa en Tur til Troldhætten nu har han jo Tid nok naar Sommergæsterne

ere rejste. Grøndhandler Johansen er nu rask igen han (vasker) efter et godt (Ord). Her var Konfirmation ii Gaar, du kan tro de ere ikke meget store, men Cigaren spiller jo ogsaa den vigtigste Rolle hos dem. Nu er det det snart længe siden, at "Rita" har været i København og det er vel tvivlsomt om I kommer her for det første. Vi har en af de smaa Lodsbadde oppe og gøre istand og nu skal en af de store op og have sig en ordentlig Overhaling. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange Hilsener fra Far og Mor og alle mine Sødskende og vær selv hilset fra din Broder
Niels

Hils Ida mange Gange.

De søgte Grøndhandler Johansen
er nu rask igen han vasker efter
et godt Ord. Her var Konfirmation
i Gaar, du kan tro de ere ikke
meget store, men Cigaren spiller
jo ogsaa den vigtigste Rolle hos
dem. Nu er det det snart længe
siden, at "Rita" har været i Køben-
havn og det er vel tvivlsomt om
I kommer her for det første. Vi har
en af de smaa Lodsbadde oppe og gøre
istand og nu skal en af de store
op og have sig en ordentlig Overhaling
Nu vil jeg slutte for denne Gang
kære Christian med mange Hilsener
fra Far og Mor og alle mine Sødskende
og vær selv hilset fra din Broder
Niels Ida mange Gange. Niels.

Herunder ses de to mesterbrydere Magnus Bech Olsen til venstre med sin verdensmester krans og Ernst Roeber til højre. De to havde mødtes på Bech Olsens Amerika rejse, den 21. marts 1900 foran tæt på 6000 fans, i en kamp om verdensmesterskabet i Græsk-romersk brydning. Bech Olsen vandt, og kampen på Dyrehavsbakken har været en revanche. Ifølge en kilde vandt Bech-Olsen verdensmester titlen i 1892, og holdt fast på den indtil 1903. Så han har været en stor helt og der findes meget materiale om ham rundt om på internettet.

Brev nummer 31: Ingeborg

Brevet fra Ingeborg her fortæller os at Niels ser ud til at have det bedre – at Svend har en forretning som går godt og at Christine – Svends hustru - har fødselsdag. Og så er der igen temaet med Fader, som ved **Brev nummer 11: Ingeborg**, hvor hun blandt sukker over at det er lettere for sønnerne at få penge af ham.

København d. 8.10-00

Kære Christian!

I Dag sidder jeg og ikke har noget og bestille derfor vil jeg benytte min Tid til og skrive til Dig. Allerførst vil jeg fortælle Dig at jeg har faaet Plads paa et Snedkerkontor og har 25 Kr om Maanedet det er jo ikke saa meget men det bliver nok mere med tiden det er jo et vanskeligt regnskab og føre, men jeg kommer nok ind i det dernæst kan jeg fortælle Dig at det er meget bedre med Niels, Du kan tro han har været daarlig vi havde aldrig tænkt os at han havde levet denne Sommer over, men nu ser det dog ud som om at det skal gaa fremad til det bedre. - - -

Jeg ved ikke om du har hørt at Otto Malling har været syg, han er død for nogle Dage siden af Tuberkler det er sørgeligt saadan et ungt Menneske han var jo gaaet ind i Tjenesten for og blive der, men maatte afskediges paa Grund af hans Sygdom.

Du kan tro det gaar udmærket med Svends Forretning, der er saa overvældende med frugt saa man faar det næsten for ingen ting. Paa Fredag den 12 Oktober er det Christines Fødselsdag saa skal Niels ind til København med mig han glæder sig til det----

Hvorledes har Ida det nu har jeg ikke hørt fra hende saa længe for jeg har været saa optaget her paa Contoret saa jeg ikke har haft til og skrive til hende før forleden Dag. Jeg har købt en lille Brosche til hende men jeg ikke ved ikke hvorledes jeg skal faa den over, Mester Triss var ude og besøge os i Lørdag han skal ud og sejle med "Flandria" jeg var desværre ikke hjemme, men jeg kender ham jo for resten ikke saadan videre ----

Nu vil jeg slutte for denne Gang, med Haab om at Du har det godt. Vær saa god og hilse Styrmand Nielsen fra mig - - se nu snart og kom her hjem en Tid til København

Venlig Hilsen
Din Søster
Ingeborg

E. S. Kære Christian hvis du en Gang faar Raad til det i Løbet af efteråret laan mig saa lidt til en Kaabe jeg vil selvfølgelig betale det tilbage ... Tavshed – jeg vil saa nødig bede Fader om det

København d. 8.10.00.

Kære Christian!

I Dag sidder jeg og ikke har noget og bestille derfor vil jeg benytte min Tid til og skrive til Dig. Allerførst vil jeg fortælle Dig at jeg har faaet Plads paa et Snedkerkontor og har 25 Kr om Maanedet det er jo ikke saa meget men det bliver nok mere med tiden det er jo et vanskeligt regnskab og føre, men jeg kommer nok ind i det dernæst kan jeg fortælle Dig at det er meget bedre med Niels, Du kan tro han har været daarlig vi havde aldrig tænkt os at han havde levet denne Sommer over, men nu ser det dog ud som om at det skal gaa fremad til det bedre. - - -

Jeg ved ikke om du har hørt at Otto Malling har været syg, han er død for nogle Dage siden af Tuberkler det er sørgeligt saadan et ungt Menneske han var jo gaaet ind i Tjenesten for og blive der, men maatte afskediges paa Grund af hans Sygdom.

Du kan tro det gaar udmærket med Svends Forretning, der er saa overvældende med frugt saa man faar det næsten for ingen ting. Paa Fredag den 12 Oktober er det Christines Fødselsdag saa skal Niels ind til København med mig han glæder sig til det----

Hvorledes har Ida det nu har jeg ikke hørt fra hende saa længe for jeg har været saa optaget her paa Contoret saa jeg ikke har haft til og skrive til hende før forleden Dag. Jeg har købt en lille Brosche til hende men jeg ikke ved ikke hvorledes jeg skal faa den over, Mester Triss var ude og besøge os i Lørdag han skal ud og sejle med "Flandria" jeg var desværre ikke hjemme, men jeg kender ham jo for resten ikke saadan videre ----

Nu vil jeg slutte for denne Gang, med Haab om at Du har det godt. Vær saa god og hilse Styrmand Nielsen fra mig - - se nu snart og kom her hjem en Tid til København

Venlig Hilsen
Din Søster
Ingeborg

København d. 8.10.00.

Kære Christian!

I Dag sidder jeg og ikke har noget og bestille derfor vil jeg benytte min Tid til og skrive til Dig. Allerførst vil jeg fortælle Dig at jeg har faaet Plads paa et Snedkerkontor og har 25 Kr om Maanedet det er jo ikke saa meget men det bliver nok mere med tiden det er jo et vanskeligt regnskab og føre, men jeg kommer nok ind i det dernæst kan jeg fortælle Dig at det er meget bedre med Niels, Du kan tro han har været daarlig vi havde aldrig tænkt os at han havde levet denne Sommer over, men nu ser det dog ud som om at det skal gaa fremad til det bedre. - - -

Jeg ved ikke om du har hørt at Otto Malling har været syg, han er død for nogle Dage siden af Tuberkler det er sørgeligt saadan et ungt Menneske han var jo gaaet ind i Tjenesten for og blive der, men maatte afskediges paa Grund af hans Sygdom.

Du kan tro det gaar udmærket med Svends Forretning, der er saa overvældende med frugt saa man faar det næsten for ingen ting. Paa Fredag den 12 Oktober er det Christines Fødselsdag saa skal Niels ind til København med mig han glæder sig til det----

Hvorledes har Ida det nu har jeg ikke hørt fra hende saa længe for jeg har været saa optaget her paa Contoret saa jeg ikke har haft til og skrive til hende før forleden Dag. Jeg har købt en lille Brosche til hende men jeg ikke ved ikke hvorledes jeg skal faa den over, Mester Triss var ude og besøge os i Lørdag han skal ud og sejle med "Flandria" jeg var desværre ikke hjemme, men jeg kender ham jo for resten ikke saadan videre ----

Nu vil jeg slutte for denne Gang, med Haab om at Du har det godt. Vær saa god og hilse Styrmand Nielsen fra mig - - se nu snart og kom her hjem en Tid til København

Venlig Hilsen
Din Søster
Ingeborg

E. S. Kære Christian hvis du en Gang faar Raad til det i Løbet af efteråret laan mig saa lidt til en Kaabe jeg vil selvfølgelig betale det tilbage ... Tavshed – jeg vil saa nødig bede Fader om det

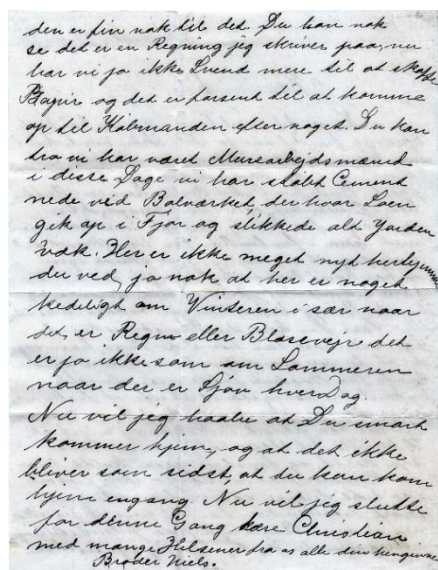
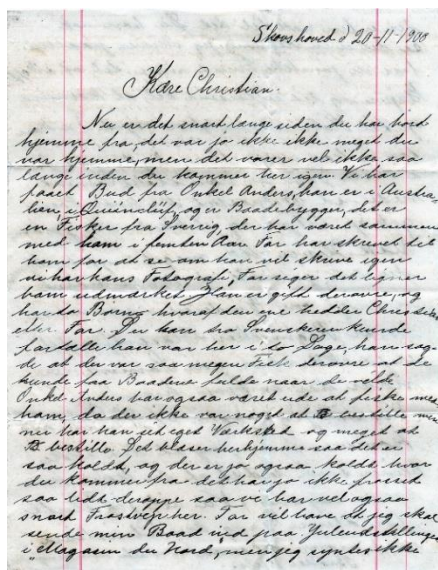
Brev nummer 32: Niels

I brevet her nævnes farbror Anders, som drog til Australien og blev baadebygger der; fortællingen kom med en svensk fisker, der havde arbejdet sammen med ham dernede, og var i Fuglely i 2 dage. Det har været dejligt at få nyheder den måde.

Skovshoved d 20-11-1900

Kære Christian

Nu er det snart længe siden du har hørt hjemme fra det var jo ikke ikke meget du var hjemme, men det varer vel ikke saa længe inden du kommer her igen. Vi har faaet bud fra Onkel Anders, han er i Australien i Queensclif og er Baadebygger, det er en Fisker fra Sverig der har været sammen med ham i femten Aar. Far har skrevet til ham for at se om han vil skrive igen vi har hans Fotografi, Far siger det ligner ham udmærket. Han er gift derovre, og har to Børn hvoraf den ene hedder Christian efter Far. Du kan tro Svenskeren kunne fortælle han var her i to dage, han sagde at der var saa meget Fisk derovre at de kunde faa Baaden fulde naar de vilde. Onkel Anders har ogsaa være ude at fiske med ham, da der ikke var noget at bestille men nu har han sit eget Værksted og meget at bestille. Det blæser herhjemme saa det er saa koldt, og der er jo ogsaa koldt hvor du kommer fra det har jo ikke frosset saa lidt deroppe saa vi har vel ogsaa snart Frostvejr her. Far vil have at jeg skal sende min Baad ind paa Juleudstillingen i Magasin du Nord, men jeg syntes ikke den er fin nok til det. Du kan nok se det er en Regning jeg skriver paa, nu har vi jo ikke Svend mere til at skaffe Papir og det er for sent til at komme op til Købmanden efter noget. Du kan tro vi har været Murearbejds mænd i disse dage vi har støbt Cement nede ved Bolværket, der hvor Søen gik op i Fjor og slikkede alt Jorden væk. Her er ikke meget nyt herhjemme du ved jo nok at her er noget kedeligt om Vinteren især naar det er regn eller Blæsevejr det er jo ikke som om Sommeren naar der er Sjøv hver Dag. Nu vil jeg haabe at Du snart kommer hjem, og at det ikke bliver som sidst at du kun kom hjem en gang. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange Hilsener fra os alle din hengivne Broder Niels.

Intermezzo: Ida Jane

Christian blev gift med Ida Jane Bolton, den 5. februar 1901 i St. Stephens kirke i Sunderland. Vi har nu set at familien henviser til Ida, beder Christian om at hilse hende, skriver til hende og modtager breve fra hende. De har i det hele taget taget hende til sig og hun har været på et længere ophold hos dem.

De to havde mødtes i Sunderland som tidligere skrevet, og Ida Jane boede der af flere omgange i starten af deres ægteskab, mens Christian sejlede. Deres første datter Grace blev født i Sunderland i 1902, og i alt fik de 4 børn

Nedenfor et stemningsfuldt maleri fra Sunderland fra den tid hvor de har mødtes. Det er udført af Molly Davison omkring 1890.

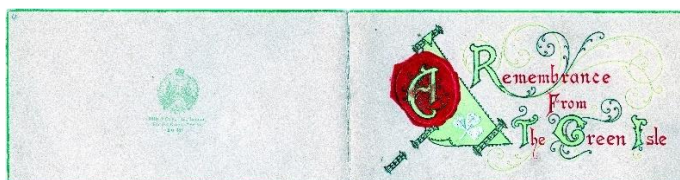
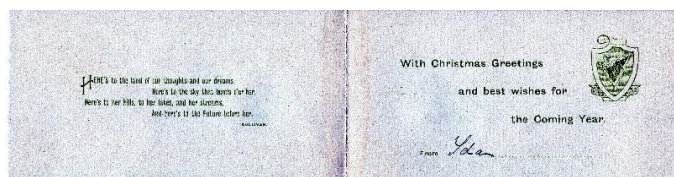
Og her et ældre fotografi af kirken St. Stephens at Ayres Quay, hvor Ida Jane og Jens Peter Christian blev gift. Kirken findes ikke mere

Her Ida Jane i en lille akvarel udført af Jens Peter Christian

Og en lille hilsen fra Ida Jane til Christian, som lå blandt hans breve.

Brev nummer 33: Mathiesen

En kollega Mathiesen skriver et herligt og farverigt brev. Der er lidt bebrejdelse i det blandet med venlighed og et håb om at kunne få hjælp til nogle praktiske ting. Det kunne lyde som om han har været den tidligere styrmand på S/S "Hafnia"

Atlantehavet d. 3/7 1901

Hr Maskinmester Hansen S/S Hafnia

Der bliver nok ikke andet for end jeg atter for en Gangs Skyld kommer til at give Lignelsen om Moses og Bjerget aktualitet, idet jeg, da De ikke som De lovede mig endnu har sendt mig et par Ord om hvorledes De er tilfreds, og hvorledes alt gaar i Hafnia, skriver lidt til Dem, for saa maa De da sgu til det. Naa egentlig kommer det ikke mig ved, men naar man saadan har været 4 Aar og derover i et Skib, beholder man dog en lille Smule Forkærlighed for Skuden, og De ved jo nok, at jeg indtil Den senere Tid har følt mig udmærket tilfreds der, og jeg tror jeg bliver ligesaa tilfreds her, det er en udmærket Maskine, og en Fart hvor der tjenes Skillingen, det er storartet

noble Folk vi seiler for, idetheletaget er jeg udmærket tilfreds med Byttet og det er vist mere end jeg, og enkelte andre havde ventet, men godt det samme. De husker nok jeg bade Dem tage vare paa den lille Maskine, gør mig den Tjeneste Mester Hansen at se efter den ikke rustet op, og naar de kommer til en hallansk Plads vil de saa ikke være saa god at sende den til mig, de to Lampetter der hængte inde i Storrømmet glemte jeg ogsaa, hvis de ikke er blevet borte vil de saa ogsaa sende mig dem. Jeg husker ikke om jeg den Dag De maalte Kullene op i Helsingør fik mit Baandmaal igen i alle Tilfælde har jeg ikke faaet det med her ombord, skulde De have det ombord vil De saa ikke nok sende det til mig, eller skulde De komme til København vilde De maaske sende

Atlantehavet d. 3/7 1901

Hr Maskinmester Hansen S/S Hafnia

Der bliver nok ikke andet for end jeg atter for en Gangs Skyld kommer til at give Lignelsen om Moses og Bjerget aktualitet, idet jeg, da De ikke som De lovede mig endnu har sendt mig et par Ord om hvorledes De er tilfreds, og hvorledes alt gaar i Hafnia, skriver lidt til Dem, for saa maa De da sgu til det. Naa egentlig kommer det ikke mig ved, men naar man saadan har været 4 Aar og derover i et Skib, beholder man dog en lille Smule Forkærlighed for Skuden, og De ved jo nok, at jeg indtil Den senere Tid har følt mig udmærket tilfreds der, og jeg tror jeg bliver ligesaa tilfreds her, det er en udmærket Maskine, og en Fart hvor der tjenes Skillingen, det er storartet

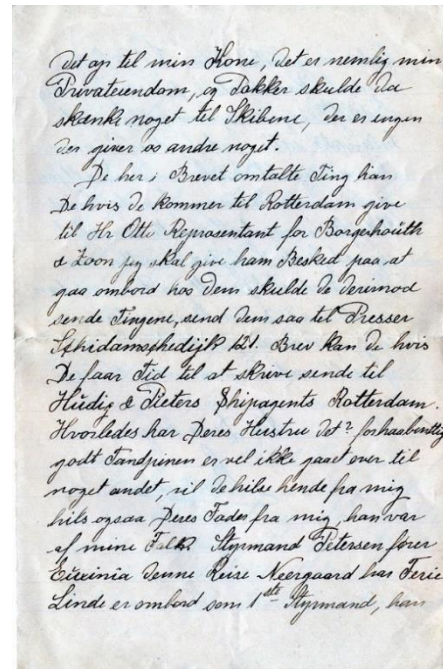
noble Folk vi seiler for, idetheletaget er jeg udmærket tilfreds med Byttet og det er vist mere end jeg, og enkelte andre havde ventet, men godt det samme. De husker nok jeg bade Dem tage vare paa den lille Maskine, gør mig den Tjeneste Mester Hansen at se efter den ikke rustet op, og naar de kommer til en hallansk Plads vil de saa ikke være saa god at sende den til mig, de to Lampetter der hængte inde i Storrømmet glemte jeg ogsaa, hvis de ikke er blevet borte vil de saa ogsaa sende mig dem. Jeg husker ikke om jeg den Dag De maalte Kullene op i Helsingør fik mit Baandmaal igen i alle Tilfælde har jeg ikke faaet det med her ombord, skulde De have det ombord vil De saa ikke nok sende det til mig, eller skulde De komme til København vilde De maaske sende

Det op til min Kone, det er nemlig min Privatejendom, og Pokker skulde da skænke til Skibene, der er ingen der giver os andre noget.

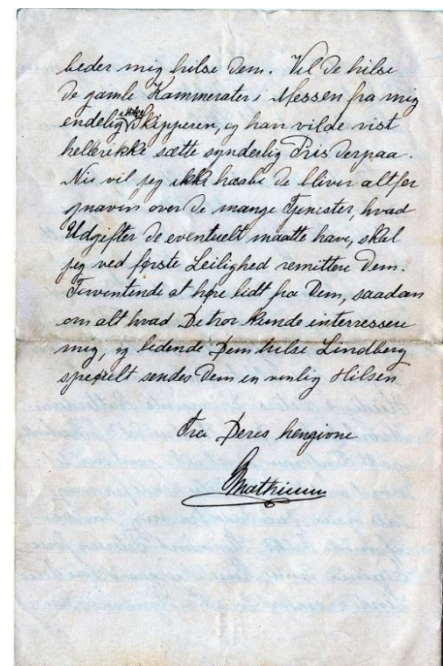
De her i Brevet omtalte Ting kan De hvis de kommer til Rotterdam give til Hr. Otto Repræsentant for Borgerhouth a Zoon jeg skal give ham Besked paa, at gaa ombord hos Dem skulde de derimod sende Tingene, send Dem saa til Presser Schidamschedijk LtD. Brev kan de hvis De faar Tid til at skrive sende til Hudig & Pieters Shipagents Rotterdam.

Hvorledes har Deres Hustru det? Forhaabentlig godt Tandpinen er vel ikke gaaet over til noget andet, vil de hilse hende fra mig hils ogsaa Deres fader fra mig, han var af mine Folk. Styrmand Petersen fører Euxinia denne Reise Neergaard har Ferie Linde er ombord som 1ste Styrmand, han

beder mig hilse Dem. Vil de hilse de gamle Kammerater i Messen fra mig endelig ikke Skipperen, og han vilde vist heller ikke sætte synderlig Pris derpaa. Nu vil jeg ikke haabe de bliver altfor gnaven over de mange Tjenester, hvad Udgifter de eventuelt maatte have, skal jeg ved første Lejlighed remittere Dem. Forventende at høre lidt fra Dem, saadan om alt hvad De tror kunde interessere mig, og bedende Dem hilse Lindberg specielt sendes Dem en venlig

Hilsen
Fra Deres hengivne
Mathi(esen)

Reference list, ships from Elsinore Shipbuilding and Engineering Co. Ltd.

Yard no.	Name of vessel	Type	Year of completion	GRT	DWT	IHP	Speed	Owner
1	Helsingør	Cargo Steamer	1883	1081	1552	500	11.3	Det Helsingørske Dampskibsselskab, Helsingør
2	Victoria	Cargo Steamer	1884	1654	2470	743	10.9	Svenska Lloyd, Gothenburg
3	Fero	Cargo Steamer	1884	1088	1623	406	9.2	H. Schuldt, Flensburg
4	Foldin	Cargo Steamer	1884	679	925	382	9.9	Steamship Co. «Foldin», Christiania
5	J. N. Madvig	Cargo Steamer	1884	1779	2581	765	11.4	Steamship Co. «Danmark», Copenhagen
6		Dockgate	1884	-	-	-	-	Helsingørsk Jernskibs- og Maskinbyggeri
7	Mary	Cargo Steamer	1884	1060	1427	540	11.3	Helsingør & Grønn, Riga
8	Svanen	Steam Tug	1885	40	3	90	8.6	Sukkerfabriken Nykøbing Falster
9	Orrik	Cargo Steamer	1885	409	501	225	9.2	Jysk-Engelsk Steamship Co., Aarhus
10	Polyxene	Passenger Steamer	1884	44	5	68	8.5	Count A. W. Knuth, Knuthenborg
11	Mercur	Passenger Steamer	1885	41	29	68	8.8	Hobro Fjorddampskibsselskab, Hobro
12	Jarl	Pass./Cargo Steamer	1885	233	97	480	11.0	Det Østbohmiske Dampskibsselskab, Hasle
13	Transportbåd nr. 24	Troop-Barge	1886	121	54	-	-	The Royal Danish Navy
14	Transportbåd nr. 25	Troop-Barge	1886	121	54	-	-	The Royal Danish Navy
15	Hafnia	Cargo Steamer	1888	1633	2324	650	10.9	Steamship Co. «København», Copenhagen
16	Gelle	Cargo Steamer	1888	610	786	480	11.1	H. M. Gehrckens, Hamburg
17	Sundsvall	Cargo Steamer	1889	660	856	480	10.8	H. M. Gehrckens, Hamburg
18	Russia	Cargo Steamer	1889	1625	2277	650	10.3	Steamship Co. «København», Copenhagen

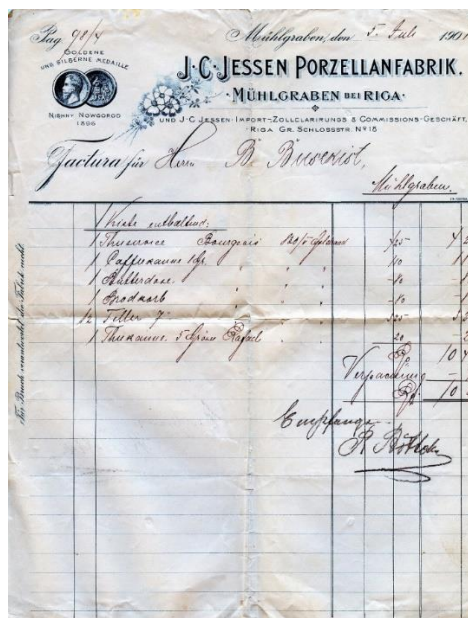
Her til venstre, en oversigt over skibe bygget på Helsingør værft. S/S "Hafnia" var bygget i 1888 og ejet af Dampskibsselskabet Kjøbenhavn som brevet her også er stilet til.

Nummer 34: En regning for porcelæn

Fra maj 1901 er der en regning for porcelæn, fra Riga. Regningen er udstedt til en 'Herr B. Busekist (noget i den retning). Jeg vil gætte på, at det er Christian der har fået det købt til Ida, og Niels nævner i et brev senere at hun blev glad for porcelænen. Af regningen fremgår det, at der er købt flere ting af mønstret Bourgeois samt noget at et stel der hedder Grözze Raphael.

J. C. Jessen – eller 'Jesena' som det kaldes i dag var en porcelænsfabrik i Riga – selve fabrikken kan ses på illustrationen nedenfor.

1 Theservice	Bourgeois	830 / v ....
1 Kaffeekanne	- -	- -
1 Butterdose	- -	- -
1 Brotkorb	- -	- -
12 Teller J	- -	- -
1 Thekanne	5 Grözze Raphael	

Brev nummer 35: Niels

Et lille brev fra Niels, der fortæller om sommer-varme, næsten gratis jordbær og lidt andet fra hverdagen.

Skovshoved d 8 juli 01

Kære Christian!

Det er snart længe siden du har hørt noget fra mig her er forresten heller ikke meget at skrive om. Du kan tro min Baad bliver rørt, den er ikke rolig saasnat de kommer fra Skole det er en dejlig Baad naar den bare ikke var saa slem til at vælte. Her var Kapsejladts igaar du kan tro her var mange Kuttere men man kan snart ikke kende Forskel paa nogle af dem de er ens alle sammen. Her er meget at bestille i Værkstedet vi har faaet en stor Færgebaad op som skal have sig en ordentlig Omgang der er kommen ny Stævn i den. Du kan tro der er varmt ude i Solen naar den steger paa den tjærede Baad Olsen har landen og Tid at Fanden maatte have det gamle Skidt. Anders har faaet brev fra onkel Anders men det er ikke meget han skriver han er ovre paa en lille Ø og bygger en Skonnert

Skovshoved d 8 Juli 01

Kære Christian!

Det er snart længe siden du har hørt noget fra mig her er forresten heller ikke meget at skrive om. Du kan tro min Baad bliver rørt den er ikke rolig saasnat de kommer fra Skole det er en dejlig Baad naar den bare ikke var saa slem til at vælte. Her var Kapsejladts igaar du kan tro her var mange Kuttere men man kan snart ikke kende Forskel paa nogle af dem de er ens alle sammen. Her er meget at bestille i Værkstedet vi har faaet en stor Færgebaad op som skal have sig en ordentlig Omgang der er kommen ny Stævn i den. Du kan tro der er varmt ude i Solen naar den steger paa den tjærede Baad Olsen har landen og Tid at Fanden maatte have det gamle Skidt. Anders har faaet brev fra onkel Anders men det er ikke meget han skriver han er ovre paa en lille Ø og bygger en Skonnert

de ere ens alle sammen
Her er meget at bestille i
Værkstedet vi har faaet
en stor Færgebaad op
som skal have sig en
ordentlig Omgang der
er kommen ny Stævn i den
du kan tro der er varmt
ude i Solen naar den
steger paa den tjærede
Baad Olsen har landen
og Tid at Fanden maatte
have det gamle Skidt.
Anders har faaet Brev fra
Onkel Anders men det er
ikke meget han skriver
han er ovre paa en lille
Ø og bygger en Skonnert

der bor ingen andre end Manden der skal have den og Onkel Anders kommer ikke hjem til Melbourne før til Jul han skriver han har 9 Kroner om Dagen og Kosten,

Det er Dejligt Vejr herhjemme, her er saa mange Jordbær saa Folk faar dem snart for at hente dem. Svend han sveder ogsaa godt, han kom hjem igaar da Klokken var 7 han havde sovet hele Dagen. Christines Moder er meget daarlig hun maa ligge i Sengen hele Dagen

Med dette Brev sender jeg dig nogle Aviser fra de sidste Dage. Du kan nok se at det er ikke saa fint skrevet da jeg har forvredet min venstre Arm og den gør saa ondt. Du skal have Tak for Kompasset og jeg skal ogsaa takke dig fra de andre Henry gaar med sin Madkasse hele Dagen han var paa Skovtur i Onsdags og brugte $1\frac{1}{2}$ Kr til at solde for og dog var han ikke rigtig fornøjet. Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange Hilsner fra os alle.

Hils Ida fra mig – Niels.

der bor ingen andre end Manden
der skal have den og Onkel
Anders kommer ikke hjem
til Melbourne før til Jul
han skriver han har 9 Kroner
om Dagen og Kosten.
Det er dejligt Vejr herhjem-
me, her er saa mange Jord-
bær saa Folk faar dem
snart for at hente dem.
Svend han sveder ogsaa
godt, han kom hjem igaar
da Klokken var 7 han havde
sovet hele Dagen. ~~Christines~~
Christines Moder er meget
daarlig hun maa ligge i
Sengen hele Dagen.

Med dette Brev sender
jeg dig nogle Aviser fra
de sidste Dage. Du kan
nok se at det er ikke
saa fint skrevet da
jeg har forvredet min
venstre Arm og den gør
saa ondt. Du skal have
Tak for Kompasset og jeg
skal ogsaa takke dig fra
de andre Henry gaar med
sin Madkasse hele Dagen
han var paa Skovtur
i Onsdags og brugte $1\frac{1}{2}$ Kr
til at solde for og dog var
han ikke rigtig fornøjet
Nu vil jeg slutte for den-
ne Gang med mange
Hilsener fra os alle
Hils Ida fra mig. Niels.

Brev nummer 36: Moder

Det følgende brev her er uhyre udtryksfuldt synes jeg. Livet her har ikke været let, og Emma har været husmoderen i et hjem med 10 børn; det sættes i perspektiv af en dejlig oplevelse. Lad det tale for sig selv.

(Læs) København for Søndag den 7 Juli

Skovshoved den 8 Ju...

Kjære Christian

Mange mange Tak for alle de gode Dage jeg har haft, sammen med Dig og Aida, du kommer (vidst?) aldrig mere igen, denne lille Udflugt, vil altid staa for mig som noget af det bedste jeg har oplevet. Gid jeg maatte komme til at gøre Eder gengæld. Mit Liv har jo været noget Ensformigt. Gud give at der maa vise sig noget lysere for Eder, vi havde en udmærket

Skovshoved den 8 Juli
Kjære Christian

Mange mange Tak for alle de gode Dage jeg har haft, sammen med Dig og Aida, du kommer (vidst?) aldrig mere igen, denne lille Udflugt, vil altid staa for mig som noget af det bedste jeg har oplevet. Gid jeg maatte komme til at gøre Eder gengæld. Mit Liv har jo været noget Ensformigt. Gud give at der maa vise sig noget lysere for Eder, vi havde en udmærket

hjemrejse, jeg er ked af at staa i Gæld til Hr. (Lørup) for Aftensmaden og The men han ville ikke høre tale om betaling (Lørup) sagde han skylder dig saa meget fra Reisen. Du havde været saa god imod ham paa Reisen, da han var søsyg. Jeg har mange Hilsener fra Fader og alle dine søskende, for de pæne ting jeg bragte med Hjem, vil Du hilse alle ombord og Du selv er hilset mange gange fra Din hengivne Moder.

Hils Aida mange gange.

Bed Aida ikke at være vred fordi jeg har taget Konvoluten op. Jeg har ikke læst det.

Skovshoved den 8 Juli
Kjære Christian

Mange mange Tak for alle de gode Dage jeg har haft, sammen med Dig og Aida, du kommer (vidst?) aldrig mere igen, denne lille Udflugt, vil altid staa for mig som noget af det bedste jeg har oplevet. Gid jeg maatte komme til at gøre Eder gengæld. Mit Liv har jo været noget Ensformigt. Gud give at der maa vise sig noget lysere for Eder, vi havde en udmærket

Brev nummer 37: Niels

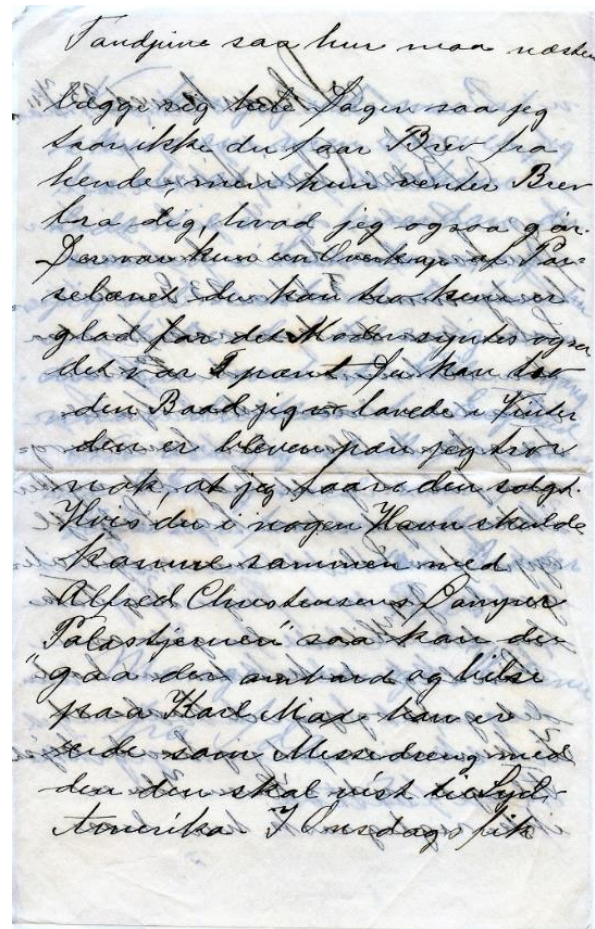
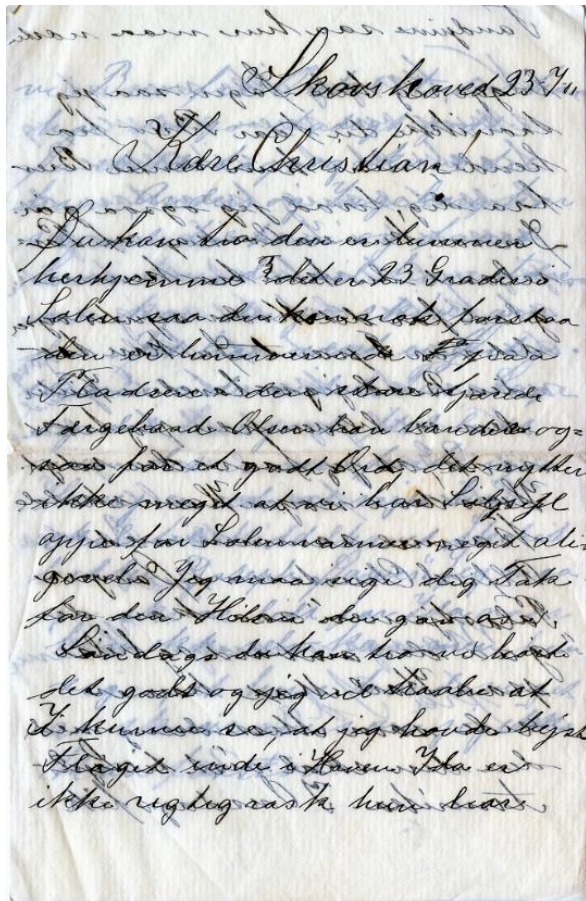
Når Christian sejler forbi, så tutter de fra skibet som hilsen. I flere breve henvises der til det, også her. Fra teksten kan man forstå, at Ida er på besøg i Fuglely. Og så skriver Niels her, at Ida var rigtig glad for porcelænet; jeg tænker det er det som **Nummer 34: En regning for porcelæn** henviser til.

Skovshoved 23-7-01

Kære Christian!

Du kan tro der er lummer herhjemme, det er 23 Grader i Solen saa du kan nok forstaa der er lummer ude paa Pladsen i den store tjærede Færgebaad Olsen han bander ogsaa for et godt Ord, det nytter ikke meget at vi har Solsejl oppe for Solen varmer meget alligevel. Jeg maa sige dig Tak for den Hilsen du gav os i Søndags du kan tro vi hørte det godt og jeg vil haabe at I kunne se, at jeg havde hejst flaget inde i Haven. Ida er ikke rigtig rask hun har

Tandpine saa hun maa næsten lægge sig hele Dagen saa jeg tror ikke du faar Brev fra hende, men hun venter Brev fra dig, hvad jeg ogsaa gør. Der var kun en Overkop af Porselænet du kan tro hun er glad for det. Moder syntes ogsaa det var pænt Du kan tro den Baad jeg lavede i Vinter den er bleven pæn jeg tror nok, at jeg faar den solgt. Hvis du i nogen Havn skulde komme sammen med Alfred Christensens damper "Polarstjernen" saa kan du gaa der ombord og hilse paa Karl (Max?) han er ude som Messedreng med den den skal vist til Sydamerika. I onsdags fik

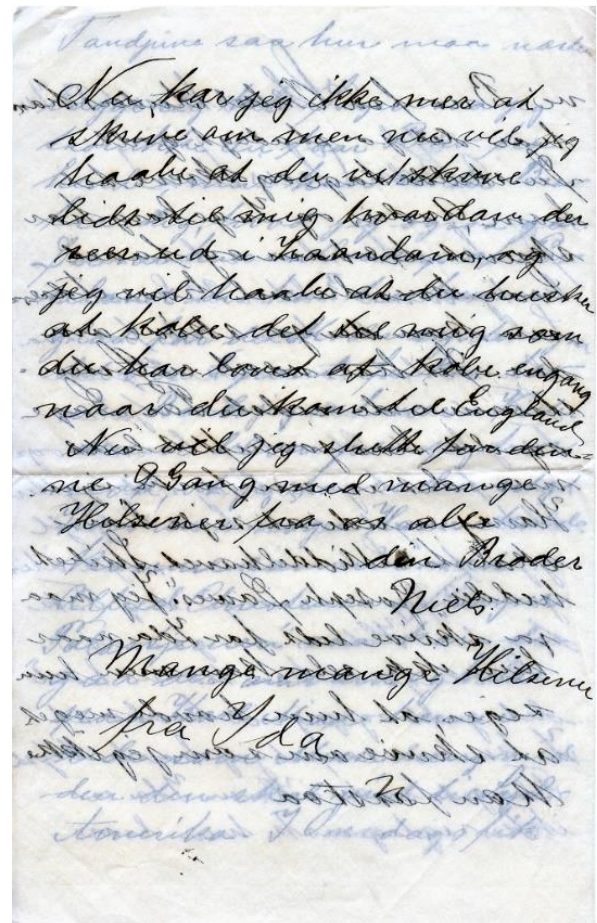
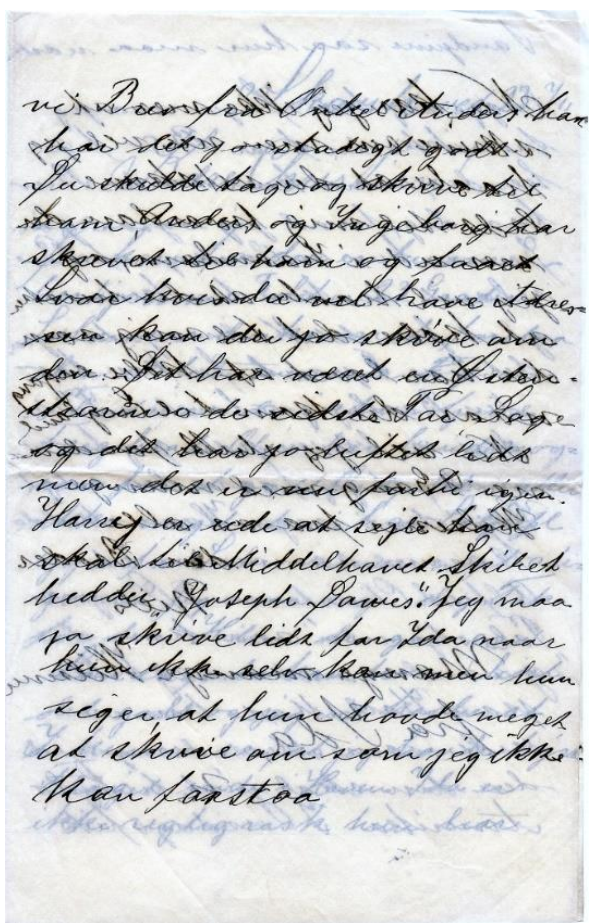

vi Brev fra Onkel Anders han har det jo stadigt godt. Du skulde tage og skrive til ham, Anders og Ingeborg har skrevet til ham og faaet Svar hvis du vil have Adressen kan du jo skrive om den. Det har været en Østenstorm de sidste Par dage og det har jo luftet lidt men det er nu forbi igen. Harry er ude at sejle han skal til Middelhavet Skibet hedder "Joseph Davies". Jeg maa jo skrive lidt for Ida naar hun ikke selv kan men hun siger, at hun havde meget at skrive om som jeg ikke kan forstaa

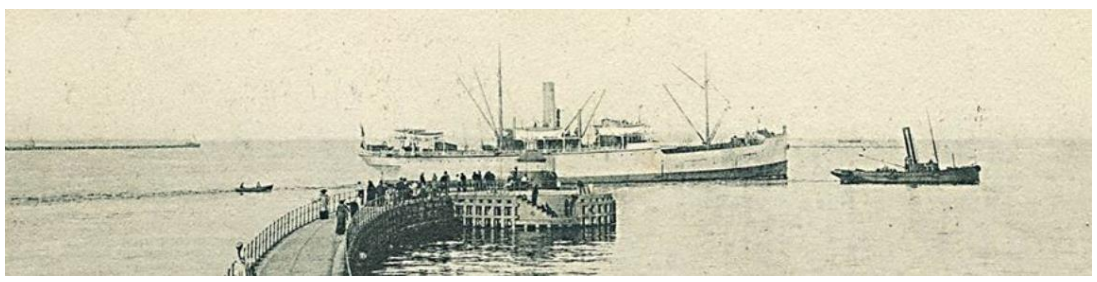
Nu har jeg ikke mer at skrive om men nu vil jeg haabe at du vil skrive lidt til mig hvordan der seer ud i (Haandam?) og jeg vil haabe at du husker at købe det til mig som du har lovet at købe engang naar du ellers kom til England. Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange Hilsener fra os alle

Din Broder
Niels

Mange mange Hilsener fra Ida

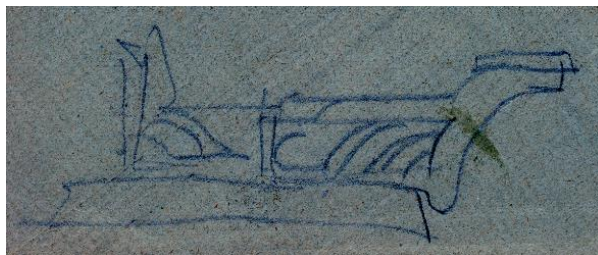
Fotografi fra 1906 af dampskib der passerer frihavns molen i København

Brev nummer 38: Niels

Vi hører her fra Niels om diverse – han fortæller lidt om forskellige folk, og så at man vil udvide Strandvejen lidt så der kan køre sporvogne. Bag på kuverten var der denne lille skitse:

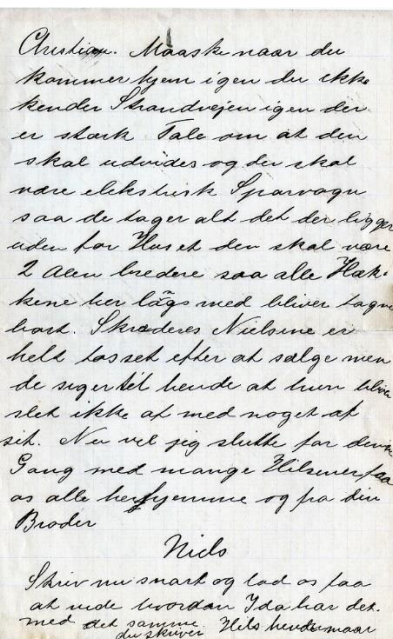
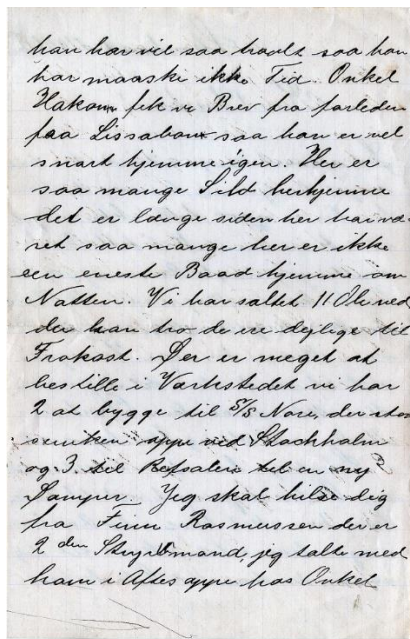
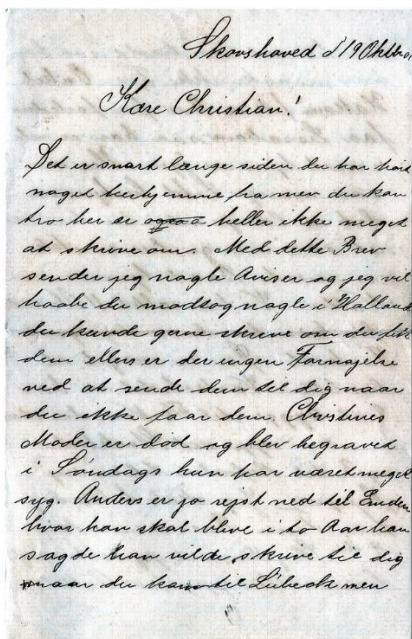
Skovshoved d. 19 Oktober 01

Kære Christian!

Det er snart længe siden du har hørt noget herhjemme fra men du kan tro her er heller ikke meget at skrive om. Med dette Brev sender jeg nogle Aviser og jeg vil haabe du modtog nogle i Holland du kunde gerne skrive om du fik dem ellers er der ingen fornøielse ved at sende dem til dig naar du ikke faar dem. Christines Moder er død og hun blev begravet i Søndags hun har været meget Syg. Anders er jo rejst ned til Emden hvor han skal blive i to Aar han sagde han vilde skrive til dig naar du kom til Lübeck men

han har vel saa travlt saa han har maaske ikke Tid. Onkel Hakon fik vi Brev fra forleden fra Lissabon saa han er vel snart hjemme igen. Her er saa mange saa mange Sild herhjemme det er længe siden her har været saa mange her er ikke én eneste Baad hjemme om Natten. Vi har saltet (11 Ole?) ned du kan tro de ere dejlige til Frokost. Der er meget at bestille i Værkstedet vi har 2 at bygge til S/S (Nore?), den stod sunken oppe ved Stockholm og 3 til Refsalen til en ny Damper. Jeg skal hilse dig fra Finn Rasmussen der er 2den Styrmand, jeg talte med ham i Aftes oppe hos Onkel

Christian. Maaske naar du kommer hjem igen du ikke kender Strandvejen igen der er stærk Tale om at den skal udvides og der skal være elektrisk Sporvogn saa de tager alt det der er bygget uden for Huset den skal være 2 Alen bredere saa alle Hækkene her langs med bliver tagne bort. Skræderes Nielsine er helt tosset efter at sælge men de siger til hende at hun bliver slet ikke af med noget af sit. Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange Hilsener fra os alle herhjemme og fra din Broder Niels
Skriv nu snart og lad os faa at vide hvordan Ida har det med det samme. Hils hende naar du skriver

Brev nummer 39: Niels – og Fader og Moder

I kuverten her var der brev fra Niels, med note fra både Fader og Moder. Både Niels og Fader beskriver at de oplevede Christians skib stoppede ud for Skovshoved, og vil gerne hen forklaring. Der er blevet gisnet grundigt!

Skovshoved d. 11 Nvb 1901

Kære Christian!

Først maa jeg takke dig for Brevet og Brevkortet som jeg blev meget glad over du kan tro jeg vilde ønske jeg kunde komme med og se (Skyger-)huset i Lübeck jeg kan nok forstaa at der er fint nede. Du kan tro vi ere meget nysgerrige efter at faa at vide hvad der var i vejen da i stoppede op udenfor os. Olsen mente i kastede lidt Tømmer i Land til os. Far mente det var Maskinskade og Bagger havde samme Mening du da se vi passer paa jer vi havde Flaget hejst og hilste men I vilde ikke svare med jeres. Jeg har sendt nogle aviser til dig og i Morgen faar jeg "Frem" fra Begyndelsen af som jeg ogsaa vil sende til Rotterdam,

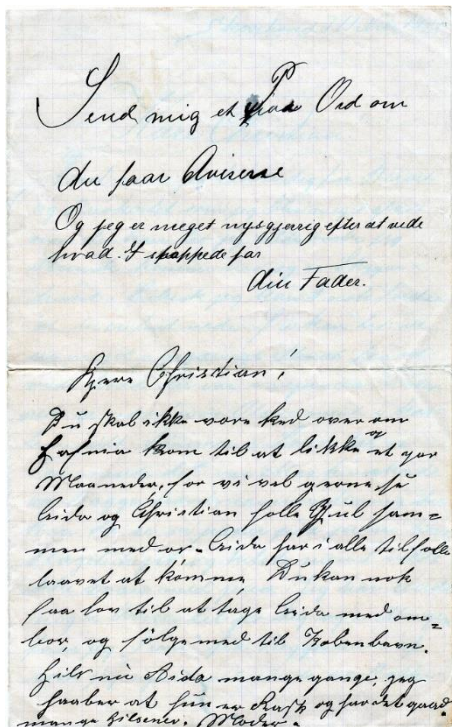
Skovshoved d. 11 Nvb 1901

Kære Christian!

Først maa jeg takke dig for Brevet og Brevkortet som jeg blev meget glad over du kan tro jeg vilde ønske jeg kunde komme med og se (Skyger-)huset i Lübeck jeg kan nok forstaa at der er fint nede. Du kan tro vi ere meget nysgerrige efter at faa at vide hvad der var i vejen da i stoppede op udenfor os. Olsen mente i kastede lidt Tømmer i Land til os. Far mente det var Maskinskade og Bagger havde samme Mening du da se vi passer paa jer vi havde Flaget hejst og hilste men I vilde ikke svare med jeres. Jeg har sendt nogle aviser til dig og i Morgen faar jeg "Frem" fra Begyndelsen af som jeg ogsaa vil sende til Rotterdam,

Da vi men aligevel maa du ikke sende dem det kan jo komme noget i Vejen med Budet kan lages sig en Snaps engang imellem. men jeg vil haabe, at hvis du ikke faar dem, at du bliver sendt efter dig. Det er ikke videre fint. Vi har her hjemme det er Norden og Nordøst hver Dag det var heller ikke for fint. Nu vil jeg haabe i faar en Rejse til København med Kul. I kommer vel ikke mer til Riga der er vel allerede Is deroppe. Bagger har forøget sin Familie med en lille Søn du maa jo have alt Nyt at vide herhjemme fra. Far sidder og skriver til Onkel Anders det skal være et Julebrev til ham det er fem Uger om at naa derover. Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange Hilsener fra os alle og fra din hengivne Broder Niels

men alligevel maa du ikke vente dem der kan jo komme noget i Vejen med Budet han tager sig en Snaps engang imellem. Men jeg vil haabe, at hvis du ikke faar dem, at de bliver sendt efter dig. Det er ikke videre fint. Vi har her hjemme det er Norden og Nordøst hver Dag det var heller ikke for fint. Nu vil jeg haabe i faar en Rejse til København med Kul. I kommer vel ikke mer til Riga, der er vel allerede Is deroppe. Bagger har forøget sin Familie med en lille Søn du maa jo have alt Nyt at vide herhjemme fra. Far sidder og skriver til Onkel Anders det skal være et Julebrev til ham det er fem Uger om at naa derover. Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange Hilsener fra os alle og fra din hengivne Broder Niels.

Send mig et Par Ord om du faar Aviserne
Og jeg er meget nysgerrig efter at vide hvad I stoppede
paa

Din Fader

Kjære Christian!

Du skal ikke være ked over om Hafnia kom til at likke op et par Maaneder, for vi vil gerne se Aida og Christian holle Jul sammen med os. Aida har i alle tilfælde laavet at komme. Du kan nok faa Lov til at tage Aida med ombord og følge med til København. Hils nu Aida mange gange, jeg forstaar at hun er rask og har det godt. Mange hilsner Moder

Frem' var et naturvidenskabeligt tidsskrift der udkom første gang i 1897, nedenfor en forside fra 1897.

Kort nummer 40: Niels

Et postkort med motiv fra Skovshoved – sendt af Niels den 27. november 1901.

Kære Christian

Jeg har i Dag afsendt "Frem" til dig og vil gerne have at vide om du modtager den. Jeg vil haabe du har modtaget nogle aviser i Rotterdam. Venlig hilsen fra os alle din hengivne Broder Niels

Brev nummer 41: Fader

Her i dette brev er der en af disse barske historier fra datiden om, hvad der kan komme ud af det hvis man får for meget at drikke – og så omtales en udvidelse af Strandvejen gennem Skovshoved. På Gentofte Kommunes hjemmeside fremgår det at 'Fra 1868 kunne man komme til Hellerup med en sporvogn, der blev trukket af heste. I 1902 afløstes hestesporvognen af elektriske sporvogne, og fra 1904 kørte elektriske sporvogne ad Strandvejen helt til Klampenborg.' – som også Niels henviser til i **Brev nummer 38: Niels**, handlede det netop om at gøre plads til den elektriske sporvogn

Skovshoved 31-12-01

Kjære Christian

Jeg har modtaget Dit brev fra Lübeck vi havde jo saa smaat glædet os til at Du havde kommet hjem og holdt Juul med os Du kan tro vi ventede lige til det sidste. Svend og Christine var her Juleaften og første Juledag han har haft en god Juul han solgte paa de 4 Dage før Juul over for 1000 Kr. saa han var jo rigtig godt fornøiet. Vi har haft Brev fra Ida til Julen jeg har skrevet til hende igjen hun skrev at hun vilde komme tilbage til Marts og jeg svarede hende hun var velkommen naarsomhelst vi var alletider hjemme hvad

hvad jeg nok haaber hun har forstaaet rigtig jeg maatte jo nemlig sætte mit Brev sammen paa engelsk men hun har vel nok klaret det tænker jeg. Af Nyheder er her ingen videre det er jo Mening at Strandvejen skal udvides og som saadan skal de jo have Jord nogle Steder paa en af Siderne andre Steder paa begge Sider hos mig skal de have 1½ Al hele Strækningen igjennem der er udnævnt en Kommission som har været her of forhandlet med alle Eierne da de var hos mig og spurgte hvad jeg forlangte i en rund Sum for det svarede jeg 1200 Kr + et nyt Hegn man bød mig 1000 i det Hele hvad jeg sagde nei til saa nu kommer de og ekspropriere men under 1000 Kr tænker jeg vel næppe

Skovshoved 31-12-01

Kjære Christian

Jeg har modtaget Dit Brev fra Lübeck vi havde jo saa smaat glædet os til at Du havde kom. hjem og holdt Juul med os Du kan tro vi ventede lige til det sidste. Svend og Christine var her Juleaften og første Juledag han har haft en god Juul han solgte paa de 4 Dage før Juul over for 1000 Kr. saa han var jo rigtig godt fornøiet. Vi har haft Brev fra Ida til Julen jeg har skrevet til hende igjen hun skrev at hun vilde komme tilbage til Marts og jeg svarede hende hun var velkommen naarsomhelst vi var alletider hjemme hvad

Jeg nok haaber hun har forstaaet rigtig jeg maatte jo nemlig sætte mit Brev sammen paa engelsk men hun har vel nok klaret det tænker jeg. Af Nyheder er her ingen videre det er jo Mening at Strandvejen skal udvides og som saadan skal de jo have Jord nogle Steder paa en af Siderne andre Steder paa begge Sider hos mig skal de have 1½ Al hele Strækningen igjennem der er udnævnt en Kommission som har været her og forhandlet med alle Eierne da de var hos mig og spurgte hvad jeg forlangte i en rund Sum for det svarede jeg 1200 Kr + et nyt Hegn man bød mig 1000 i det Hele hvad jeg sagde nei til saa nu kommer de og ekspropriere men under 1000 Kr tænker jeg vel næppe

det bliver. Vor Havnefoged Anders Bendsen blev begravet Søndagen før Juul han havde været ude at kjøre med Henri Nilsen og da han skulde tænde Havnefyret om Aftenen var han mindre sikker paa Benene saa han gik i Havnen og hængte paa Vaterlisten i 20 Minutter før han kom op da han saa havde faaet tørt Tøi paa skulde han jo give Øl hos Kage Peter men det blev ogsaa de sidste for 2 Dage efter var han færdig nu har PePe i (Masen?) overtaget Embedet. Du skriver Du har haft Brev fra Anders vi har ogsaa haft Brev fra ham det lader jo til han har det godt han havde faaet 100 Mark til Julen saa det lader jo til at de maa være fornøiet med hans Arbejde.

Med hensyn til Anvisningen har jeg rent glemmt at skrive til Dig at jeg har hævet Pengene og betalt som Du bad mig om. Resten af Pengene beror hos mig men der kommer nok Leilighed hvor Du maaske kan bruge dem. Jeg skal hilse Dig mange Gange fra Nils han siger Christian kunde gjerne sige om han har faaet Frem, Blæksprutten Almanakken og TikTak bare 3 a 4 Ord (jeg har faaet Bladene) men nu sender jeg sku heller ikke noget mere til ham. Men send ham nu et Par Ord saa er det strax glemmt. Hils dem nu alle ombord Captainen med og ønsk dem alle et godt Nytaar og selv være Du hilsen fra os Alle herhjemme med Ønsket om et godt og glædeligt Nytaar. Hilse mange Gange fra Moder der blev saa lidt Plads ellers skulde hun have skrevet lidt med. Din fader
Her kom et Brev fra Maskinmester Jensen S/S "Cimbria" som jeg har sendt til Dig i Libau.

det bliver. Vor Havnefoged Anders Bendsen blev begravet Søndagen før Juul han havde været ude at kjøre med Henri Nilsen og da han skulde tænde Havnefyret om Aftenen var han mindre sikker paa Benene saa han gik i Havnen og hængte paa Vaterlisten i 20 Minutter før han kom op da han saa havde faaet tørt Tøi paa skulde han jo give Øl hos Kage Peter men det blev ogsaa de sidste for 2 Dage efter var han færdig nu har PePe i Masen overtaget Embedet. Du skriver Du har haft Brev fra Anders vi har ogsaa haft Brev fra ham det lader jo til han har det godt han havde faaet 100 Mark til Julen saa det lader jo til at de maa være fornøiet med hans Arbejde.

Med hensyn til Anvisningen har jeg rent glemmt at skrive til Dig at jeg har hævet Pengene og betalt som Du bad mig om. Resten af Pengene beror hos mig men der kommer nok Leilighed hvor Du maaske kan bruge dem. Jeg skal hilse Dig mange Gange fra Nils han siger Christian kunde gjerne sige om han har faaet Frem, Blæksprutten Almanakken og TikTak bare 3 a 4 Ord (jeg har faaet Bladene) men nu sender jeg sku heller ikke noget mere til ham. Men send ham nu et Par Ord saa er det strax glemmt. Hils dem nu alle ombord Captainen med og ønsk dem alle et godt Nytaar og selv være Du hilsen fra os Alle herhjemme med Ønsket om et godt og glædeligt Nytaar. Hilse mange Gange fra Moder der blev saa lidt Plads ellers skulde hun have skrevet lidt med. Din Fader.

Her nedenfor et postkort med et fotografi af Skovshoved fra 1908 – med den elektriske Sporvogn, så det lykkedes!

Brevet sendt til Libau i Rusland – i dag "Liepāja" i Letland

Brev nummer 42: Niels

I dette lille brev, som i flere andre nævnes *onkel* Hakon og også bare Hakon – og så lidt fra Skovshoved dagligdag.

Skovshoved den 22-3-02

Kære Christian!

Det er nu snart længe siden du har hørt noget hjemmefra jeg har skullet skrivet saa tidt men det har alletider været for sent, da vi jo ikke faar at vide hvor vi skal hen før i sidste Øjeblik, nu er du da ikke saa langt borte saa nu kan jeg nok komme tidnok. Med dette Brev afgaa en hel Bunke Aviser som jeg vil haabe du modtager, det er snart længe siden du har faaet nogle. Du har aldrig svaret mig om du modtog Blæksprutten og de andre Bøger i Lübeck. Moder sender dig en lille Kasse til dig som vi adressere til Havnemesterens. Du kan tro vi drikker Kaffe vi har faaet en Sæk fuld på 124 lb(?) fra Onkel Hakon, og vi vil haabe du kommer hjem og smager paa den. Vi har det alle godt herhjemme og alt er ved det gamle, naar vi undtager

Købmanden rejser fra os paa Onsdag og skal flytte op paa sin Villa paa Søbakken, det er en Broder til Bager Christiansen der skal have Forretningen efter ham, men det er jo ikke sikkert han kan drive det til det Købmanden har drevet det til. Der er temmelig godt at bestille i Værkstedet vi har bygget 3 nye Fiskerbaade, og skal have to op den ene til "S/S Antwerpen" den anden er en lille Lystjolle. Jeg har solgt alle mine Baade for 80 Kr nu har jeg kun Fiskerbaade igen. Hakon & Niels Aage har købt hver en og Jollen har jeg solgt til en Badeanstalt for 25 Kr. Fader vilde ikke have vi maatte ro i dem mere fordi den var saa rank, det kan være vi faar en anden. Nu vil jeg slutte for denne Gang og gratulere dig paa Fødselsdagen fra os alle her hjemme, og vær selv hilset fra din hengivne Broder

Niels

Hils Ida naar du skriver til hende

Skovshoved den 22-3-02

Kære Christian!

Det er nu snart længe siden du har hørt noget hjemmefra jeg har skullet skrivet saa tidt men det har alletider været for sent, da vi jo ikke faar at vide hvor vi skal hen før i sidste Øjeblik, nu er du da ikke saa langt borte saa nu kan jeg nok komme tidnok. Med dette Brev afgaa en hel Bunke Aviser som jeg vil haabe du modtager, det er snart længe siden du har faaet nogle. Du har aldrig svaret mig om du modtog Blæksprutten og de andre Bøger i Lübeck. Moder sender dig en lille Kasse til dig som vi adressere til Havnemesterens. Du kan tro vi drikker Kaffe vi har faaet en Sæk fuld paa 124 lb(?) fra Onkel Hakon, og vi vil haabe du kommer hjem og smager paa den. Vi har det alle godt herhjemme og alt er ved det gamle, naar vi undtager

Købmanden rejser fra os paa Onsdag og skal flytte op paa sin Villa paa Søbakken, det er en Broder til Bager Christiansen der skal have Forretningen efter ham, men det er jo ikke sikkert han kan drive det til det Købmanden har drevet det til. Der er temmelig godt at bestille i Værkstedet vi har bygget 3 nye Fiskerbaade, og skal have to op den ene til "S/S Antwerpen" den anden er en lille Lystjolle. Jeg har solgt alle mine Baade for 80 Kr nu har jeg kun Fiskerbaade igen. Hakon & Niels Aage har købt hver en og Jollen har jeg solgt til en Badeanstalt for 25 Kr. Fader vilde ikke have vi maatte ro i dem mere fordi den var saa rank, det kan være vi faar en anden. Nu vil jeg slutte for denne Gang og gratulere dig paa Fødselsdagen fra os alle her hjemme og vær selv hilset fra din hengivne Broder

Niels

Hils Ida naar du skriver til hende

Brev nummer 43: Fader

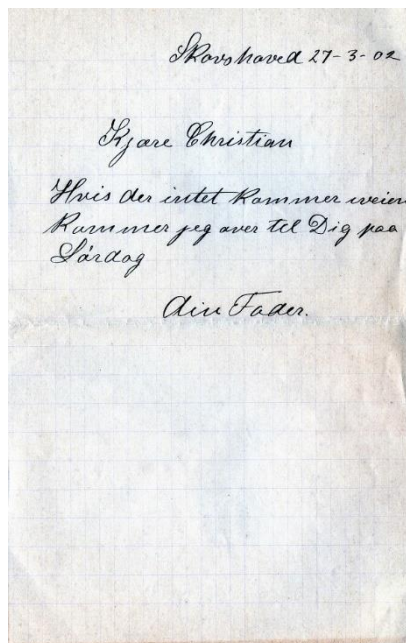
Dette er en kort lille note fra fader – brevet er sendt til Esbjerg. På dette tidspunkt er Ida højgravid og hendes og Christians første barn Grace fødes den 30/3-1902. Det kan være at Faders forsikring om at være rede til at komme over, handler om det.

Skovshoved 27-3-02

Kjære Christian

Hvis der intet kommer iveien kommer jeg over til
Dig paa Søndag

din Fader

Brev nummer 44: Fader

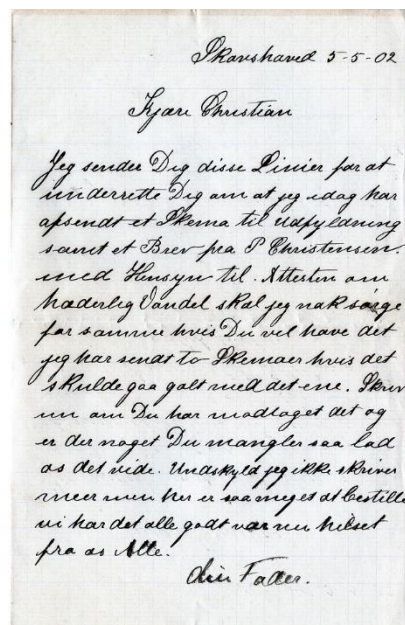
Og her et kort brev, som omtaler en attest for 'hæderlig vandel' – der er ikke mere materiale der omtaler hvorfor det er nødvendigt, men som jeg forstår det er der tale om en slags vidnedbyrd om hæderlighed.

Skovshoved 5-5-02

Kjære Christian

Jeg sender Dig disse Linier for at underrette Dig om at jeg i dag har afsendt et Skema til udfyldning samt et Brev fra P Christensen. med Hensyn til Attesten om hæderlig Vandel skal jeg nok sørge for samme hvis Du vil have det jeg har sendt to Skemaer hvis det skulde gaa galt med det ene. Skriv nu om Du har modtaget det og er der noget Du mangler saa lad os det vide. Undskyld jeg ikke skriver meer men her er saa meget at bestille vi har det alle godt vær nu hilset fra os Alle

Din Fader

Brev nummer 45: Moder og Niels – Lejlighed

Nu er der sket den store ændring i Christians liv, at Grace er født. Det fremgår her, at familien hjælper med at finde et sted hvor Ida kan bo i København, nemlig Nordre Frihavnsvej – i dag omdøbt til Nordre Frihavnsvej.

Skovshoved 26 Juni

Kjære Christian

Nu har jeg endelig faaet Eder en lejlighed paa Nordre Frihavnsvej No 36-2 Sal Lejen er 27 K om Maaneden, den bestaar af 2 (sove) Værelser, en lille Korridor og Køkken og Pulterkammer over Kvisten og (.....) komfur og et Skur til barnevognen, for den kan Aida da ikke bære op af Trapperne, i Korridoren er et frugt Skab som kan benyttes til Gang kloset. Jeg har betalt 10 Kr paa Forskud og 2 Maaneder Leie maa betales som Forud betaling. Jeg vil nu håbe at I maa blive tilfreds og at Aida maa synes

om Leiligheden den er den bedste af alle dem jeg har set

Jeg glæder mig til at hilse paa Aida og den lille Grace som jeg haaber maa komme flinkt over Søen.

Min lille Christian sender vi mange Venlige Tanker og Hilsner fra Fader og Moder og alle dine Søskende.

Du bedes hilse og hendes Familie mange gange fra os

Kjøbenhavn 26 Juni

Kjære Christian

Nu har jeg endelig faaet Eder en Lejlighed paa Nordre Frihavnsvej No 36-2 Sal Lejen er 27 K om Maaneden, den bestaar af 2 (sove) Værelser, en lille Korridor og Køkken og Pulterkammer over Kvisten og (.....) komfur og et Skur til barnevognen, for den kan Aida da ikke bære op af Trapperne, i Korridoren er et frugt Skab som kan benyttes til Gang kloset. Jeg har betalt 10 Kr paa Forskud og 2 Maaneder Leie maa betales som Forud betaling. Jeg vil nu håbe at I maa blive tilfreds og at Aida maa synes

* om Leiligheden, den er den bedste af alle dem jeg har set.

Jeg glæder mig til at hilse paa Aida og den lille Grace, som jeg haaber maa komme flinkt over Søen.

Min lille Christian sender vi mange Venlige Tanker og Hilsner fra Fader og Moder og alle dine Søskende.

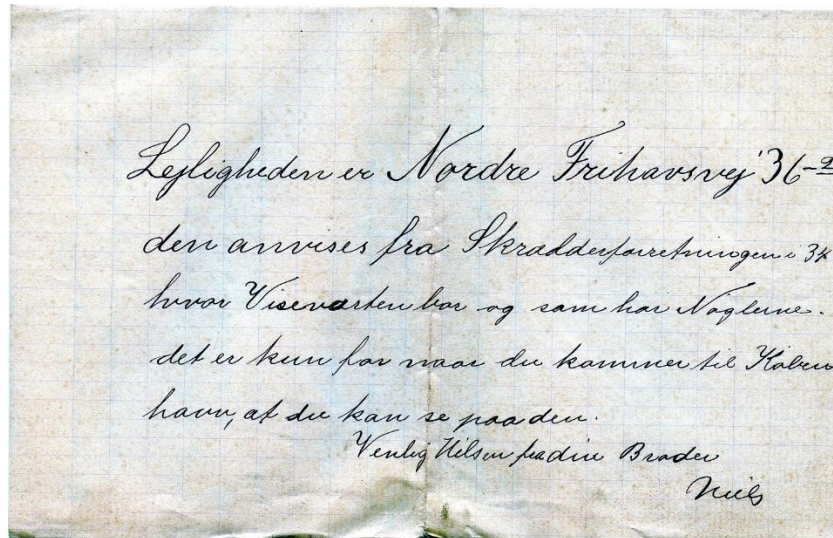
Du bedes hilse og hendes Familie mange gange fra os

Og i samme brev, følgende note fra Niels:

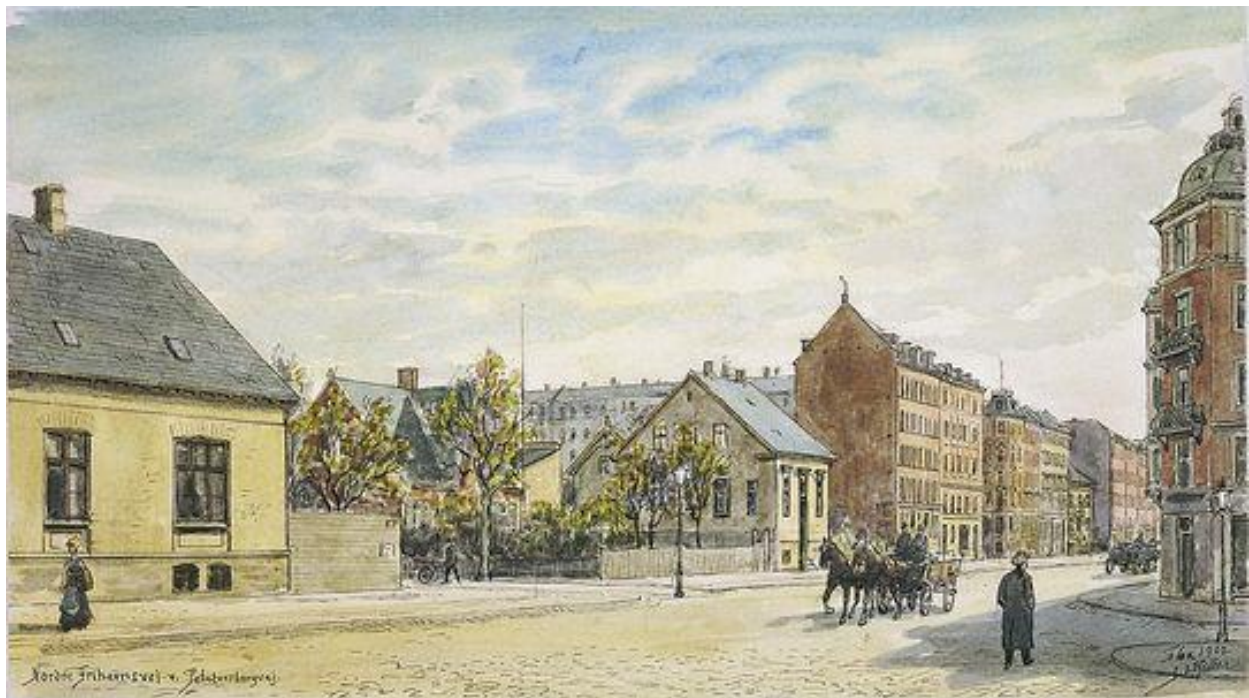
Lejligheden er Nordre Frihavnsvej 36, 2 den anvises fra Skrædderforretningen i 34 hvor Viceværten bor og som har Nøglerne. Det er kun naar du kommer til København at du kan se paa den

Venlig Hilsen fra din Broder

Niels.

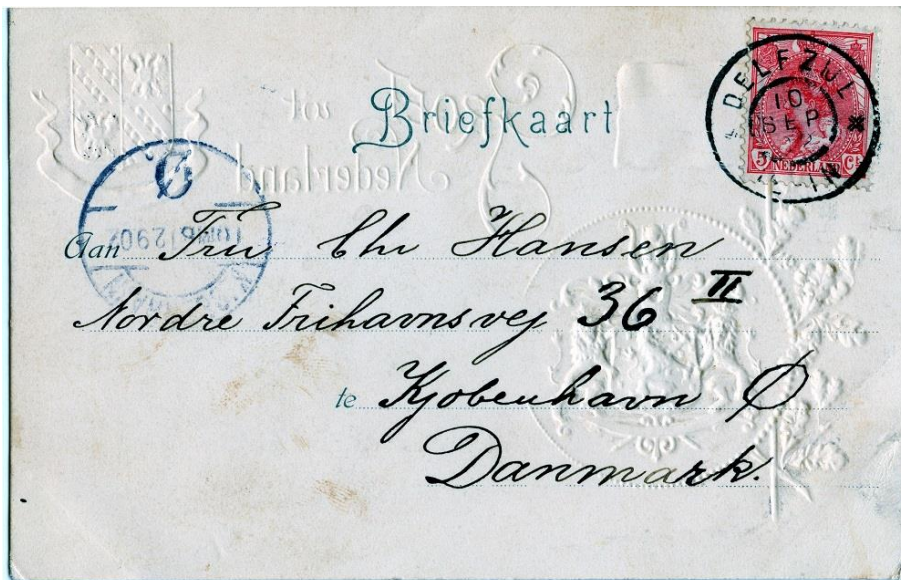
Nedenfor Nordre Frihavnsvej i 1902 lige ved Petersborgvej. Det er ganske nær ved nummer 36 hvor Ida og Christian lejede en lejlighed (den ville ligge nogle få huse til venstre for det gule hus).

Kort nummer 46: Til Ida Jane

Der er en del postkort fra Christian til Ida Jane, dette er adresseret til Nordre Frihavnsvej, så på dette tidspunkt har Ida Jane altså boet i Danmark med Grace

Fru Chr Hansen
Nordre Frihavnsvej 36 II
Kjøbenhavn Ø
Danmark

Delfzul 10/9 1902

Dear Ida!

We will leave after dinner for Methil I hope you and baby is well with very best love and kiss for you and Grace from yours

Christian

Brev nummer 47: Niels

Igen en venlig hilsen fra bror Niels med lidt dagligdags ting fra en kold vinter.

Skovshoved den 4-12-02

Kære Christian!

Jeg har i dag faaet et Kort fra dig og takker dig derfor. Moder har ligeledes faaet Brev fra dig. Jeg er ked over at du ikke har modtaget nogle Blade fra mig. Jeg har sendt dem til Svendborg men de kom jo for sent, da vi mente I kom til at ligge der Søndag over, men nu maa jeg skrive over til Posthuset om at faa at vide hvor de er henne. Du skriver det er koldt i Riga, du kan tro det er ikke varmt her vi har 6-7 Graders Kulde om

Skovshoved den 4-12-02.

Kære Christian!

Jeg har i Dag faaet et Kort fra dig og takker dig derfor. Moder har ligeledes faaet Brev fra dig. Jeg er ked over at du ikke har modtaget nogle Blade fra mig. Jeg har sendt dem til Svendborg men de kom jo for sent, da vi mente I kom til at ligge der Søndag over, men nu maa jeg skrive over til Posthuset om at faa at vide hvor de er henne. Du skriver det er koldt i Riga, du kan tro det er ikke varmt her vi har 6-7 Graders Kulde om

om Natten saa alle Søerne kan bære. Der er ogsaa noget Is paa Øresund. Dampene kommer ind og ere overisede. I har vel ogsaa haft noget, men det smelter vel nok naar I kommer til Frankrig. Du kan tro de rydder svert op her paa Strandvejen, nu gaar alle de store Hække i Løbet, saa her kommer vist ikke til at se saa pænt ud til Sommer. men det vil vel ikke vare saa længe uden det vokser til igen. Her er jo en Del at Vejvæsnet ikke ere kommen overens med om Prisen for Jorden der er jo

om Natten saa alle Søerne kan bære. Der er ogsaa noget Is paa Øresund. Dampene kommer ind og ere overisede. I har vel ogsaa haft noget, men det smelter vel nok naar I kommer til Frankrig. Du kan tro de rydder svert op her paa Strandvejen, nu gaar alle de store Hække i Løbet, saa her kommer vist ikke til at se saa pænt ud til Sommer men det vil vel ikke være saa længe uden det vokser til igen. Her er jo en Del at Vejvæsnet ikke ere komme overens med om Prisen for Jorden der er jo

Fader imellem, men i morgen kommer de igen for at forhandle nu kommer det jo an paa hvor meget Fader faar for det.
Vi fik Brev fra Anders i forgaars han mener at kunne komme hjem til Jul, det kunde jo være morsomt nu har han jo været en god tid borte og der er ikke saa meget at bestille dernede.

Der er heller ikke meget at bestille i Værkstedet der er ikke mere end en lille Lodsbaad at lave i Stand. Fader var nede med Prammen fra Frederiksborg der har været herhjemme der er komne nye

Fader imellem, men imorgen kommer de igen for at forhandle nu kommer det jo an paa hvor meget Fader faar for det.
Vi fik Brev fra Anders i forgaars han mener at kunne komme hjem til Jul, det kunde jo være morsomt nu har han jo været en god Tid borte, og der er ikke saa meget at bestille dernede.
~~der er heller ikke meget~~ Der er heller ikke meget at bestille i Værkstedet der er ikke mere end en lille Lodsbaad at lave i Stand. Fader var nede med Prammen fra Frederiksborg der har været herhjemme der er komne nye

Bundbrædder i den og et Par nye Planker i Bunden.
Jørgen Hellerup kørte for dem du kan tro det var en kold Tur jeg var ikke med ellers havde jeg vist været mere død end levende da naar jeg kom hjem Olsen og Edvard og Svend var med.
Nu vil jeg slutte for denne Gang med Haab om du maa komme hjem til Julen
J ved vel ikke noget endnu?
Venlig Hilsen fra os alle din hengivne Broder
Niels.

Bundbrædder i den og et Par nye Planker i Bunden.

Jørgen Hellerup kørte for dem du kan tro det var en kold Tur jeg var ikke med ellers havde jeg vist været mere død end levende naar jeg kom hjem. Olsen og Eduard og Svend var med. Nu vil jeg slutte for denne Gang med Haab om du maa komme hjem til Julen
I ved vel ikke noget endnu?

Venlig Hilsen fra os alle din hengivne Broder

Niels

Brev nummer 48: Moder

Dette ”brev” – skrevet på et stykke pap - fra Moder til Christian er ikke dateret; kun kan vi se, at Grace er født, og at Ida Jane har været i Danmark, men at Emma ikke kunne nå at sige farvel. Så jeg sætter det til 1903. Måske det kan blive mere klart på anden vis.

Kjære Christian, jeg har i Dag sendt en stor Kurv, men med kun lidt i, som jeg vil bede Dig ikke at forsmå, og som jeg haaber Du maa modtage i hel Stand, Ja kjære Christian, der skulle været gemt lit af kransekagen, fra Konfirmationen, men den der gemmer til Natten gemmer til Katten; alting gaar ellers ved det gamle her hjemme.

Nils har det ved det gamle, maaske lidt sløiere er din Aida og Grace hos Dig vi længes snart efter Dem Aida maa ikke være vred for at jeg ikke kom da hun skulle Reise, men jeg kunne ikke. Skriv nu et par ord før Du seiler om Du har modtaget alt tilsend. Venlig hilsen fra hjemme og fra Moder

*Kjære Christian, jeg har i Dag
sendt en stor Kurv, men med kun lidt
i, som jeg vil bede Dig ikke at forsmå,
og som jeg haaber Du maa modtage
i hel Stand, Ja Kjære Christian, der
skulle været gemt lit af kransekagen,
fra Konfirmationen, men den der
gemmer til Natten gemmer til Katten;
alting gaar ellers ved det gamle her
hjemme.*

*Nils har det ved det gamle, maaske
lidt sløiere er din Aida og Grace
hos Dig vi længes snart efter Dem
Aida maa ikke være vred for at
jeg ikke kom da hun skulle
Reise, men jeg kunne ikke.
Skriv nu et par ord før Du seiler
om Du har modtaget alt tilsend.
Venlig hilsen fra hjemme
og fra Moder.*

En kat anno 1888 tegnet af kunstmaleren Søren Lund.

Brev nummer 49: Niels

En lille rapport fra Niels, både lidt praktisk hjælp, Niels fortæller at han og Edvard har besøgt Ida i København, og så er der også lidt om værkstedets forretning.

Skovshoved 16-1-03

Kære Christian!

Vil du ikke være saa god at skrive en Fuldmagt for at fader kan Sørge for, at du faar Bonus i Livsforsikringsselskabet, men den maa være underskrevet af to Mand og sendes os hurtigst mulig da Pengene snart skal have det er vist dit Bogstav den 23 ds, saa der er jo ikke saa længe til. Vi har først i dag faaet Meddelelse

om at I er gaaede fra Liban der stod ogsaa forneden af Kortet, at Kontoret heller ikke havde faaet Meddelelse før. Jeg og Eduard var inde hos Ida i aftes hun kommer vist herud paa Søndag og bliver nogle Dage det er jo godt Vejr. Jeg vil haabe du ikke glemmer at lave hvad du har lovet du har vel ikke saa meget Tid? Her er ellers ikke noget Nyt, det er jo ikke meget Liv herhjemme det er jo en død Tid der er kommet noget at bestille i Værkstedet det er to Rusebaade Fader fik Brev fra Burmeister om at give Tilbud paa 12 Baade, men det er af Fyrretræ saa der er vidst ikke noget at lave for fader det er noget der gaar til Nordmændene men der er var to Egetræsbaade dem haaber Fader han faar.

Skovshoved den 16-1-03

Kære Christian!

Vil du ikke være saa god at skrive en Fuldmagt for at Fader kan sørge for, at du faar Bonus i Livsforsikringsselskabet, men den maa være underskrevet af to Mand og sendes os hurtigst mulig da Pengene snart skal have det er vist dit Bogstav den 23 ds, saa der er jo ikke saa længe til. Vi har først i dag faaet Meddelelse om, at I er gaaede fra Liban der stod ogsaa forneden af Kortet, at Kontoret heller ikke havde faaet Meddelelse før

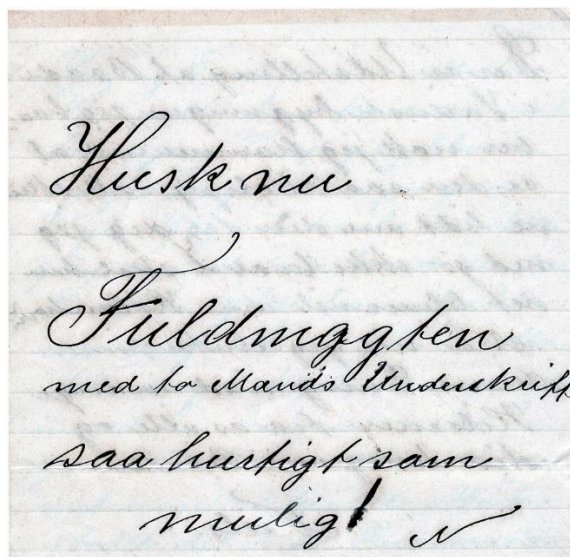
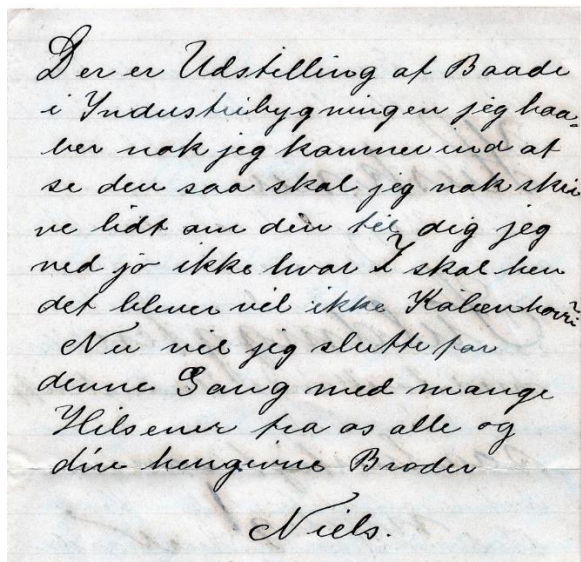
Jeg og Eduard var inde hos Ida i aftes hun kommer vist herud paa Søndag og bliver nogle Dage det er jo godt Vejr. Jeg vil haabe du ikke glemmer at lave hvad du har lovet mig du har vel ikke saa meget Tid? Her er ellers ikke noget Nyt, det er jo ikke meget Liv herhjemme det er jo en død Tid der er kommet noget at bestille i Værkstedet det er to Rusebaade Fader fik Brev fra Burmeister om at give Tilbud paa 12 Baade, men det er af Fyrretræ saa der er vidst ikke noget at lave for Fader det er noget der gaar til Nordmændene, men der var to Egetræsbaade dem haaber Fader han faar

Der var en Udstilling af Baade in Industribygningen
 jeg haaber nok jeg kommer ind at se den saa skal jeg
 nok skrive lidt om den til dig jeg ved jo ikke hvor I skal
 hen det bliver vel ikke København? Nu vil jeg slutte for
 denne Gang med mange Hilsener fra os alle og din
 hengivne Broder

Niels

Husk Nu
 Fuldmagten
 Med to Mands Underskrift
 Saa hurtigt som mulig!

N

Industriudstillingsbygningen på Vesterbrogade i København; tegning af Peter Tom-Petersen fra 1917.

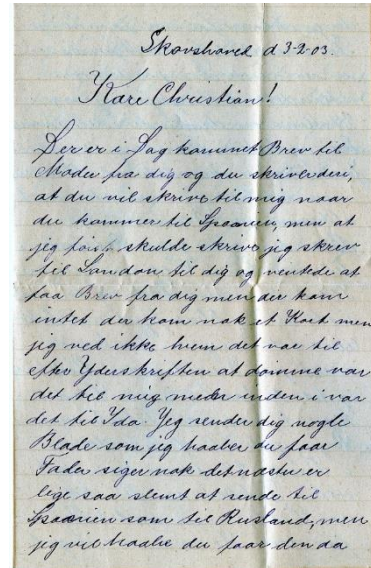
Brev nummer 50: Niels

Endnu en hilsen fra Niels hvor han beder sin Broder om at skrive lidt mere til ham, med dramatiske historier også om et forlis og en brand.

Skovshoved 3-2-03

Kære Christian!

Der er i Dag kommet Brev til Moder fra dig og du skriver deri, at du vil skrive til mig naar du kommer til Spanien, men at jeg først skulde skrive jeg skrev til London til dug og ventede at faa brev fra dug men der kom intet der kom nok et Kort men jeg ved ikke hvem det var til efter Yderskriften at dømme var det til mig men inden i var det til Ida. Jeg sender dig nogle Blade som jeg haaber du faar Fader siger nok det næsten er lige saa slemt at sende til Spanien som til Rusland, men jeg vil haabe du faar den da

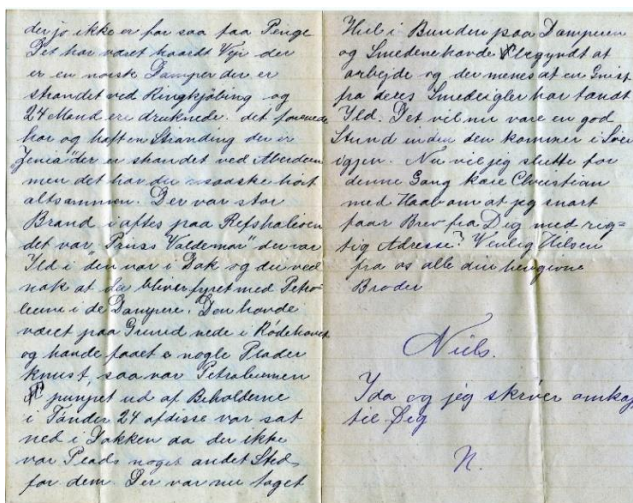

der jo ikke er for saa faa Penge. Det har været haardt Vejr, der er en norsk damper der er strandet ved Ringkjøbing og 24 Mand ere druknede. Det forenede har og haft en Stranding der er "Jenia" der er strandet ved Aberdeen men det har du maaske hørt alt sammen. Der var stor Brand iaftes paa Refshaleøen det var "Prins Valdemar" der var Ild i den var i Dok og du ved nok at der bliver fyret med Petroleum i de Dampere. Den havde været paa Grund nede i Rødehavet og havde faaet nogle Plader knust, saa var Petroleumten pumpet ud af Beholderne i Tønder 24 af disse var sat ned i Dokken da der ikke var Plads noget andet Sted for dem. Der var nu taget Hul i Bunden paa Damperen og Smedene havde begyndt at arbejde og der menes at en Gnist fra deres Smedeigler har tændt Ild. Det vil nu vare en god Stund inden den kommer i Søen igjen. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med Haab om at jeg snart faar Brev fra Dig med rigtig adresse? Venlig Hilsen fra os alle din hengivne Broder

Niels

Ida og jeg skriver om kap til Dig

N

Den uheldige båd "Prins Valdemar"

Brev nummer 51: Onkel Anders

Onkel Anders – eller Andrew som han kaldte sig - er Faders bror, Anders Peder Hansen. Han rejste fra Danmark og ankom til Melbourne den 21. marts 1886 med S/S "Orient". Der nedsatte han sig som baadebygger, stiftede familie og fik en søn og en datter. Nedenfor ses han som den 4. mand fra højre, i bageste række. Freeman, hans søn, står som nummer 2 fra højre (bageste række) – her på et foto fra 1913.

Queenscliff 9-3-1903

Kjære Christian

It was with great pleasure we again received letter from you (Riga) and we are glad to hear that you are all well, a week ago I wrote to your father and send a newspaper (the Australian) in which your Auntie Sara send two little pieces of lace for your little girl there were also an Envelope with a few stamps intended for your brothers. I hope you will receive it all right. I got the book with all views & particulars about Copenhagen which is very interesting also Verdens Speilet

I see you have not forgotten how we used to spend Xmas at home yes Christian Childhood very soon disappears for never to return. You are talking about directions to find the house where you are living, yes Perfect I would loose myself coming to Trianglen you may think that it will never happen but do not make to sure. I have got a very great desire to once more see you all. I wish we had a little of the cold weather you experienced in Riga. Today is Sunday and a very hot one we have had the heat up to 106 degrees in the shadows and it is pretty warm then, the flies are also very bad in the summer especially the blowflies if the table was left for five minutes the meat would be crawling. I prefer the winter very much. I have got plenty of work at present and think to have a

I see you have not forgotten how we used to spend Xmas at home yes Christian Childhood very soon disappears for never to return. You are talking about directions to find the house where you are living, yes Perfect I would loose myself coming to Trianglen you may think that it will never happen but do not make to sure. I have got a very great desire to once more see you all. I wish we had a little of the cold weather you experienced in Riga. Today is Sunday and a very hot one we have had the heat up to 106 degrees in the shadows and it is pretty warm then, the flies are also very bad in the summer especially the blowflies if the table was left for five minutes the meat would be crawling. I prefer the winter very much. I have got plenty of work at present and think to have a

run of it for a four months. in my next letter I shall send you a photo of the inside of my workingshop with a new boat on the stock a man that is working for me and myself. I got it taken yesterday if at anytime you should hear of a Danish vessel coming here let me know. I think there is very few and far between them. Do you think you could manage to have got a map of Copenhagen at the present day I should like very much to have got a good one. I suppose you will say (uncle is a humbug) but never mind when I come home I shall take Ida & Grace med mig paa Dyrehavsbakken, to make it up when I was home there was a steamer by the name of Dana belonging to Elsinore the chief Engineer

run of it for a four months. in my next letter I shall send you a photo of the inside of my workingshop with a new boat on the stock a man that is working for me and myself. I got it taken yesterday if at anytime you should hear of a Danish vessel coming here let me know. I think there is very few and far between them. Do you think you could manage to have got a map of Copenhagen at the present day I should like very much to have got a good one. I suppose you will say (uncle is a humbug) but never mind when I come home I shall take Ida & Grace med mig paa Dyrehavsbakken, to make it up when I was home there was a steamer by the name of Dana belonging to Elsinore the chief Engineer

name was Laurits Larsen he was a great friend of mine. I wonder where he is now if anytime you should come across him do not forget to mention my name. I do not suppose it matters much that I am sending the most of my correspondence to your fathers place but I always feel more sure about sending them to him as I do not think he will never shift out of the old nest. I do not know if my letters are interesting to you. I was always a poor hand at it as for yours they are always welcome (to extreme) the children are standing here worrying me to come down to the beach for a swim so with love from all to Ida, Grace and yourself I remain yours affectionate uncle
Andrew

name was Laurits Larsen he was a great friend of mine. I wonder where he is now if anytime you should come across him do not forget to mention my name. I do not suppose it matters much that I am sending the most of my correspondence to your fathers place but I always feel more sure about sending them to him as I do not think he will never shift out of the old nest. I do not know if my letters are interesting to you. I was always a poor hand at it as for yours they are always welcome (to extreme) the children are standing here worrying me to come down to the beach for a swim so with love from all to Ida, Grace and yourself I remain yours affectionate uncle
Andrew

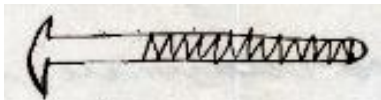
Brev nummer 52: Niels

Følgende brev fra Niels vil jeg lade tale for sig selv.

Skovshoved den 6 August 1903

Kære Kristian.

Jeg har i Dag afsendt nogle aviser til Dig til Rotterdam, som jeg vil haabe du modtager du kan jo sende mig et Kort naar du faar dem. Det var kedeligt du ikke kunde faa Bøger, det kan jo være I kommer til en større By denne Gang. Der er noget jeg gerne vil have du skulle lave til mig det skulle være et par Skruer til et Par Klemmer naar jeg skal til at bygge en lille Baad Vinter. De skulle være som denne Tegning:

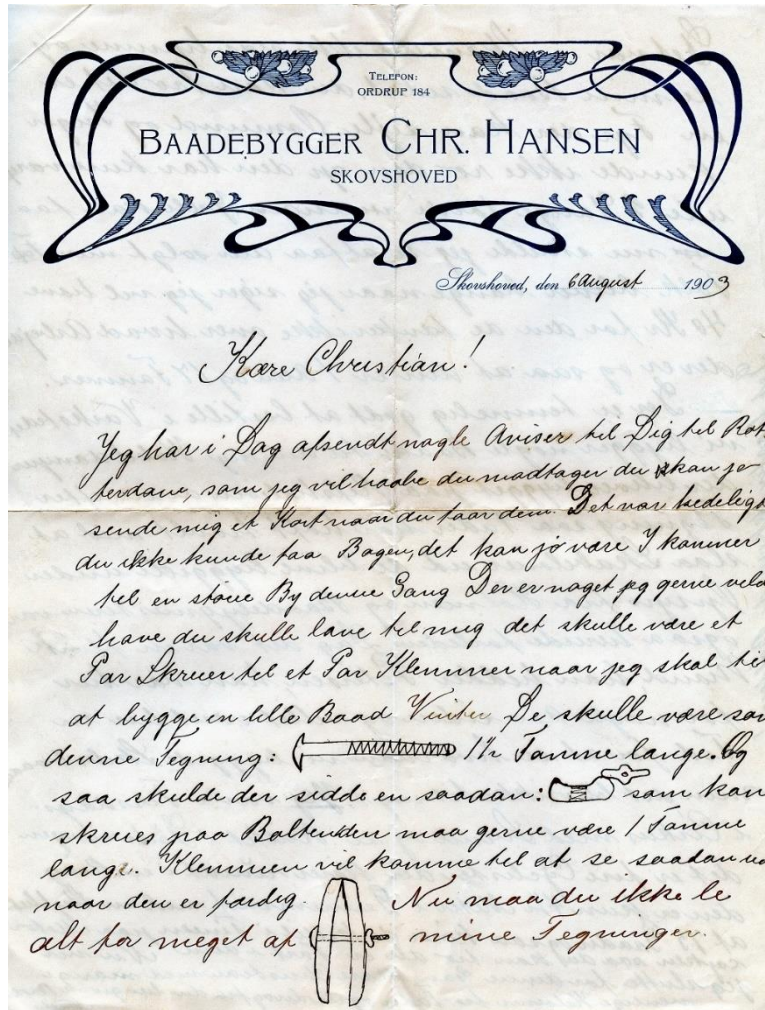
1½ Tomme lange. Og saa skulde der sidde en saadan:

Som kan skrues paa Bolten den ma gerne være 1 Tomme lang. Klemmen vil komme til at se saadan ud naar den er færdig:

Nu maa du ikke le alt for meget af mine tegninger.

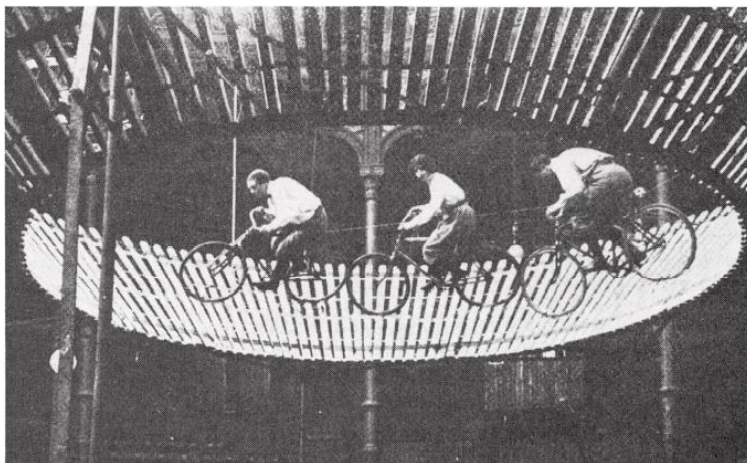

Det var en skam du ikke var hjemme og se min Baad sidst, du kan tro det er en Fyr der kan sejle. Osmund og Inger kunde ikke ro den op den har kun været ude 2 Gange fordi vi ingen Jolle kan faa nu skulde jeg se at faa den solgt men Falk bliver bange naar jeg siger jeg vil have 40 Kr for den de tænker ikke over hvad Arbejde der er og saa at den er 1 Alen og 17 Tommer. Der er temmelig godt at bestille i Værkstedet vi bygger nogle Baade til den nye Kabeldamper der bliver bygget paa Refshaleøen de ere efter Tegning saa fader har haft travlt med at slaa Skabelonen ud de blive byggede under Opsyn fra Holmen og Baadebygmesteren var ogsaa hernede forleden Dag det var en flink Mand, han hedder Petersen, han var her for nogle Aar siden og villet været her en Tid for at see hvordan vi byggede Skibsbaadene men det blev ikke til noget. Jeg var i Tirsdags i Cirkus med Svend og se Ridtet i Dødsringen det er fine Cyclister der kører rundt i en ring der er kun 4½ Meter i Gennemsnit med en Stejlhed af 75 Grader og saa køre de 10 Mil i Timen paa Motorcykler saa du kan tro der er fart i dem. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange venlige hilsner fra fader og moder og fra din hengivne Broder Niels

Det haster ikke med Boltene

Cirkus Beketow der i august 1903 gæstede København og optrådte i cirkusbygningen med både cykler og motorcykler – som her på en flettet ring der først lå på jorden og så blev hejst op mens de dristige cyklister for rundt i cirkler

Det var en Skam du ikke var hjemme og se min Baad sidst, du kan tro det er en Fyr der kan sejle. Osmund og Inger kunde ikke ro den op den har kun været ude 2 Gange fordi vi ingen Jolle kan faa nu skulde jeg se at faa den solgt men Falk bliver bange naar jeg siger jeg vil have 40 Kr for den de tænker ikke over hvad Arbejde der er og saa at den er 1 Alen og 17 Tommer. Der er temmelig godt at bestille i Værkstedet vi bygger nogle Baade til den nye Kabeldamper der bliver bygget paa Refshaleøen de ere efter Tegning saa fader har haft travlt med at slaa Skabelonen ud de blive byggede under Opsyn fra Holmen og Baadebygmesteren var ogsaa hernede forleden Dag det var en flink Mand, han hedder Petersen, han var her for nogle Aar siden og villet været her en Tid for at see hvordan vi byggede Skibsbaadene men det blev ikke til noget. Jeg var i Tirsdags i Cirkus med Svend og se Ridtet i Dødsringen det er fine Cyclister der kører rundt i en ring der er kun 4½ Meter i Gennemsnit med en Stejlhed af 75 Grader og saa køre de 10 Mil i Timen paa Motorcykler saa du kan tro der er fart i dem. Nu vil jeg slutte for denne Gang kære Christian med mange venlige hilsner fra fader og moder og fra din hengivne Broder Niels

Nummer 53: Et notat

Et lille arbejdsrelateret notat, dette må være fra kontoret.

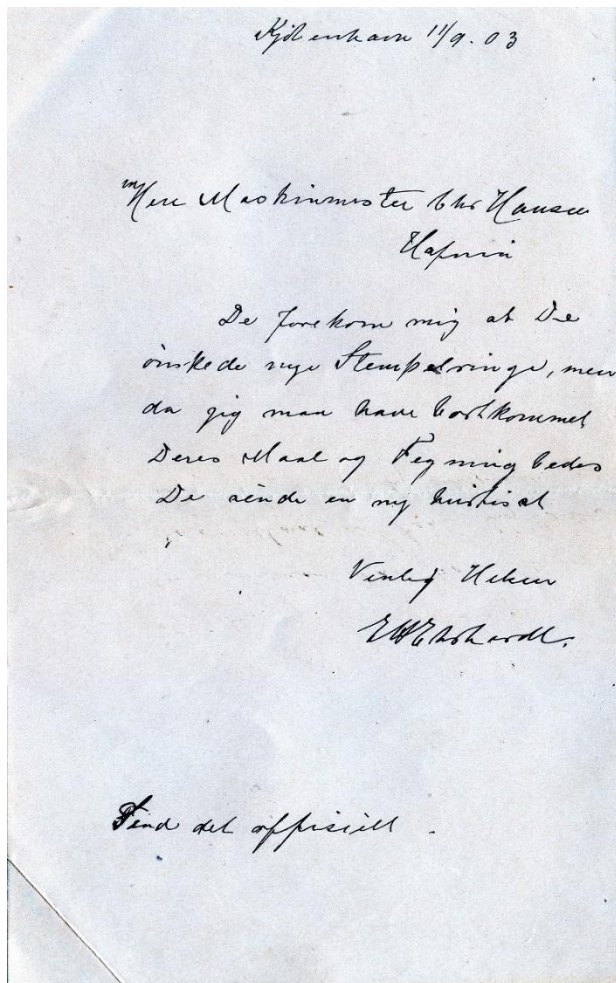
Kjøbenhavn 11/9-03

*Herr maskinmester Chr Hansen
Hafnia*

*Det forekom mig at De Ønskede nye
Stempelringe, men da jeg ma have bortkommet
Deres Maal og Tegning bedes De sende mig en
ny hurtigst*

*Venlig Hilsen
E.M.Eberhardt*

Send det officielt

På dette tidspunkt sejlede Christian på S/S "Hafnia" – fotografi nedenfor. Så vidt jeg kan finde ud af var det bygget i 1888 på Helsingør Jernskibsværft & Maskinbyggeri. Det ejedes af Dampskibsselskabet "Kjøbenhavn", med P. L. Fisker i ledelsen (hans navn optræder flere steder, som fx i **Brev nummer 10: Fader**).

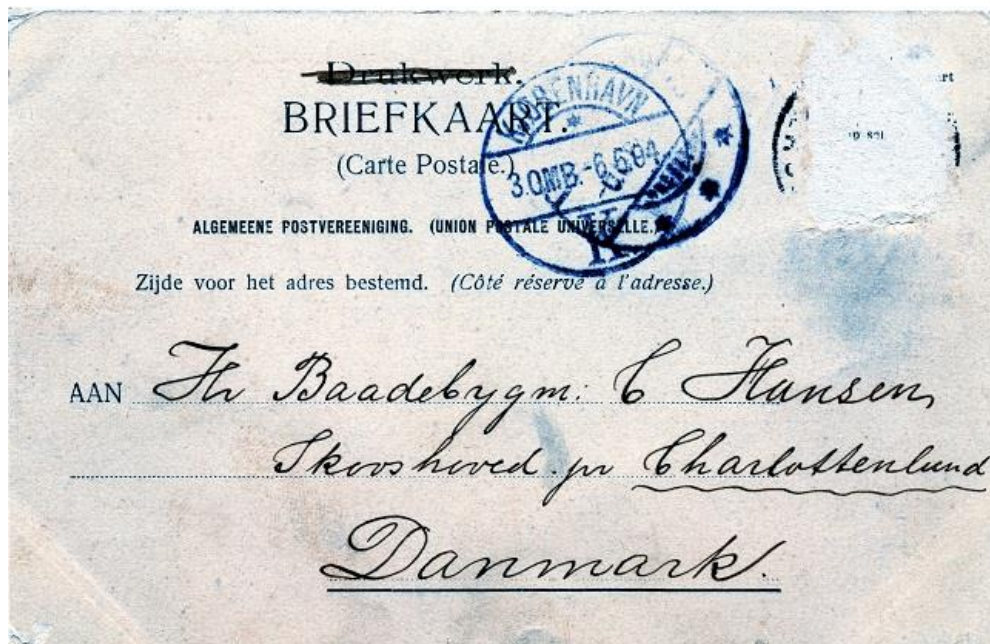

Kort Nummer 54: fra Dordrecht

Kort fra Christian til familien i Skovshoved. Der er en del af disse kort, her et enkelt eksempel.

DORDRECHT
4-6-04

Dette er Pladsen hvor vi lossere Lasten vi ligger ligesom i en Have. Kjærlig Hilsen til Eder alle Christian

Brev nummer 55: Niels

Der er en pause i brevene (eller der mangler måske nogle) – men her igen brev fra Niels.

Skovshoved d 3 Septbr 1904

Kære Christian!

Jeg har i Dag afsendt den lille Baad til dig og vil haabe at den kommer hel over. Lad mig nu høre hvad kaptajnen siger naar han faar den, og hvad du selv syntes om den, det er hjemmelavet det hele. Ingeborg er ovre i Aarhus du har maaske allerede talt med hende hvis ikke du har det saa bor hun i Ryesgade 5. Vi har det alle godt og haaber ogsaa at du er ved godt Helbred. Jeg havde Kort fra Ida forleden og jeg sendte et til hende i Tirsdags. Nyt er her ikke noget af, der er dygtigt at bestille og Værkstedet "DFDS" bestiller den ene Baad efter den anden

det er siden den nye Lov er traadt i Kraft og saa har Norges forlis jo ogsaa gjort sit til at de skulle have flere Baade

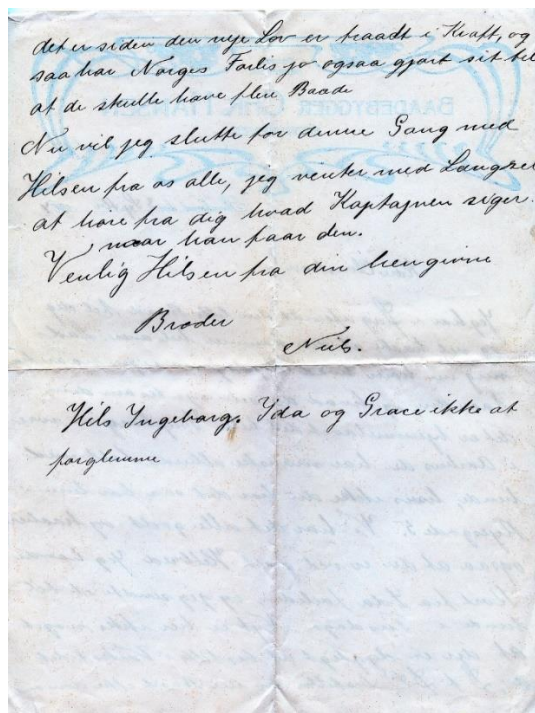
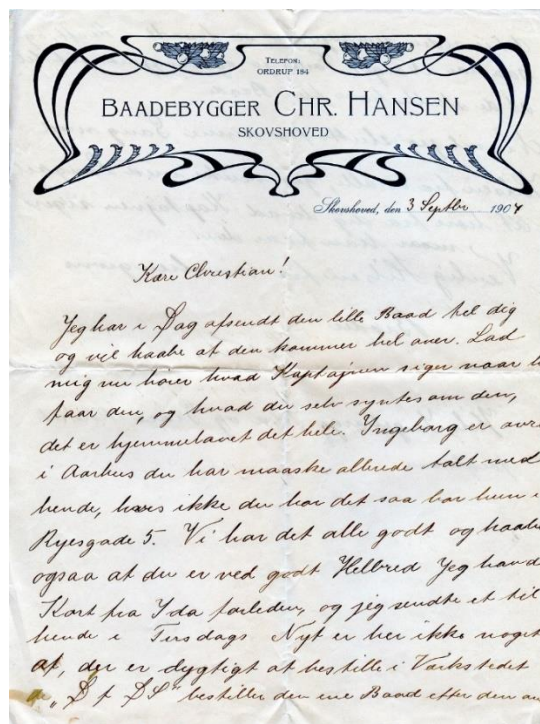
Nu vil jeg slutte for denne Gang med Hilsen fra os alle, jeg venter med Længsel at høre fra Dig hvad Kaptajnen siger naar han faar den.

Venlig Hilsen fra din hengivne

Broder

Niels

Hils Ingeborg, Ida og Grace ikke at forglemme

I brevet beretter Niels om S/S Norges forlis. Fra Wikipedia fremgår det, at det er et ganske katastrofalt forlis, der fandt sted d. 28. juni 1904, som anses for at være det største enkeltstående ulykke i dansk søfartshistorie. Her nedenfor "S/S Norge". Det er skibe som disse baadebyggeren leverede redningsbåde og lignende til.

Brev nummer 56: Niels' sidste brev

Dette brev fra Niels er det sidste han skriver. 3 uger senere dør han .... det er vemodigt. Og så alligevel så har dette unge menneske altså efterladt nogle breve, fra en nu snart fjern tid, der beretter om en dansk håndværkerfamilie i Skovshoved. Hans person står frem for os i melodien og farverne i hans breve, og også stemningen i hans skrift. Det vemodige er, at han ikke fik et fuldt liv i den omgang. Men her i brevene lever han, og jeg hilser ham venligt i det fjerne.

Skovshoved den 31 Juli 1905

Kære Christian!

Det er nu snart længe siden, at vi to har skrevet lidt til hinanden, du har vist glemt Adressen herhjemme til, et lille Kort kunde der godt falde af til mig engang imellem det har der da gjort før, naa det skal du nu ikke bryde dig om, jeg har jo ikke været for flittig til selv at skrive. Jeg kan meddele dig, at Fader har faaet de to Lodsbadde at bygge, der var ikke noget i Vejen med Pengene. Fader fik jo skrevet en Kontrakt oppe hos Simonsen paa stemplet

Skovshoved den 31 Juli 1905

Kære Christian!

Det er nu snart længe siden, at vi to har skrevet lidt til hinanden, du har vist glemt Adressen herhjemme til, et lille Kort kunde der godt falde af til mig engang imellem det har der da gjort før, naa det skal du nu ikke bryde dig om, jeg har jo ikke været for flittig til selv at skrive. Jeg kan meddele dig, at Fader har faaet de to Lodsbadde at bygge, der var ikke noget i Vejen med Pengene. Fader fik jo skrevet en Kontrakt oppe hos Simonsen paa stemplet

Papir, der er ændret saaledes, at Pengene betales i 3 Gange, de første naar Stævn og Køl ere rejste, anden Gang naar Dækket er lagt, og de sidste naar Baaden er prøvet her. Det var en sjælden pæn og høflig Mand den Lods her var nede, han kunde ikke lide Russerne og Franskmændene, der gik Skib til St. Petersborg i Fredags, det var "Louise", nej det vil jeg ikke med, det er fransk, saa bliver jeg her heller en Uge til, der er fransk Besætning ombord. Det er jo ellers en god Forretning om alt gaar godt og vel, Fader skal have 6,150 Kr for hver, foruden Ballast, der koster 600 Kb. Det er jo heller

Papir, der er ændret saaledes, at Pengene betales i 3 gange, de første naar Stævn og Køl ere rejste, anden Gang naar Dækket er lagt, og de sidste naar Baaden er prøvet her. Det var en sjælden pæn og høflig Mand den Lods her var nede, han kunde ikke lide Russerne og Franskmændene der gik Skib til St. Petersborg i Fredags, det var "Louise", nej det vil jeg ikke med, det er fransk, saa bliver jeg her heller en Uge til, der er fransk Besætning ombord. Det er jo ellers en god Forretning om alt gaar godt og vel, Fader skal have 6150 Kr for hver, foruden Ballast, der koster 600 Kr. Det er jo heller

ikke saa billigt at faa den til Kronstadt det koster 600 Kr, og alene Kobberklinkerne til hver Baad kommer paa over 200 Kr. ligeledes skal der 3 Lanterner til 150 Kr og Kompass til 75 Kr. Her er ikke noget Nyt, jeg kommer ikke uden for en Dør, jeg har gaaet med daarligt Ben i 2 Maaneder det var en stor Bløse oven paa Foden saa jeg har ikke kunnet faa Sko paa, saa du kan vel forstaa, det er ikke lige morsomt hver Dag, jeg er i det hele taget ikke saa rask som jeg kunde ønske at være. Det var da godt Ida og Grace

ikke saa billigt at faa den til Kronstadt det koster 600 Kr, og alene Kobberklinkerne til hver Baad kommer paa over 200 Kr. ligeledes skal der 3 Lanterner til 150 Kr og Kompass til 75 Kr. Her er ikke noget Nyt, jeg kommer ikke uden for en Dør, for jeg har gaaet med daarligt Ben i 2 Maaneder det var en stor Bløse oven paa Foden saa jeg har ikke kunnet faa Sko paa, saa du kan vel forstaa, det er ikke lige morsomt hver Dag, jeg er i det hele taget ikke saa rask som jeg kunde ønske at være. Det var da godt Ida og Grace

Jeg Lov at gaa med, det havde jo ellers været et slemt Skaar i Fornøjelsen, om de skulle rejst hjem. Jeg skal hilse fra Moder og sige Tak for ~~Frø~~ Klaret. Nu vil jeg slutte med mange Hilsener til Ida og Grace og vær selv hilset mange Gange fra os alle herhjemme din hengivne Broder
Niels

Du har maaske set at det var i Avisen ^{Dagen} efter om Baadene.

Det er sommetider Pennen gør Strike, men du kan vel nok finde ud af det
N.

fik Lov at gaa med, det havde jo ellers været et slemt Skaar i Fornøjelsen, om de skulle rejst hjem. Jeg skal hilse fra Moder og sige Tak for Kortet. Nu vil jeg slutte med mange Hilsener til Ida og Grace og vær selv hilset mange Gange fra os alle herhjemme din hengivne Broder

Niels

Du havde maaske set at det var i avisen Dagen efter om Baadene

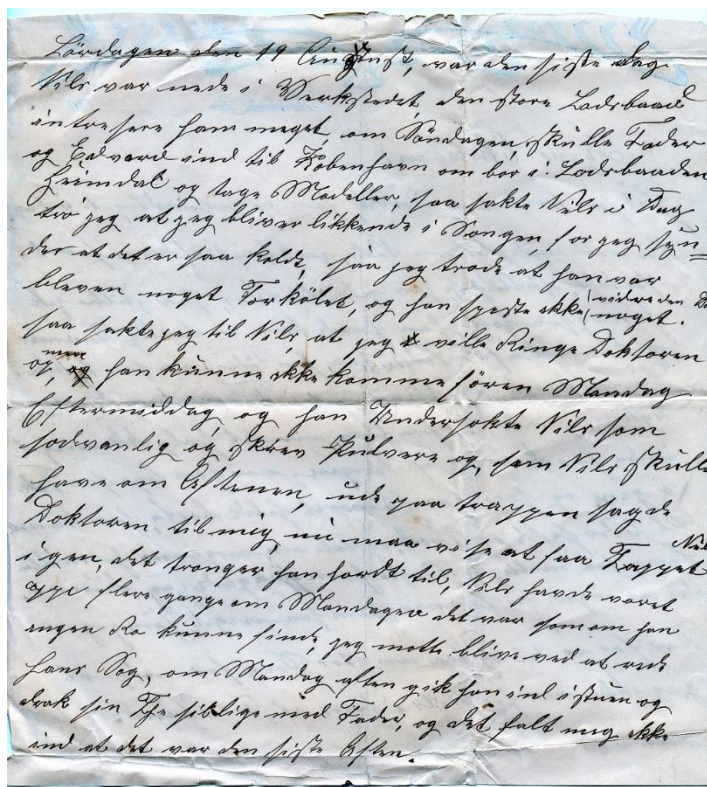
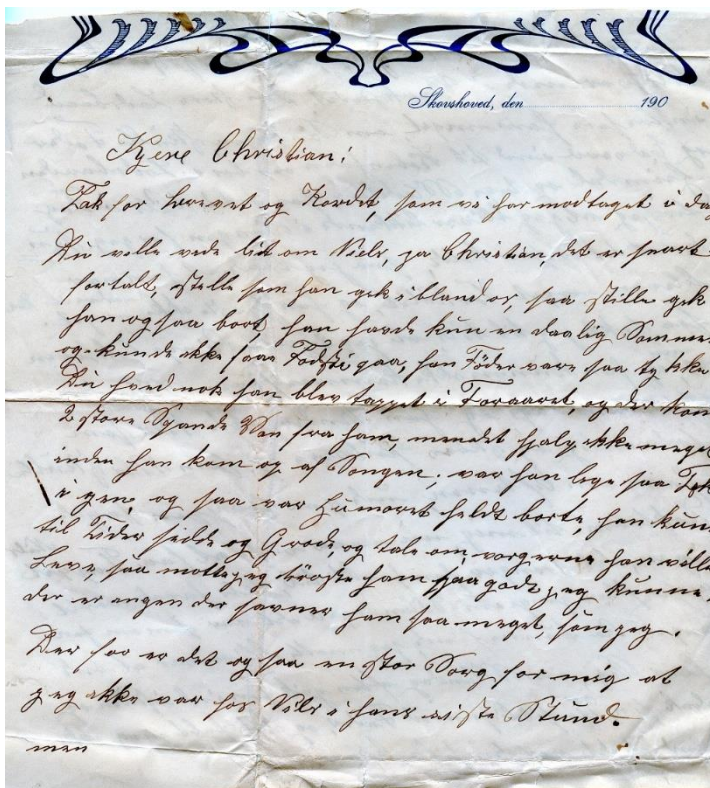
Det er sommetider Pennen gør Strike, men du kan vel nok finde ud af det,
N.

Brev nummer 57: Moder

Det nedenstående må stå for sig selv.

Kjære Christian!

Tak for Brevet og Kortet, som vi har modtaget i dag. Du ville vide lidt om Niels, ja Christian, det er snart fortalt, stille som han gik i blandt os, saa stille gik han ogsaa bort, han havde kun en daarlig Sommer og kunde ikke sove (...) han Føder var saa tykke. Du hved nok han blev tappet i Foraaret og der kom 2 Store spande Vand fra ham, men det hjalp ikke meget inden han kom op af Sengen, var han lige saa tyk igen og saa var Humøret helt borte, han kunne til Tider sidde og græde og tale om Sorgerne han ville Leve, saa maatte jeg trøste ham saa godt jeg kunne, der er ingen der savner ham saa meget som jeg. Dog saa er det ogsaa en stor Sorg for mig at jeg ikke var for Niels i Hans sidste Stund.

Lørdagen den 19 August, var den sidste Dag Nils var med i Værkstedet den store Lodsbaad interessere ham meget, om Søndagen skulle fader og Edvard ind til København om bor i Lodsbaaden Heimdal og (tage Modeller), saa sakte Niels i Dag tror jeg at jeg bliver liggende i Sengen, for jeg syndes at det er saa koldt, saa jeg trode at han var blevet noget Forkølet og han (...) ikke (...) noget. Saa sakte jeg til Nils. At jeg ville Ringe Doktoren, han kunne ikke komme førend Mandag Eftermiddag og han undersøgte Nils som sædvanlig og skrev Pulvere op som Nils skulle have om Aftenen, ud paa trappen sagde Doktoren til mig, nu maa vi se at faa Tappet igen det trænger han haardt til, Nils havde været (...) flere gange om Mandagen det var som om han ingen ro kunne finde, jeg maatte blive ved at (...). Om Mandag aften gik han ind i Stuen og drak sin The tillige med fader og det faldt mig ikke ind at det var den sidste Aften.

De Pulvere Nils fik skulle udrøres i portvin og da han havde faaet det, sagde han, aa det smakte godt Mor, giv mig en lille smule portvin til saa skulle jeg ind og tage Tæppet af Sengen for os, for Fader ville i Seng, og da jeg kom tilbage til ham for at sige Godnat, saa var Nils fallet i søvn, Inger og Meta sov jo paa sofaen og Naten var gaaet som sædvanlig. Meta havde været oppe et par gange og pakket Tæppet om ham, da Klokken var 5½ om Morgenen kommer hun in til os og siger, Moder kom ind til Nils, jeg kan ikke faa ham i Seng igen, ham sidder på Sofaen og vil ikke (...) da jeg kom ind sad han med Røde Kinder og jeg trode han Sov, saa kaldte jeg paa fader at han skulle hjælpe mig Nils i Seng, men han kunne ikke lukke sine Øjne og (...) de var lukket for bestandig.

Da Nils var faldet fik jeg af Nils indvortes Følelse, og da jeg havde faaet det, sagde jeg aa det smakte godt Mor, giv mig en lille smule portvin til, saa skulle jeg ind og tage Tæppet af Sengen for os, for Fader ville i Seng, og da jeg kom tilbage til ham for at sige Godnat, saa var Nils faldet i søvn, Inger og Meta sov jo paa sofaen og Naten var gaaet som sædvanlig. Meta havde været oppe et par gange og pakket Tæppet om ham, da Klokken var 5½ om Morgenen kommer hun in til os og siger, Moder kom ind til Nils, jeg kan ikke faa ham i Seng igen, ham sidder på Sofaen og vil ikke (...) da jeg kom ind sad han med Røde Kinder og jeg trode han Sov, saa kaldte jeg paa fader at han skulle hjælpe mig Nils i Seng, men han kunne ikke lukke sine Øjne og (...) de var lukket for bestandig.

Nu har jeg ikke mere at skrive om.
 Fader vil med det første skrive til Dig.
 En venlig Hilsen til Dig og Familien.
 Fra din Moder.

Det skulle være skrevet om men jeg kan ikke.
 lille Christian

Nu har jeg ikke mere at skrive om. Fader vil med det første skrive til Dig.
 En venlig Hilsen til Dig og Familien
 Fra din Moder

Det skulle være skrevet om men jeg kan ikke.
 lille Christian

Brev nummer 58: Fader

Der er hentydninger i dette brev til de uroligere der var i Rusland i 1905 – 1906. Netop i den forbindelse havde Riga en fremtrædende plads. Brevet er dog adresseret til Dünquirque, så måske har Christian ligget i Riga noget tid men så har de fået besked om, at nu er de sejlet til næste havn.

Skovshoved d 4-12-05

Kjære Christian

Da Saunte muligvis skal til Riga vil jeg sende Dig disse Par Linier da det jo ikke kan nytte ad anden Vei. Jeg har besørgt Pengene til Ida jeg haaber vel hun har faaet dem endnu er der vel ingen Fare i England. Det maa jo være kedeligt saadan at være adskildt fra Omverdenen. Jeg har sendt to breve til Kronstadt uden at høre det mindste tilbage men jeg haaber da ikke der skulde være noget iveien. Vi haaber Du har det godt det maa være kedeligt at ligger oppe i Riga nu er der jo snart mange Skibe deroppe. Du skrev om nogle Aviser men jeg ved ikke hvor jeg skal faa dem fra da Du jo helst vilde have Politiken men jeg sender Dig nogle andre Blade da Du vel ikke faar nogle hvor Du er. Her er ikke meget at bestille i Øieblikket men et lille Pusterum kan man jo nok taale. Vi har det ellers godt alle sammen og det gaar i den gamle Gænge, jeg har været til Besigtning af en Skonnert i Tuborg Havn, som var bleven paaseilet, sammen med en Capt. Jørgensen. Nu haaber vi du maa have det rigtig godt og beder Dig hilse Ida & Grace naar Du skriver Du selv være hilset mange gange fra os Alle
Din fader

Skovshoved d 4-12-05

Kjære Christian

Da Saunte muligvis skal til Riga vil jeg sende Dig disse Par Linier da det jo ikke kan nytte ad anden Vei. Jeg har besørgt Pengene til Ida jeg haaber vel hun har faaet dem endnu er der vel ingen Fare i England. Det maa jo være kedeligt saadan at være adskildt fra Omverdenen. Jeg har sendt to breve til Kronstadt uden at høre det mindste tilbage men jeg haaber da ikke der skulde være noget iveien. Vi haaber Du har det godt det maa være kedeligt at ligger oppe i Riga nu er der jo snart mange Skibe deroppe. Du skrev om nogle Aviser men jeg ved ikke hvor jeg skal faa dem fra da Du jo helst vilde have Politiken men jeg sender Dig nogle andre Blade da Du vel ikke faar nogle hvor Du er. Her er ikke meget at bestille i Øieblikket men et lille Pusterum kan man jo nok taale. Vi har det ellers godt alle sammen og det gaar i den gamle Gænge, jeg har været til Besigtning af en Skonnert i Tuborg Havn, som var bleven paaseilet, sammen med en Capt. Jørgensen. Nu haaber vi du maa have det rigtig godt og beder Dig hilse Ida & Grace naar Du skriver Du selv være hilset mange gange fra os Alle
Din fader.

Kjære Christian

Vi modtog Dit brev samme Dag som Saunte skulde reise og da hans fader netop skulde ind og sige farvel til ham bad jeg ham tage Brevet med tilbage. Det var jo saa taaget den Dag i passerede saa der var jo intet at see til Eder jeg gik nok og kiggede hver Gang det klarede en Smule. Men om Aftenen saa jeg at i bare passerede Helsingør. Du skriver om Julealbum saasart jeg seer det er udkommen skal jeg nok sende det til Dig. Jeg har i dag haft Brev fra Kronstadt men de tør ingen Penge sende men han skriver de ere saa sikke som om jeg havde dem i Lommen og saa maa jeg jo være fornøiet. Han skriver at det er slemme Tider for Rusland nu har Militæret ogsaa begyndt man tør ikke en Gang skrive hvad der foregaar da ingen ved sig sikker. Ja nu vil jeg haabe I har havt en god Reise der er bel lidt mere roligt i Frankrig. Du hilser mange gange fra os Alle

Kjære Christian

Vi modtog Dit brev samme Dag som Saunte skulde reise og da hans fader netop skulde ind og sige farvel til ham bad jeg ham tage Brevet med tilbage. Det var jo saa taaget den Dag i passerede saa der var jo intet at see til Eder jeg gik nok og kiggede hver Gang det klarede en Smule. Men om Aftenen saa jeg at i bare passerede Helsingør. Du skriver om Julealbum saasart jeg seer det er udkommen skal jeg nok sende det til Dig. Jeg har i dag haft Brev fra Kronstadt men de tør ingen Penge sende men han skriver de ere saa sikke som om jeg havde dem i Lommen og saa maa jeg jo være fornøiet. Han skriver at det er slemme Tider for Rusland nu har Militæret ogsaa begyndt man tør ikke en Gang skrive hvad der foregaar da ingen ved sig sikker. Ja nu vil jeg haabe I har havt en god Reise der er bel lidt mere roligt i Frankrig. Du hilser mange gange fra os Alle
Din fader.

Din Fader

Brev nummer 59: Kort til Grace

En lille pige i kjole med blomster i hånden titter frem fra bag et gardin. En skøn lille hilsen fra bedsteforældrenes hjem i "Fuglely", til Grace, der her fejrer sin 4 års fødselsdag i Sunderland, hos sin mors familie. Emma er Grace's lillesøster, født 10. december 1905.

*Kære Grace
En venlig hilsen sendes til din Mor, til Emma og
til dig selv fra din Bedstemor og Bedstefar*

*Kære Grace, En venlig hilsen sendes til din Mor
til Emma og til dig selv fra din
Bedstemor og Bedstefar*

*Kære Grace
Nu kommer du vel snart herover
med Mor og Søster vi længes efter
jer du er vel bleven stor.
Venlig hilsen fra faster Meta og
Inger*

Brev nummer 60: Fader

Nu har Christian to små døtre, og så sker der det, at der skal ansættes en 2den maskinmester ved Gentofte Vandværk. Men der er kamp om posten, som det her kan ses på et klip fra Politikens distriktsblad 8 August 1906. Fatter hjælper til fra hjemmefronten.

Til den ledige Plads som anden Maskinmester ved Gentofte Kommunes Vandværk har meldt sig siger og skriver 213 Ansøgere.

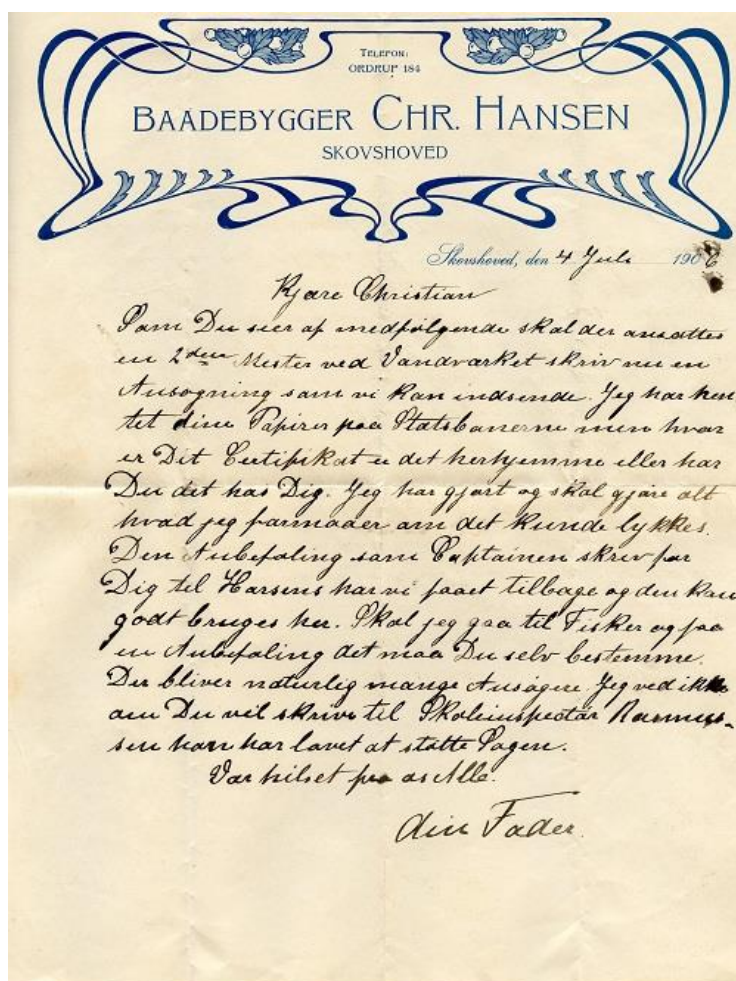
Skovshoved, den 4 Juli 1906

Kjære Christian

Som Du seer af medfølgende skal der ansættes en 2den Mester ved Vandværket. Skriv nu en Ansøgning som vi kan indsende. Jeg har hentet dine papirer paa Statsbanerne men hvor er Det Certifikat er det herhjemme eller har Du det hos Dig. Jeg har gjort og skal gjøre alt hvad jeg formaar om det Kunde lykkes. Den Anbefaling som Captainen skrev for Dig til Hansens har vi faaet tilbage og den kan godt bruges her. Skal jeg gaa til Fisker og faa en Anbefaling det maa Du selv bestemme. Der bliver naturlig mange Ansøgere. Jeg ved ikke om Du vil skrive til Skoleinspektør Rasmussen han har lovet at støtte Sagen.

Vær hilset fra os Alle

Din Fader

Brev nummer 61: Meta

Meta går ind i kampen – og skriver her til Christian få dage senere.

Skovshoved, den 11/7-06

Kære Christian.

Da far for nogle dage siden har skrevet til Dig til Stettin, men ikke har faaet noget Svar antog Far at du ikke havde faaet Brevet. Jeg skulde spørge fra far om at hvis Du vilde forsøge paa at faa den Plads som staar paa vedlagte Seddel hurtigst mulig at skrive en Ansøgning ind. Derefter skyldte jeg sige fra Far at alle dine Papirer var hentet hos Statsbanerne men dig Certifikat var der ikke, men om du vilde skrive hvor det er naar du skriver.

Venlig Hilsen fra
Alle hjemme
Meta

Skovshoved. d. 11/7-06.

Kære Christian.

Da Far for nogle Dage siden har skrevet til Dig til Stettin, men ikke har faaet noget Svar antog Far at Du ikke havde faaet Brevet. Jeg skulde spørge fra Far om at hvis Du vilde forsøge paa at faa den Plads som staar paa vedlagte Seddel hurtigst mulig at skrive en Ansøgning ind. Derefter skyldte jeg sige fra Far at alle dine Papirer var hentet hos Statsbanerne, men dit Certifikat var der ikke, men om du vilde skrive hvor det er naar Du skriver.

Venlig Hilsen fra
alle hjemme
Meta

Brev nummer 62: Meta

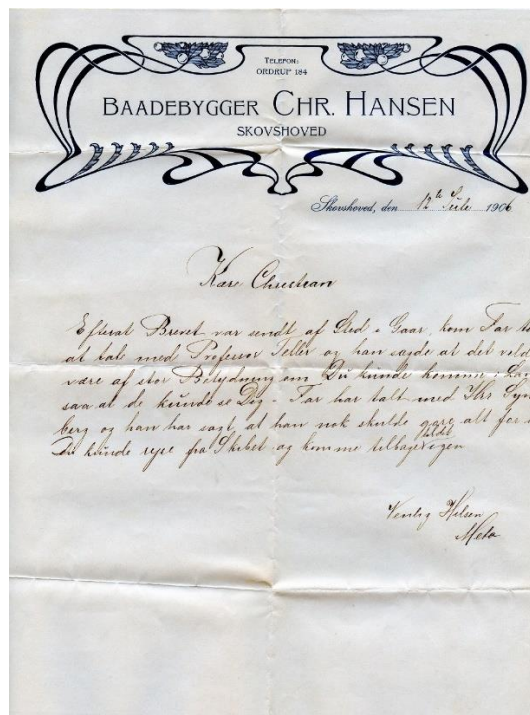
Og her det sidste brev, det stammer også fra Meta. Hun fortæller, at Fader har snakket med professor Teller – som var en betydningsfuld herre –

Skovshoved, den 12 Juli 1906

Kære Christian

Efterat Brevet var sendt af Sted i Gaar, kom Far til at tale med Professor Teller og han sagde at det vilde være af stor Betydning om Du kunde komme i Land saa at de kunde se Dig - Far har talt med Hr. (Sync... berg?) og han har sagt at han nok skulde gøre alt for at Du kunde rejse fra skibet og komme tilbage til det igen

Venlig Hilsen Meta

I brevet nævnes professor Teller. Han var en dygtig og indflydelsesrig ingeniør i Gentofte. Han var født i 1860 i København og blev som blot 38-årig i 1898 udnævnt til professor i Vandbygning, ved den polytekniske læreanstalt. Fra 1901 til 1906 var han medlem af Gentofte kommunes kommunal bestyrelse, og havde stor indflydelse på kommunens tekniske anlæg.

Christian fik jobbet, trods den hårde konkurrence. Han var nu færdig med at rejse rundt som maskinmester – men kunne slå sig ned. Hermed ophører også brevene fra denne epoke, for naturligt nok skriver man ikke så mange breve til en der bor lige i nærheden.

Maskinmester Christian Hansen, Søn af Baadebygger Hansen i Skovshoved, er ansat som 2den Maskinmester ved Gentofte Kommunes Vandværk.

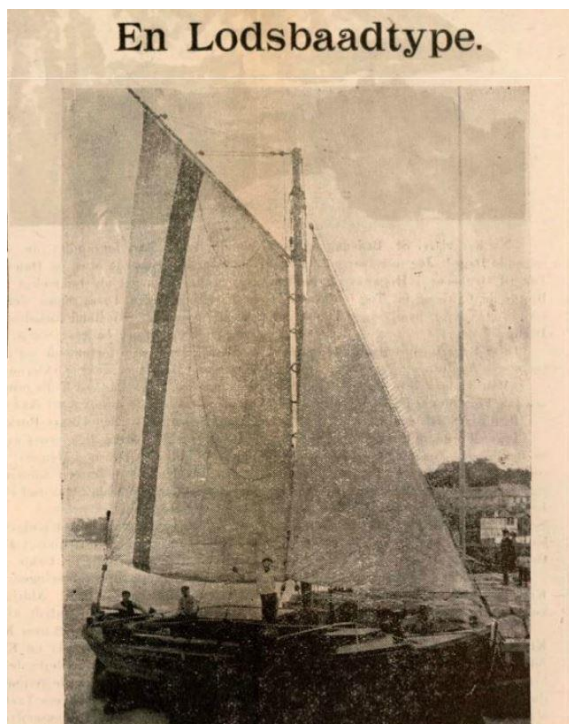

Til slut....

Medlemmer af baadebygger familien i "Fuglely" levede videre i huset indtil omkring 1970. Jeg kender lidt til nogle af børnenes videre liv – nogle blev i Skovshoved og nogle rejste andre steder hen. Der må naturligvis være nogle efterkommere rundt omkring. Uanset hvor de måtte befinde sig, håber jeg at denne samling breve må havne i deres hænder.

Undervejs i læsningen har jeg glædet mig over, hvor meget en sådan gruppe mennesker fra en halvfjern tid alligevel kan formidle af følelser og menneskelig rigdom. Jeg tror at det skyldes, at der et sted i mit væsen ligger et ekko fra denne familie, som jeg nu bedre forstår. Og tiden de levede i, bliver levende, med alle de praktiske småting der hørte til livsbetingelserne for en dansk familie omkring år 1900; en del af den danske håndværkerstand.

Morten Barfoed

Fra Politikens distriktsblad 19. maj 1906

Det russiske Lodsvesen synes at have særlig Fidus til det danske Baadebyggeri, hvad vi kun har Grund til at glæde os over og være stolte af. Fra Bjergs Baadebyggeri i Helsingør udgik saaledes for nogle Aar tilbage adskillige Baade til Lodsvesnet i Rusland, i de sidste Par Aar er det Baadebygger Chr. Hansen i Skovshoved, der har haft Æren af Leveringerne.

Vi bringer ovenstaaende Billedet af det lille Fartøj, som i Torsdags satte Kursen over Østersøen, for formentlig ingensinde mere at vende Stævnen mod de danske Kyster. Som „Distriktsbladet“ omtalte for nogen Tid siden, fordyrer denne Sejlads Baaden med 6 til 700 Kroner. Men det er jo kun yderligere Vidnesbyrd om Købernes Tilfredshed, at de ikke tager en saa ret betydelig Forøgelse af Udgifterne i Betragtning.

Chr. Hansens Baade har i det Hele taget et fint Renommé. Han har saaledes leveret Baade til „Det Forenede“, til Burmeister & Wain og Krydstoldvesnet. Men Virksomheden ligger ogsaa til Slægten, idet Hr. Hansen, der er barnefødt i Skovshoved, overtog Forretningen efter sin Fader og har været den egentlige Bestyrer af den i over 30 Aar. Iøvrigt er han en Mand i sine bedste Aar, driftig og energisk, saa han vil forhaabentlig gennem mange Aar faa Glæde af sin ærefulde Forbindelse med det russiske Lodsvesen.

Nogle referencer

I Niels Bjørn Hansens ”Sørøvere på Kongens Bud” (Forlaget Den Blå Ugle, 2019) berettes blandt andet historien om lods og kaper kaptajn Christian Hansen fra Helsingør. Han var Christian Frederik Hansens (Faders) bedstefar. Niels Bjørn Hansen er barnebarn af Anders Hansen, en af Christians brødre, som også omtales i nogle af brevene og som selv har skrevet et af dem (**Brev nummer 6: Anders**).

I Gentofte Lokal arkiv, findes der nogle arkivalier der har relevans for denne familie (referencer A12 og A63)

I Slagelse Stads- og Lokalarkiv, er der en del arkivalier relateret til ’Købmand Anders Hansen’ – Christians bror - fx arkivalier B50529, B50544, B51505

Erik Henriques Bing har skrevet en biografi ”Min kunst passer ikke for vor tid”, om den svenskfødte malerinde Fanny Falkner. Hendes mor var Christian Frederik Hansens søster, og hun har portrætteret flere familiemedlemmer, og var gode venner med maskinmester Christian. Biografien og den tilhørende fulde værkoversigt har en mængde informationer relateret til familien.

Her til højre er det Christian Frederik Hansen og Emma Hansen, portrætter fra 1935.

Maleriet på forsiden er af C. E. Baagøe, der har malet nogle skønne og stemningsfulde malerier fra Nordsjællands kysten. Her på allersidste side kan man vel godt indsætte nedenstående af netop ham, fra 1871, af Vedbæk set fra Skibsbroen.

